

Äripäev

teisipäev 2. september 2003

nr 154 (2459)

hind 15 kr

01.09.2003

ÄP indeks
873,66 +1,35%

01.09.2003

HEX indeks
6045,99 +0,76%

Reformierakond arvustab Rahvaliidu haldusreformikava

Reformierakonna liige Peep Aru arvustab siseminister Jaan Ounapuu haldusreformikava ja kritiseerib maakogude loomise ideed, sest need muudavad Eesti ühetasandilise omavalitsuste süsteemi kahetasandiliseks.

lk 26

Peep Aru

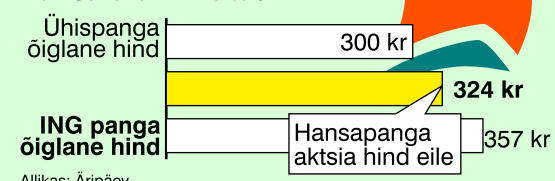
Mõru suutäis

Kondijahu kasutamine vorstides keeluohus

Kondijahu kasutamise piiramist toetava põllumajandusministri Tiit Tammsaare käes on Rakvere lihakombinaadi Valla tootesarja juustuvorst, kus üle poole sisust moodustab kondilihamass.

Hollandi ING pank: Hansa alahinnatud

Hollandi pank kergitas Hansapanga aktsiat

Hollandi suurpank ING avaldas eile hinnangu, mille järgi on Hansapanga aktsia õiglane hind ligi 357 krooni. Uudise peale kerkis panga aktsia päevaga 3,5%, 324 kroonini.

lk 21

Paul Oberschneider põhjendab tehingut

"Ehitasin midagi, saavutasin ta väärtuse ning nüüd müüsin maha," kirjeldab kinnisvaraäri-ees Paul Oberschneider, kes ise oli ka Ober-Hausi

Paul Oberschneider

müüdud 600 mln kroonise jaekaubanduspindade paketi üks ostjatest.

lk 5

Vihm jättis turba maha

Eelmisel aastal üledukas turbakogumine sai selle aasta vihmadega tagasilöögi, vihmade tõttu jääb kaevandamata kuni pool loodetud turbast.

lk 7

Ehituse kiire kasv tõi kaasa tööjõupuuduse

Ehitusturu mahu kiire kasv on kaasa toonud kvalifitseeritud tööjõu puuduse, samas teevad Eesti ehitajad välismaale järjest vähem tööd.

lk 4

Günter Verheugen: eestlased ütlevad "jah"

Euroopa Liidu laienemisprotsessi koordineeriv Euroopa Komisjoni laienemisvolinik Günter Verheugen eile: eestlased ütlevad "jah", alternatiivne plaan puudub.

lk 9

turundus

Müük viiendiku võrra suurem. ... **lk 12**

äriidee

Päikesekell ja koprarauad **lk 13**

transport

Muutus elektrooniline tollimine.. **lk 15**

summary p 28

THULEMA

August Kull otsib endale asendajat

Mööblitootja Thulema üks asutajatest ja ettevõtte pikaajaline tegevjuht August Kull kaalub lähiajal ettevõtte igapäevases juhtimisest taandumist, hetkel otsib ettevõtte Kullile asendajat tegevdirektori kohale.

lk 2

August Kulli sõnul sõltub tema ettevõtte igapäevases juhtimises osalemise maht uue tegevdirektori võimetest.

Äripäev

online

päevatoimetaja
Lauri Linnamäe**See ei ole reklaam!**

Lihtsalt meeldetuletus – kiireimad majandusuudised Eestis!

www.aripaev.ee**Tallinna Lennujaam teenindas augustis üle 25% rohkem reisijaid**

Tallinna Lennujaam teenindas tänavu augustis 65 935 reisijat, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 25,6% rohkem.

Selle aasta kaheksa kuu jooksul teenindas Tallinna Lennujaam kokku 455 910 reisijat, mis on mullusega võrreldes 14,1% enam, selgus Tallinna Lennujaama teatest.

Sõerdi distsiplinaarjuurdlus kestab

Distsiplinaarjuurdlus maksuameti peadirektori Aivar Sõerdi üle kestab, juurdluse tähtaeg on 10. september.

“Materjali on kogutud palju, kuid tulemustest pole võimalik rääkida enne juurdluse läbiviimiseks moodustatud komisjoni töö lõpparuande kinnitamist. Viimase põhjal võtab minister vastu otsused edasiseks tegutsemiseks,” ütles rahandusministeeriumi avalike suhete juht Indrek Raudjalg.

Reklaamiagentuur Zoom jagunes kaheks

Alates 1. septembrist 2003 on reklaamibüroo Zoom Ogilvy jagunenud kaheks iseseisvaks reklaamibürooks.

Zoom Ogilvy jääb teenindama rahvusvahelise reklaamiketi Ogilvy kliente ja uus agentuur Rakett OÜ hakkab teenindama peamiselt Eesti turul tegutsevaid kliente.

Rakett OÜ asutasid Priit Isok ja Asko Künnap, kes lahkusid ASi Zoom omanikeringist augustis.

Saksamaa ei suuda teist aastat kinni pidada rahaliidu eelarvenõudest

Saksamaa eelarvepuudujääk moodustab sel aastal 3,8% riigi sisemajanduse kogutoodangust (SKT), teatas rahandusministeerium.

Valitsuse varasema prognoosi järgi oli eelarvepuudujäägi suuruseks 3,5%, edastas STT.

Euroopa Liidu rahaliidu nõude kohaselt ei tohi liikmesriigi eelarvepuudujääk ületada 3% SKTst. Et Saksamaa eelarvepuudujääk oli 2002. aastal 3,5% SKTst, siis ei täida ta nõuet teist aastat järjest. Euroopa Komisjonil on õigus rahaliidu tingimusi rikkuvaid liikmesriike trahvida, Saksamaale tähendaks trahv eelkõige hoopi prestiiži pihta.

Võlausaldajad päästsid Alexela pankrotist

Enamik pankroti äärel oleva kütusefirma Alexela Oil võlausaldajatest nõustus reedel kütusefirma vastu esitatud nõudmisest suures mahus loobuma.

ASi Alexela Oil juhatuse esimehe Heiti Hääle sõnul esitas ettevõtte võlausaldajatele kompromissettepaneku, milles võlausaldajatel paluti 90 protsendi ulatuses loobuda oma nõuetest Alexela Oili vastu, kirjutas eilne Eesti Päevaleht.

“Võlausaldajad näitasid oma otsusega selgelt, et ettevõtte jätkamine on mõistlik,” kommenteeris Hääl reedese koosoleku otsust.

Tema sõnul võttis koosolekust osa 155 võlausaldajat 166st. Kohale tulnud kreditoridest kiitis Alexela kompromissettepaneku heaks 154. Ainsana hääletas vastu maksuamet, kes nõuab kütusefirmalt maksude näol 25 miljonit krooni.

MÖÖBEL ■ Thulema kavandab Põhjala turu hõivamist

1992. aastast Thulema mööblitööstust juhtinud üks ettevõtte suuromanikke August Kull taandub tegevdirektori kohalt.

Foto: Julia-Maria Linna

Thulema otsib uut juhti

Üks mööblitootja Thulema asutajatest ja ettevõtte juhatuse esimees August Kull lahkus ettevõtte tegevdirektori kohalt, ettevõtte otsib talle asendajat.

Tarmo Riisenberg

tarmo.riisenberg@aripaev.ee

August Kulli sõnul ei tähenda see, et ta lahkuks üldse ettevõtte juhtimise juurest. “Me ei ole veel otsustanud, kas ma jään ettevõtte igapäevase juhtimise juurde. Mingeid ülesandeid hakkan ma siiski täitma. Kõik sõltub uue juhi omadustest,” rääkis ta. Formaalselt jätkab Kull oma tegevust Thulema juhatuse esimehena.

“Uutele turgudele minek nõuab päris palju tööd ja see tõttu me otsime praegu tegevdirektoriks uut inimest,” selgitas Kull. Võimalike kandidaatidele ametikohale ei soovinud Kull nimetada. “Sellest on veel liiga vara rääkida,” sõnas ta. August Kulli kinnitusele on mõned sobivad kandidaadid praegu siiski silmapiiril.

Alates ettevõtte asutamisest 1992. aastal Thulemat juhtinud August Kulli sõnul pole praegu veel see selge, millised saavad

olema uue tegevdirektori ülesanded. “Milliseks kujuneb tema roll ja millised saavad olema tema vastutus ning volitused, pole praegu veel täpselt paika pandud,” sõnas ta.

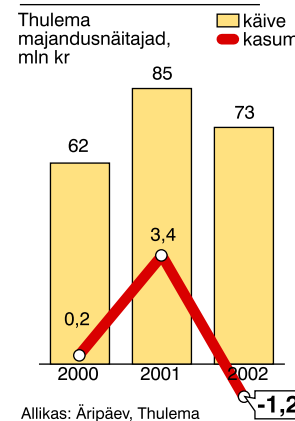
Thulema arendusjuhi ja teise suuromaniku Margus Proosi sõnul ei olnud August Kulli otsus jätkata vaid ettevõtte juhatuse esimehena tingitud Thulema möödunud aasta kehvadest majandusnäitajatest. Ettevõtte jäi möödunud aastal ligi 1,2 miljoni krooniga kahjumisse, samas aasta varem küündis Thulema kasum aga 3,4 miljoni kroonini. Ettevõtte enda hinnangul olid kahjumi põhjusteks nõrgad müügitulemused I poolaastal ja ekspordimahu vähenemine võrrelduna 2001. aastaga. August

Kulli sõnul oli kahjum tingitud ka ettevalmistuste tõttu minekuks uutele turgudele, samuti uute toodete kavandamise põhjustel.

Selle aasta kevadel avas Thulema näiteks Helsingis oma mööblisalongi, ettevõtte käsitleb seda kui hüppelauda teistesse Skandinaavia maadesse. Peale Soome tahab Thulema jõuda ka

Rootsi, Norra ja Taani turule. “Soomes on meil hakanud minema juba päris hästi,” oli Kull kuus kuud tegutsenud mööblisalongiga rahul.

Tänu sellele peaks ka ettevõtte selle aasta majandustulemused olema paremad kui 2002. aastal. Ettevõtte käive oli eelmisel aastal 73,2 miljonit krooni, sellest eksport moodustas 11,3 miljonit. 2005. aastaks peaks plaanide kohaselt ekspordi maht kasvama 200 protsendi võrra. “2003. aasta majandustulemustes peaksime me kindlasti jõudma kasumisse,” kinnitas Kull.

Thulema jäi eelmisel aastal kahjumisse

Allikas: Äripäev, Thulema

Eesti suurim kodumaisel erakapitalil põhinev mööblitootja AS Thulema asutati 1992. aastal. Praegu on Thulema üks suuremaid ühiskondliku mööbli müüjaid Eestis. Praegu töötab Thulemas 130 inimest, kellest 82 otseselt tootmises. Thulema tootmisüksus asub Harju maakonnas, Kose vallas, ettevõtte on tootmispinna kokku 3100 ruutmeetrit. 2001. aasta Äripäeva mööblitootjate edetabelis oli Thulema kaheksandal kohal.

Tech Data: referendumini ootuses jäi augusti käive alla planeeritu

Eesti ühe suurema arvutikaupade hulgitootja, ASi Tech Data augustikuu käive jäi alla planeeritu ja moodustas 24,5 miljonit krooni.

“Euroreferendumi ootuses oli augusti käive pisut alla pla-

neeritu ehk 24,5 miljonit krooni,” ütles ASi Tech Data juhatuse esimees ja Tech Data Balti regiooni juht Kaur Lohk.

“Augusti alguses oli tunda kuumat suve, lõpu poole aga vaikust enne tormi,” sõnas ta. “Kui Leedus, kus oli enne referendumit samuti vaikne, kas-

vab käive vuhinal, siis loodan, et Eestis läheb samamoodi. Suuremad investeeringud on ehk veel tulemas.”

Lohki sõnul kasvab kõige rohkem sülearvutite, LCD-monitoride ja digikaamerate müük.

“Tundub, et ka Eestis on di-

gitaalkaamerate massiline pealetung alanud, käive kasvab iga kuuga kõvasti,” sõnas Lohk. “Sügisel on oodata USA dollari tõusust tingitud hinnatõusu, eks näib, kui palju tootjad hindu suudavad tõsta, selles karmis konkurents, nagu meil on.”

ÄP Online

Palju soodsaid lahendusiBÜROOTOOLID BÜROOMÖÖBEL PEHME MÖÖBEL
www.eve.ee

EVE MÖÖBEL

TALLINN: Narva mnt 13A
tel. + 372 6143190 faks + 372 6143192
VÕRU: Liiva 16A
tel./faks + 372 78 21609

Käik lihasõjas: kavas keelustada kondilihamassi

Vaen kondilihamassi kasutavate ja mitte kasutavate ettevõtete vahel kogub jälle tuure: põllumajandusministeeriumis on liikumas plaan piirata keeduvorstides kasutatava kondilihamassi sissevedu Eestisse.

Kristina Traks

kristina.traks@aripaev.ee

Idee teostumisel võivad suured kondilihamassi kasutavad lihatööstused tootmise Eestist ära kolida või seda siin vähendada.

Kondilihamass ehk ametliku nimega mehaaniliselt konditustatud liha mass on lihatööstuse jääkprodukt, mida kasutavad odavama hinnaklassi vorstides lihatööstused üle kogu maailma.

Eestis kasutavad kondilihamassi Rakvere Lihakombinaat oma Valla kaubamärgi kandvates vorstides ja viinerites, Tallegg, kes valmistab kondilihamassi ise kanalihakajäädikdest, ja Wõro Kommerts.

Kondilihamass on see kurja juur, mis eelmisel aastal ajas lõhki lihatööstusi ühendava Lihamärgi ning tõrjus senised konkurendid kahte vihasesse ja üksteist süüdistavasse leeri. Kondilihamassi mitte kasutamist deklareerivad ettevõtted (Valga Lihatoöstus, Nõo Lihatoöstus, Oskar jt) on moodustanud oma lobi-organisatsiooni Eesti Lihatoöstuste Assotsiatsioon, mille üheks töövõiduks on kondilihamassi sisaldavate toodete märgistusnõude sisseviimine.

Põllumajandusministeeriumi veterinaaria- ja toiduosakonna juhataja Hendrik Kuusk kinnitas nädalajagu tagasi, et rõpooolest on põllumajandusministeeriumis valmimas määruse eelnõu, mis keelustaks kondilihamassi impordi Eestisse või siis piiraks selle koha-

pealset kasutamist. Täpsemalt Kuusk eelnõu kommenteerida ei soovinud, kuna see pole veel lõplikult valmis.

2001. aastal imporditi Eestisse 6000 tonni kondilihamassi, 2002. aasta algusest tänava aprilli lõpuni 8000 tonni. Enamik kondilihamassist on linnuliha, vaid 605 tonni viimasel 16 kuul Eestisse sisse toodud kondilihamassist on tehtud sealihast.

Põllumajandusminister Tiit Tammsaar ütles eile, et määruse eelnõu täpne sisu vaieldakse põllumajandusministeeriumis lähematel päevadel selgeks

ning mingid muudatused kondilihamassi osas tahetakse sisse viia võimalikult kiiresti. "Peame katsuma kasutada kõiki võimalusi oma turu ja tootjate kaitsmiseks, muidu Eesti põllumehed ei elagi järgmise aasta 1. maini," ütles Tammsaar. "Kui me saaksime vähendada kondilihamassi osakaalu lihaturul, saaks muu liha osakaalu suuremaks."

Veel kevadel ei näinud põllumajandusministeerium põh-

just piirata kondilihamassi sissevedu Eestisse tollidega, kuna selle import ei kahjustavat sealihaturgu.

Solvav on, kui räägitakse, et kondilihamass on lihatööstuse jääkprodukt.

Kalvar Kase, Talleggi juht

Talleggi juhataja esimees Kalvar Kase ütles, et ta on kuulnud juttu kondilihamassi kasutamise piiramisest. "Kui tööstust impordikeelust käib jutt, siis Eesti lihatootjad sellest küll ei võida," ütles Kase. "Suuremad tööstused mõtleavad siis, kuidas tootmine Eestist välja viia."

Tallegg kasutab vorstides

kondilihamassi, mida ise toodab. "Solvav on, kui räägitakse, et kondilihamass on lihatööstuse jääkprodukt," ütles Kase. "Igal pool maailmas kasutatakse seda vorstides."

Rakvere Lihakombinaadi juht Olle Horm ütles, et ta ei mõista mõttekäiku "kondilihamassi keelustamine päästab Eesti lihatootja".

"Kuidas on võimalik sealihast teha kanavorsti? Praegu kasutab ju kondilihamassi kõige enam Tallegg, kes seda ise toodab ja sellest kanavorste teeb," sõnas Horm. Rakvere Lihakombinaat kasutab kondili-

Konkurentide kaks leeri lihatööstuses

■ **Lihaliit** (liikmed kasutavad kondilihamassi)
Rakvere Lihakombinaat
Tallegg
Wõro Kommerts
Filee
Saaremaa Liha- ja Piimatööstus jt

■ **Eesti Lihatootlejate Assotsiatsioon** (liikmed on deklareerinud, et ei kasuta kondilihamassi)
Valga Lihatoöstus
Oskar LT
Nõo Lihatoöstus
AS Rey
OÜ Linnamäe Peekon
Otepää lihatööstus Edgar

Allikas: Äripäev

Tallegg kasutab oma toodetes kondilihamassi, mida valmistab ise.

Foto: Sven Arbet

hamassi Hormi sõnul umbes 10 protsendis toodetavatest keeduvorstidest ja viineritest.

"Seda määrust ei tule, poliitilistel põhjustel," ütles Valga Lihatoöstuse juht Elmut Paavel. "Kui minister suudab need piirangud läbi suruda, teen talle korraliku viski välja."

Paavel ütles, et kondilihamassi keelustamine ei tähenda Valga tööstusele otseselt midagi, kuid aitab ehk loomakasvatajaid. "Liha kasutamine vorstides on vähenenud. Kui kondilihamass keelustatakse, hakatakse ehk jälle liha rohkem kasutama," sõnas Paavel.

TALLINN → alates 819 EEK → RIIA → alates 819 EEK → VILNIUS

airBaltic
Well connected with SAS

hinnad koos lennujoamamaksudega; pilet ühes suunas; hind sõltub valuutakursi kõikumistest

Küsi parematest turismiagentuuridest või helistage telefonil 6058633; www.airbaltic.com

EHITUS ■ Euroopas suhtutakse Eesti ehitajasse endiselt umbusuga

Ehitusturu õitseage jätkub

Eestis on ehitusturu mahu kiire kasvutempo kaasa toonud kvalifitseeritud tööjõu puuduse, samas välismaale teevad meie ehitajad järjest vähem tööd.

Gea Velthut-Sokka

gea.velthut-sokka@aripaev.ee

Tänavu teises kvartalis tõusid ehitismahud Eestis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes üle üheksa protsendi, mis on kaasa toonud kvalifitseeritud tööjõu puuduse eelkõige alltöövõtuga tegelevates firmades.

“Raskem on kokkuleppeid saavutada ja head alltöövõtjat leida,” ütles ASi Remet juhatuse liige Tõnu Altnurme. Tema sõnul on mitmed ehitusfirmad seetõttu kasutusele võtnud töötajate koolitamise programmid. Remet seda seni veel teinud ei ole.

“Käibe kasv küll oli,” ütles Harju Ehituse juhatuse esimees Aare Neudorf. Harju Ehitus ootab aasta teiselt poolelt palju paremaid tulemusi, tulemas on mitu suurt projekti. “Üldine olukord on hea, tööd on. Ja viimased kolm aastat on ehitusturg pidevalt tõusuteel olnud,” lisas ta.

Samas ehitusfirma Click juhataja Villu Põldmäe sõnul oli ehitussektori üldisest kasvust hoolimata esimene poolaasta nende ettevõttele alla keskmise.

“Paraku kaotasime esimesel poolaastal konkurssidel,” kommenteeris Põldmäe. Ka aasta teise poole kohta ei ole veel midagi selget, firma osaleb mitmel suurte projektide konkurssil ning nendest sõltub, milliseks sügis ja talv kujunevad.

Kui Eestis on ehitismahud

kasvanud, siis välismaa heaks töötati kevadel jooksevhindades üle nelja korra vähem kui eelmisel aastal samal ajal.

Eesti ehitajatesse suhtutakse välismaal umbusklikult, põhjendas peamiselt Norrasse, Soome ja Rootsi ehitava ASi Kodumajatehas juhatuse esimees Lembit Lump.

“Kui just otse välja ei öelda, siis kuskilt kumab ikka see suhtumine läbi, et tegemist on ju endise Nõukogude Liiduga,” ütles Lump. “Sõnadega ei tee siin midagi ära, enda tõestamisele tuleb väga palju rõhku panna.”

“Kodumajatehas on endiselt tõusutrendis,” nentis Lump. “Samas Norras on teist aastat järjest üldiste ehitusmahude langus, ka Rootsi on mitu aastat tagasihoidlik olnud. Soome ehitusturg on aga tõusuteel, usun, et seal on ka Eesti ehitajatel varsti palju tööd.”

“Meil kahjuks eriti hästi ei läinud,” kommenteeris peamiselt Lääne-Siberis ehitava ASi Cueks haldusdirektor Haljand Vetik. “Praegu on lepingute sõlmimise periood, seega esimene poolaasta erilisi tulemusi ei toonud.”

Ettevõtte ootab häid kasumija käibenumbreid teiselt poolaastalt, sest siis alustatakse mitme suure objekti ehitamist. Näiteks Primorskis algab Lukoili puhkekeskuse ehitus, alustatakse ka projektiga Tjumenis. “Ehitame peamiselt Venemaal ja kavatseme seda ka edaspidi jätkata,” ütles Vetik.

ASi Facio Ehitus juhatuse lii-

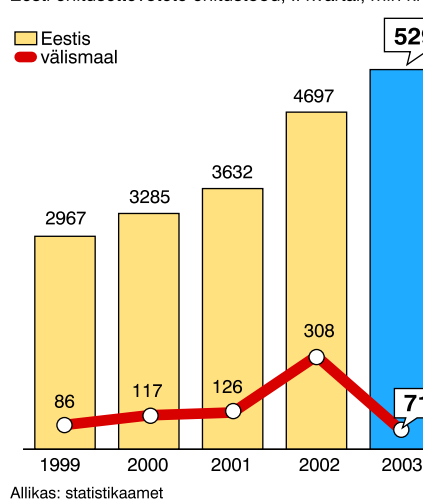

Ehitusturu kasv toob turule uusi tegijaid. Eelmise aasta lõpus loodud RTG Ehitusel valmib Tallinnas Paadi tänaval korruselamu.

Foto: Andras Kralla

Eestis ehitismahud tõusid, välismaal vähenesid üle nelja korra

Eesti ehitusettevõtete ehitustööd, II kvartal, mln kr

Allikas: statistikaamet

2003. aasta II kvartalis ehitasid ehitusettevõtted Eestis ja välismaal kokku eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes 5,5% rohkem, sealhulgas Eestis 9,2% rohkem.

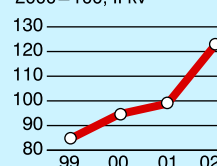
Ehitusettevõtted ehitasid omal jõul 3,6 miljardi krooni eest. Hooned ehitati 2,4 miljardi ja rajatisi 1,2 miljardi krooni eest, mis on vastavalt 5,6% ja 5,5% rohkem kui eelmise aasta II kvartalis. Ehitustegevuse kasv tulenes põhiliselt mitteiluhoonete ehitamisest Eestis.

Ehitustegevus kallines eelmise aasta II kvartaliga võrreldes 3,7%. Ehitusettevõtete ehituskäive oli 5,3 miljardit krooni, millest pool olid remonditööd.

Välismaal ehitatakse müüda ehitustööd andsid kogu ehituskäibest 71 miljonit krooni, mis on jooksevhindades üle nelja korra vähem kui 2002. aasta II kvartalis.

Ehitismahuideks

2000=100, II kv

ge Riho Kalve ennustab ehitusturu mahude kasvu ka 2004. aastal. “Arvan, et kasv pigem kiireneb,” ütles Kalve. “Sest Euroopa Liiduga liitumine toob ka veel tõukejõudu kaasa.”

Ehitusfirma Rand & Tuulberg juhataja Taivo Tähti hinnangul ei saa ligi 10protsendiline ehitusmahude kasv kaua kesta.

“Kindlasti mõjutab 14. sep-

tember ehitusturu arenguid. Kui hääletatakse ELi astumise poolt, siis prognoosin selle aasta ehitusturu tõusuks 8 protsenti, aastal 2004 viis protsenti,” ennustas Täht.

Äripäev
online

Ordi kasvatas tootmist 50 protsenti

Eesti üks suuremaid arvutitootjaid AS Ordi tootis ja müüs augustis 1282 arvutit, mis on 50,65% rohkem kui mullu samal ajal.

“August oli tulemise poolest korralik, pole põhjust nüriseda,” ütles ASi Ordi omanik ja juht Sulev Sisask.

Augusti netokäive oli ettevõtte 20,95 miljonit krooni, kasv 2002. augustiga võrreldes 29,76%.

Riigieelarve tuludest on täidetud 68,66%

2003. aasta riigieelarvesse on esialgsel andmetel augusti lõpuks laekunud 27,2 miljardit krooni ehk riigieelarvest koos lisaeelarvega on täidetud 68,66%.

Augustis laekus tulusid 3,31 miljardit krooni ehk 8,36 protsenti aastaks kavandatud, teatas rahandusministeerium.

Eelarve kulused on kaheksa kuuga finantseeritud 24,6 miljardi krooni ehk 61,99 protsenti ulatuses. Kulude number sisaldab seitsme kuu finantseerimist välisabi arvelt. Augustis finantseeriti kulused 2,84 miljardi krooni ehk 7,15 protsenti ulatuses.

Sellel aastal sisaldab riigieelarve esmakordselt tulude osas välisloetusi ja kulude osas finantseerimist välisloetuste arvel 1,835 miljardit krooni, koos lisaeelarvega on toetuste summa 1,882 miljardit krooni.

2003. aasta riigieelarve tulude maht koos toetuste ja lisaeelarvega on 39,551 miljardit krooni, kulude maht 39,748 miljardit krooni.

DFDS Transpordi käive kasvas

ASi DFDS Transport II kvartali realiseerimise netokäive kasvas mullusega võrreldes 28,1 mln krooni võrra, ulatuses 95,3 mln kroonini.

Transporditeenuseid pakkuv ettevõtte teenis II kvartalis 8,8 mln krooni puhaskasumit. Eelmise aasta kasum sel ajal oli 5,2 miljonit.

Tööinspektsiooni peadirektor Priit Siitan

15. septembril Äripäeva seminar Hotellis Radisson SAS

Kuidas muuta töökeskkonda seadusemuudatuste valguses?

Tööandja õigused ja kohustused

Millised on poliitilised suunad Eesti töötervishoius?
Sotsiaalminister Marko Pomerants

Millel põhinevad muudatused töötervishoiu ja tööohutuse seaduses?
Sotsiaalministeeriumi tööosakonna juhataja Tiit Kaadu

Kuidas muuta töökeskkond töötajasõbralikumaks?
Uus Ehitus RC direktor Rein Talviste

Mida toovad kaasa muudatused tööohutuse ja töötervishoiu seaduses?
Tööinspektsiooni peadirektor Priit Siitan

Milline on tööandja vastustus juhul kui töötaja on kaotanud töövõime? Case-study'd
Tallinna Kesklinna Valitsuse juhtivjurist Tõnu Kõrda

Konsultatsiooniteenuse pakkujad
Esmed OÜ, Medcover Eesti AS, Ten-Team OÜ

Arutelu, küsimused ja vastused

Äripäev

Toetab:

Radisson
HOTELS & RESORTS

KINNISVARA ■ Ober-Hausi juhi kinnitusel jätkab ettevõtte oma senistes tegevusvaldkondades

Oberschneider: kaubanduskeskuste müük arendustegevust ei mõjuta

Intervjuu kinnisvarafirma Ober-Hausi juhi Paul Oberschneideriga

Ober-Hausi juhi Paul Oberschneideri sõnul oli kaubanduskeskuste müügiks parim aeg ning see ei tähenda, et Ober-Haus loobuks edasisest arendustegevusest.

Andres Kärssin

andres.karssin@aripaev.ee

Reedese teate kohaselt müüb Ober-Haus oma kaubanduskeskused ettevõtte juhi ja tema äripartneritega seotud firmadele. Müük hõlmab teiste seas 15 000 ruutmeetrist pinnaga Norde Centrumit ja arendusfaasis 25 000 ruutmeetrist pinnaga Lasnamäe Centrumit. Kokku 50 000 ruutmeetrit jaemüügipindu hõlmava tehingu väärtuseks on ligikaudu 600 miljonit krooni, mis teeb ruutmeetri hinnaks 12 000 krooni.

Ostu finantseeris Hansapank, asendades senise 338 miljoni kroonise sündikaatlaenu, mis anti koostöös Saksa pangaga LB Kiel.

Oma reedese pressiteates viitasite tehingut kommenteerides müügiks sobilikule õigele turuolukorrale. Kas saate seda lähemalt kirjeldada?

Näeme, et likviidsus turul on paranemas. Otsus liitumiseks ELiga on paari sammu kaugusel ning huvi Eesti vastu väljastpoolt on piisavalt suur. Oleme arendanud neid varasid nii kaugelt, et arendajatöö on lõppemas. Kinnisvara mõistes on asi stabiilne ja vaatasime, et on lihtsalt õige aeg.

See on hämmastav, kuidas sujub teil koostöö Hansapangaga, kuigu pank peab jae-kaubanduse sektorit liiga riskantseks?

Arvan, et ehitamine kaubandussektoris on riskantne. Aga ma pole kindel, et refinantseerimine selle stabiilsemaks

Ober-Hausi juht Paul Oberschneider paar nädalat tagasi 25 000 ruutmeetri suuruse pinnaga Lasnamäe Centrumi ees, mille müügist ettevõtte reedel teatas.

Foto: Julia-Maria Linna

muutmiseks oleks nii riskantne. Kui ma oleks pank, siis ma tõenäoliselt ei laenaks uutele jaekaupmeestele ja arendajana ma enam ei ehitaks uusi keskusi. Sest turg on täis.

Kas see tehing tähendab, et jagate Ober-Hausi osadeks?

Ei. See tähendab, et teen seda, mida iga normaalne arendaja teeb – ehitab ja müüb. See on mu töö.

Ober-Hausil on kolm tegevusvaldkonda – kinnisvaravahendus, hotelliäri ja arendustegevus. Praegu siis arendustegevusest loobutakse?

Ei. Müüsin vara, mis oli tekkinud arenduse tulemusel. See

ei tähenda, et ma ei jätkan enam arendajana. See tähendab, et ma ehitasin midagi, saavutasin ta väärtuse ning nüüd müüsin maha. Näitlikustamiseks – olen Balbiino ja toodan jäätist 10 000 tükki kuus. Toodan ja müün maha. Järgmisel kuul toodan rohkem ja ma ei jäta jäätist lattu seisma. Ma tegelen teatud toote valmistamisega, loon väärtuse ning müün selle kellelegi, kes siis naudib seda. Tegin täpselt sama nende varadega. Olen arendaja ning teen raha millegi ehitamise, selle väärtustamisega ning investorele üleandmisega.

Ja Ober-Haus jätkab kolmes tegevusvaldkonnas?

Jah, loomulikult. See on meie äri.

Eelmisel aastal oli meedias juttu sellest, et plaanite müüa vist kinnisvaravahenduse osa. Kas oli nii?

Ei. Sellest saadi täiesti valesti aru. Me üritasime osta vahendustegevuse valdkonda oma partneritelt, sest tundus, et neile ei sobi meie strateegia, kuid me pole seda seniajani teinud.

Olen kuulnud ka juttu, et Ober-Haus on müügis, täpselt see kinnisvaravahenduse pool.

See pole tõsi. Inimestel pole muud paremat rääkida.

Raasuke: lähtume tavaäriilistest kaalutlustest

■ Hansapanga ettevõtete panganduse tegevusdirektor Erkki Raasukese sõnul ei soovi pank tehingut Paul Oberschneideriga kommenteerida. Ta lisas samas, et Hansapank pole muutnud oma hoiakuid jae-kaubandussektori finantseerimise kohta ning peab seda jätkuvalt riskantseks.

Raasuke lausus, et pank läheb antud arendusprojektidega lõpuni ja ning nende rahastamise puhul on lähtutakse tavaäriilistest kaalutlustest.

Erkki Raasuke

Saksamaa alustas veokimaksu kogumise prooviperioodiga

Eile alustas Saksamaa veokimaksu kogumise prooviperioodi, reaalset käivitub maksu kogumine alles novembris.

Maksu koguva ettevõtte Toll Collect teatel töötab süsteem praegu tõrgeteta, kuid mitmete veokijuhtide sõnul on maksukogumissüsteemis siiski probleeme. Näiteks teavitab

veokitesse monteeritud lisaseade, et kiirtee maksuline ala on maksuvaba, kirjutas Spiegel.

Täies mahus peaks maksu kogumine algama 2. novembril, kuid ekspertide hinnangul ei suudeta selleks ajaks tõenäoliselt kõiki tehnilisi probleeme lahendada. Seni on veokitesse paigaldatud vaid 75 000 mak-

sude kogumiseks vajalikku lisaseadet, tegelikult oleks süsteemi korralikuks funktsioneerimiseks vaja aga ligi poolt miljonit seadet.

Keskmiselt peavad veoautod Saksamaa kiirteedel sõitmise eest maksma 12,4 eurosent (1,93 krooni) kilomeetri kohta. ÄP Online

Rootsi peaminister: rahaliitu minek võib edasi lükkuda ka jah-otsuse korral

Rootsi peaminister Göran Persson ütles raadiointervjuus, et võib kaaluda riigi rahaliitu astumise edasilükkamist, isegi kui rahvas hääletusel "jah" ütleb.

Peaminister ütles, et rahaliitu mineku edasilükkamise otsus tehakse juhul, kui selgub, et rahaliidu stabiilsuspakt ei

toimi või kui Rootsi ei saa krooni euroga siduda niisuguse kursiga, mis teda rahuldaks. Perssoni sõnul küsitakse rahvalt referendumil arvamust üksnes euroga liitumise, mitte selle tähtsuse kohta. Seni on Rootsis peetud euroga liitumise võimalikuks tähtajaks 2006. aasta algust, kirjutas MTV3.

Briti majanduselehe Financial Times andmeil hoiatas Göran Persson eile inimesi, et juhul kui referendum peaks andma negatiivse tulemuse, ei saa Rootsi rahaliitu minna enne 2013. aastat. Sest tema sõnul saaks uue rahvahääletuse korraldada alles pärast 2010. aasta üldvalimisi. ÄP Online

Hansa
Investeeringufondid

AS Hansa Investeeringufondid avaldab käesolevaga Hansa Rahaturufondi muudetud tingimused

Käesolevad Tingimused on kinnitatud AS Hansa Investeeringufondid nõukogu poolt 12.08.2003 ja registreeritud Finantsinspektsioonis 21.08.2003.a.

1. ÜLDÄTTED

- 1.1 Hansa Rahaturufond (edaspidi: "Fond") on AS Hansa Investeeringufondid poolt 1. novembril 1996.a. moodustatud lepinguline investeeringufond.
- 1.2 Fondi juuriliseks asukohaks on Liivalaia 8, Tallinn, Eesti Vabariik.
- 1.3 Fondi valitseb AS Hansa Investeeringufondid (edaspidi: "Investorid") asukoht Liivalaia 8, Tallinn 15038, Eesti Vabariik.
- 1.4 Fondi depoopangaks on AS Hansapank (edaspidi: "Depoopank"), asukoht Liivalaia 8, Tallinn 15040, Eesti Vabariik.
- 1.5 Pangapäev on päev, millal krediidiasutused on Eestis üldistel alustel avatud, välja arvatud laupäev, pühapäev ja riigipühad.
- 1.6 Vahendaja on isik, kes on sõlminud Fondivalitsejaga lepingu Fondi osakute vahendamiseks investoritele.

2. FONDI TEGEVUSE ALUSED JA EESMÄRK

- 2.1 Fondi tegevuse alused ning osakuomanike (edaspidi: "Investorid") suhted Fondivalitsejaga on määratud Tingimuste ning Eesti Vabariigi seadusandlusega.
- 2.2 Fond on osakute avaliku väljalaske teel kogutud raha ja selle raha investeerimisest saadud muu vara kogum, mis on Investorite kaasomandi ja mida valitseb Fondivalitseja. Fond ei ole juriidiline isik.
- 2.3 Fondi tegevuse eesmärgiks on teenida Fondi Investoritele tulu luues investeerimisobjekti, mille likviidsus ja tootlus oleksid kõrgemad kui lühiajalisel tähtajalisel deposiidil. Fondivalitseja ei garanteeri Investoritele Fondi tehtud investeeringute tulust.

3. FONDI INVESTEERIMISPOLIITIKA

- 3.1 Fondivalitseja lähtub Fondi vara investeerimisel investeerimisfondide seaduses, selle alusel antud õigusaktides ning Tingimustes sätestatud investeerimispiirangutest.
- 3.2 Oma eesmärkide saavutamiseks investeerib Fondivalitseja Fondi varad peamiselt nii börsidel noteeritud kui mittenoteeritud erinevaid võlakohustusi esindavatesse instrumentidesse, mille emitentideks võivad olla riik, kohalikud omavalitsused ja era- ning avalik õiguslikud juriidilised isikud.

4. INVESTEERIMISPIIRANGUD

- 4.1 Fondi arvel on lubatud investeerida väärtpaberitesse, mis on vabalt võrrandatavad ja vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest:
 - a) väärtpaberitega kaubeldakse Eesti, Euroopa Majanduspiirkonna (EEA), Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD)² ja Tingimustes loetletud Rahvusvahelise Väärtpaberijärevalve Organisatsiooni (IOSCO)³ liikmesriikide reguleeritud väärtpaberiturul;
 - b) väärtpaberitega ei kaubelda käesolevas punktis nimetatud riikide reguleeritud väärtpaberiturudel, kuid nende emitteerimise tingimuste kohaselt kuuluvad nad käesolevas punktis nimetatud riigi väärtpaberibörsil noteerimisele hiljemalt 12 kuu jooksul pärast väärtpaberite emitteerimist.
- 4.2 Lepingulise fondi vara võib punktis 4.1 nimetatud vabalt võrrandatavatesse väärtpaberitesse investeerida kuni 10% ulatuses fondi varade turuväärtusest.
- 4.3 Fondi arvel on lubatud investeerida ühe isiku poolt väljalastud väärtpaberitesse kuni 10% Fondi varade turuväärtusest. Ühte kontserni kuuluvate isikute poolt väljalastud väärtpaberite väärtus ei või kokku moodustada rohkem kui 20% Fondi varade turuväärtusest. Ühe isiku poolt väljalastud väärtpaberite väärtus võib moodustada kuni 25% Fondi varade turuväärtusest, kui nende väärtpaberite emitent või tagaja on Eesti Vabariik või Euroopa Liidu liikmesriik.
- 4.4 Fondi arvel ei või omandada ja omada teiste fondide aktsiaid või osakuid kokku mitte rohkem kui 5% ulatuses Fondi varade turuväärtusest. Fondi arvel ei või omandada ega omada rohkem kui 10% teise lepingulise fondi osakutest. Fondi arvel võib omandada ja omada teiste Fondivalitseja poolt valitsetavate fondide aktsiaid või osakuid, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) fondide investeerimispoliitika erineb oluliselt;
 - b) Fondivalitseja ei võta seejuures väljalaske- või tagasivõtmistasu;
 - c) selle on heaks kiitnud Finantsinspektsioon.

- 4.5 Fondi arvel on lubatud võtta järgmisi valuutariske:
 - a) Eesti krooni ja Euro vahelist kursirisk;
 - b) Kursirisk valuutade suhtes, mis on Euro suhtes fikseeritud kursiga.

Muudesse valuutadesse investeerimisel tuleb valuutarisk maandada.

- 4.6 Fondi arvel ei ole lubatud:

- a) välja lasta võlakirju;

- b) anda laenu.

Käesoleva piirangu mõistes ei käsitleta laenukena võlakirjade, debentuuride, laenuertifikaatide, kommertspaberite jms. ostu; investeringut riiklikesse võlapaberitesse või pangadeposiitidesse; lepinguid varaliste esemete ostuks fondi varasse või müügiks fondi varast kindlaksmääratud tähtajal ja kindlaksmääratud hinnaga.

- 4.7 Fondi arvel ei ole lubatud võtta käendus- või garantillepingust tulenevaid kohustusi, välja arvatud tagatisdeposiidi seadmine tehingutes tuletisväärtpaberitega.

- 4.8 Fondi arvel on lubatud teostada tehinguid tuletisväärtpaberitega ainult fondi vara esemete hindade kõikumise riskide maandamise eesmärgil.

- 4.9 Fondi arvel võib võtta laenu kuni 10% Fondi vara puhasväärtusest. Ühegi Fondi arvel võetud laenu tähtaeg ei tohi olla pikem kui 3 kuud.

- 4.10 Fondi arvel võib sõlmida lepinguid varaliste esemete ostuks Fondi varasse või müügiks Fondi varast kindlaksmääratud tähtajal ja kindlaksmääratud hinnaga maksimaalselt 20% ulatuses Fondi varade turuväärtusest. Seda piirangut ei kohaldata valuutariski maandamiseks tehtavatele tehingutele ulatuses, milles on omandatud Fondi arvel vara tehingu aluseks olevas valuutas.

- 4.11 Krediidiasutuste hoiused võivad moodustada kuni 50% Fondi varade turuväärtusest.

- 4.12 Fondi arvel ei ole lubatud osta või müüa kinnisvara. Fond võib investeerida kinnisvaraga tagatud võlaväärtpaberitesse.

- 4.13 Fondivalitsejal on õigus tagada Fondi arvel väärtpaberite väljalaset.

- 4.14 Fondivalitseja järgib investeerimisel lisaks eeltoodude kõiki õigusaktides ja Tingimustes sätestatud investeerimispiiranguid ja nõudeid riskide hajutamiseks.

5. FONDI OSAK JA OSAKUTEGA SEOTUD ÕIGUSED NING KOHUSTUSED

- 5.1 Fondi osak on nimeline mittemateriaalne väärtpaber, mis tõendab Investorit kaasomandi osa Fondi varast.
- 5.2 Osaku nimiväärtus on 1000 krooni ning osak on jagamatu. Osakud on ühte liiki.
- 5.3 Osakute registrit peab Fondivalitseja või Fondivalitseja poolt selleks volitatud isik vastavalt õigusaktides sätestatule. Osaku kohta ei väljastata materiaalsest omandiõigust tõendavat dokumenti.

- 5.4 Osakud ei anna Investorile otsustusõigust Fondi varaga tehingute tegemisel. Fondivalitseja ei korralda Investorite koosolekuid. Investoril ei ole õigust nõuda kaasomandi lõpetamist või oma osa eraldamist Fondi varast.

- 5.5 Investoril on õigus:

- 5.5.1 Nõuda Fondivalitsejalt tema omandis olevate osakute tagasivõtmist vastavalt Tingimustele ja Eesti Vabariigi seadusandlusele.

- 5.5.2 Tutvuda Fondi asukohas Tingimustega, juhutuse liikmete nimekirja, Fondi viimase aasta- või poolaastaaruandega, emissiooniprospetsi, Fondi tulevikutehingu tegemise siseriigile ja Fondi vara ja osakute puhasväärtuse määramise sisetiste reeglitega ja saada Fondivalitseja kulu Tingimustest ja eelnimetatud dokumentidest ärakirjad.

- 5.5.3 Enda omandis olevaid osakuid vabalt võrrandada ja pärandada, kuid osakute omandiõigus läheb üle ainult vastava kande tegemisel osakute registris.

- 5.5.4 Saada enda omandis olevate osakute arvuga võrdelise osa Fondi tulust ning Fondi likvideerimisel järelejäänud varast.

- 5.5.5 Toimida muul seadusandluses või Tingimustes sätestatud viisil.

- 5.6 Osakust tulenevad õigused ja kohustused tekivad Investorile osaku väljalaskmisel ja lõpevad osaku tagasivõtmisel.

- 5.7 Investor on kohustatud osakutest tulenevaid õigusi teostama heausksetl ning kooskõlas õigusaktide ning Tingimuste sätetega. Investorite õiguste teostamise eesmärgiks ei tohi olla kahju tekitamine teistele Investoritele, Fondivalitsejale, Depoopangale või kolmandale isikule.

- 5.8 Investor ei vastuta isiklikult Fondi kohustuste eest, mida Fondivalitseja on Investorite ühisel arvel võtnud, samuti kohustuste eest, mille täit-

mist on Fondivalitsejal vastavalt Tingimustele Fondi arvelt õigus nõuda. Vastutus selliste kohustuste eest on piiratud Fondi kuuluva varaga.

6. OSAKU PUHASVÄÄRTUSE MÄÄRAMINE JA TULUDE JAGAMINE

- 6.1 Fondi puhasväärtus määratakse kindlaks Fondi varasse kuuluvate väärtpaberite ja muude asjade või õiguste turuväärtuste alusel, millest on maha arvatud nõuded Fondi vastu. Fondi varade väärtuse määramisel lähtub Fondivalitseja õigusaktides ja enda sise-eeskirjades sätestatud põhimõtetest.

- 6.2 Erisusena võlakirjade, mille lunastamiseni on jäänud alla 13 kuu (sealhulgas rahaturuinstrumentide), turuväärtus määratakse kindlaks amortiseeritud väärtuse alusel. Amortiseeritud väärtuse määramise meetodi alusel arvestab Fond nende väärtpaberite väärtuse nende soetushinna alusel ja seejärel edaspidi igal pangapäeval lisab tekkepõhiselt arvestatud, kuid laekumata intressid ja suurendab soetamishinda nominaalini kuni nende väärtpaberite lõpptähtpäevani. Ehkki amortiseeritud väärtuse määramise meetod tagab Fondi väärtpaberiportfelli väärtuse stabiilsuse, võib see meetod mõnel ajahetkel kajastada Fondi väärtpaberiportfelli turuhinnast kallima või odavamana. Amortiseerimismeetodit nimetatud väärtpaberite puhul kasutatakse, et hoida Investorite makstavat tulu stabiilsena vastavalt Fondi tegevuse p.2.3 kirjeldatud eesmärgile.

- 6.3 Fondivalitseja on kohustatud vähemalt kord kuus arvutama Fondi osaku puhasväärtuse arvestades p.6.2 nimetatud väärtpaberite turuväärtuse ka turuhindade baasil. Kui turuhindade ja amortiseeritud väärtuse baasil leitud väärtpaberite turuväärtuse erinevus on suurem kui 0,5% ja see Fondivalitseja hinnagul võib põhjustada Investorite ebavõrdset kohtlemist siis Fondivalitseja võtab tarvitusele abinõud, et sellist ebavõrdust kõrvaldada. Selleks võib Fondivalitseja muuhulgas, kuid mitte ainult, tegutseda alljärgnevalt: müüa Fondi väärtpaberid enne nende lõpptähtaega, et realiseerida kapitalitulu või -kulu või lühendada Fondile kuuluvate võlakirjade keskmist lõpptähtaega, vähendada või suurendada Investoritele makstavat tulu, või kasutada Fondi puhasväärtuse määramiseks Fondi p.6.2 nimetatud väärtpaberite turuväärtuse kindlaksteegemisel turuhindu. Juhul, kui peale Fondi puhasväärtuse kindlaksmääramist toimub või ilmneb sündmus või asjaolu, mis Fondivalitseja parima professionaalse hinnangu kohaselt oluliselt mõjutab Fondi puhasväärtust, on Fondivalitsejal õigus kindlaksmääratud turuväärtust, puhasväärtust ja/või osaku puhasväärtust ümber hinnata tingimusel, et selle ümberhindamise tegemata jätmine kahjustaks Investorite huvisid.

- 6.4 Fondi puhasväärtuse leidmiseks arvatakse Fondi varade turuväärtusest maha kogunenud, kuid maksmata Valitsemistasu, Depootasu ja muud Fondi valitsemisega seotud kulutused ning kogunenud, kuid väljamaksmata Investorite tulu. Osaku puhasväärtus on võrdne Fondi vara puhasväärtusega jagatuna kõigi arvestuse päevaks väljalastud ja tagasivõtmata osakute arvuga. Osaku puhasväärtus ning osaku väljalaskmis- ja tagasivõtmishind arvutatakse igal pangapäeval. Osaku puhasväärtus määratakse saajadiku täpsusega.

- 6.5 Investorit tulu arvutatakse igal pangapäeval järgmiselt: Fondi varade turuväärtus, millest on maha arvestatud kogunenud, kuid maksmata Valitsemistasu, Depootasu, Investoritele välja maksmata tulu ja muud Fondi valitsemisega seotud kulutused, jagatakse osakute arvuga. Saadud jagatise ja osaku nimiväärtuse vahe on Investorit vastava päeva tulu/kulu.

- 6.6 Igal tulu arvutamise kuule järgneva kuu esimesel pangapäeval kantakse Investorit tulu Investorit väärtpaberikontoga seotud arvelduskontole.

- 6.7 OSAKUTE VÄLJALASKMINE JA TAGASI-VÕTMINE

- 7.1 Osakute emitendiks on Fondivalitseja. Osakute väljalase on avalik. Osakute väljalaskmisel ja tagasivõtmisel ei võta Fondivalitseja väljalaske-ega tagasivõtmistasu. Osakute väljalaske- ja tagasivõtmishinnaks on ostu- või müügikorralduse Fondivalitsejale laekumisele eelneva tööpäeva osaku puhasväärtus.

- 7.2 Osak kantakse Fondi osakuregistrisse Investorit väärtpaberikontole kandmise hetkel. Osak loetakse väljalastuks Investorit väärtpaberikontol

registreerimise hetkest ja tagasivõetuks Investorit väärtpaberikontolt kustutamise hetkest, välja arvatud osaku kandmisel teise isiku väärtpaberikontole.

- 7.3 Osaku omandamiseks esitab Investor Vahendajale ostukorralduse Vahendaja poolt selleks ettenähtud vormis. Ostukorralduse esitamiseks Investor aktsepteerib käesolevaid Tingimusi.

- 7.4 Ostukorralduse Fondivalitsejale laekumise pangapäeval jagatakse Investorit ostukorraldusel märgitud summa osaku väljalaskehinnaga ning saadakse Investorit poolt omandatavate osakute arv. Vastavad osakud kantakse Investorit väärtpaberikontole samal pangapäeval makse vastu tehinguna.

- 7.5 Osaku tagasivõtmiseks esitab Investor Vahendajale müügikorralduse Vahendaja poolt selleks ettenähtud vormis. Müügikorralduse Fondivalitsejale laekumise pangapäeval korrutatakse Investorit müügikorraldusel märgitud osakute arv osaku tagasivõtmishinnaga ning saadakse summa, mille Investor osakute tagasivõtmise tulemusel saab.

- 7.6 Kui Investorit tagasivõetavate osakute puhasväärtus müügikorralduse laekumise päeval on kuni 10 miljonit krooni, siis makstakse raha tagasivõetud osakute eest Investorit väärtpaberikontole samal päeval. Kui Investorit tagasivõetavate osakute puhasväärtus müügikorralduse Fondivalitsejale laekumise pangapäeval on 10 miljonit krooni või rohkem, siis makstakse raha tagasivõetud osakute eest Investorile järgmisel pangapäeval.

- 7.7 Ühel pangapäeval ühe Investorit poolt Fondivalitsejale laekunud müügikorraldused summeeritakse tagasivõetavate osakute eest tasumisele kuuluvate summade osas ning nimetatud summade väljamaksmise päev määratakse summeerimisel saadavate andmete alusel vastavalt p.7.6.

- 7.8 Osakud võetakse tagasi müügikorralduste laekumise järjekorras, kui vastavatele müügikorraldustele kohaldatakse Tingimustes sama väljamaksete tegemise tähtaega.

- 7.9 Kui Investorit taotlevad ühel pangapäeval osakute tagasivõtmist üle 10% Fondi puhasväärtusest siis on Fondivalitsejal õigus kõigi vastava päeva müügikorralduste alusel tehtavaid väljamakseid kuni kolme pangapäeva võrra edasi lükata.

- 7.10 Kui Vahendaja hoiab Investoritele kuuluvaid osakuid esindajakontol, tehakse väärtpaberite kandeid ja makseid Investorile Vahendaja esindajakontole ja esindajakontoga seotud arvelduskontole.

- 7.11 Fondivalitsejal on õigus osakute tagasivõtmise ja tagasivõtmishinna väljamaksmine peatada kuni kolme kuuks investeerimisfondide seaduses ettenähtud juhtudel.

8. FONDIVALITSEJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

- 8.1 Fondivalitseja tegevus Fondi valitsemisel on määratud Fondivalitseja põhikirja, Tingimuste ja Eesti Vabariigi seadusandlusega.

- 8.2 Fondivalitseja korraldab osakute väljalaset ja tagasivõtmist, investeerib Fondi vara ja peab selle üle arvestust ning teeb muid toiminguid, mis on seotud eelpool loetletud toimingutega.

- 8.3 Fondivalitsejal on õigus Fondi vara käsutada ja vallata ning muud sellest tulenevad õigused. Fondivalitseja teeb Fondi valitsemisel tehinguid oma nimel ja Fondi arvel.

- 8.4 Fondi varade juhtimiseks nimetab Fondivalitseja juhatus fondijuhi, kelle ülesandeks on Fondi varade investeerimine.

- 8.5 Fondivalitseja peab investeerima Fondi vara kooskõlas Tingimustes toodud investeerimispoliitikaga ja jälgides Tingimustest, investeerimisfondide seadusest ja selle alusel antud õigusaktidest tulenevaid investeerimispiiranguid. Fondivalitseja peab omama piisavat asjassepuutuvat infot varade kohta, mida ta Fondi arvel kavatab omandada või on omandanud ning hankima piisavat teavet vastaspoolte kohta, kellega Fondi arvel tehinguid tehakse.

- 8.6 Fondivalitseja valitseb Fondi vara lahus enda varast ja teiste Fondivalitseja poolt valitsetavate investeerimisfondide varadest. Fondi vara ei kuulu Fondivalitseja pankrotivara hulka ja selle arvel ei saa rahuldada Fondivalitseja võlausaldajate nõudeid.

- 8.7 Fondivalitseja peab Fondile või Investoritele hüvitama oma tegevuse või tegevusetusega süülselt tekitatud kahju.

9. FONDI ARVELT MAKSTAVAD TEENUSTASUD JA KULUTUSED

- 9.1 Fondi arvelt makstakse Fondivalitsejale tasu

Fondi valitsemise eest (edaspidi "Valitsemistasu"). Valitsemistasu on maksimaalselt 0,75% aastas Fondi varade turuväärtusest. Fondivalitsejal on õigus nimetatud määra piires valitsemistasu muuta.

- 9.2 Fondi arvelt makstakse Depoopangale tasu depooteenuse osutamise eest (edaspidi "Depootasu") . Depootasu määr on:

- a) 0,073% aastas Fondi varade turuväärtusest, mis on vahemikus 0-1 miljardit krooni;
- b) 0,03% aastas Fondi varade turuväärtusest, mis ületab 1 miljardit krooni.

- 9.3 Valitsemistasu ja depootasu arvestatakse Fondi varade turuväärtusest maha igapäevaselt ning makstakse välja aruandekuule järgneva kuu jooksul. Valitsemistasu ja depootasu arvestatakse 365-päevase aasta baasil.

- 9.4 Fondi arvelt makstakse veel Fondi valitsemisega seotud kulutused nagu Fondi vara hoidmise ja varaga tehingute tegemisega seotud kulud.

- 9.5 Kõik Fondi arvelt makstavad tasud ja kulud arvestatakse Eesti kroonides. Fondi arvelt makstavad tasud ja kulud ei või ületada 3% Fondi varade aasta keskmisest turuväärtusest.

- 9.6 Fondi aruandluse auditeerimisega seotud kulud ja Fondi tutvustava või Fondi tegevust puudutava teabe avaldamise ja levitamise seotud kulud kannab Fondivalitseja.

10. TEABE AVALDAMINE JA FONDI RAAMATUPIDAMINE

- 10.1 Fondi puudutav teave avaldatakse ajalehes, millel vähemalt ühes üleriigilises leviga ajalehes, milise ajalehe nimetus on avaldatud osakute emissiooniprospetsi.

- 10.2 Igal pangapäeval avaldab Fondivalitseja osakute puhasväärtuse, väljalaskmis- ja tagasivõtmishinna vähemalt ühes emissiooniprospetsi nimetatud üleriigiliku levikuga ajalehes.

- 10.3 Fondi majandusaastaks on Fondivalitseja majandusaasta. Fondivalitseja majandusaasta on 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

- 10.4 Fondi majandusaasta aruanne tehakse Fondivalitseja asukohas kättesaadavaks hiljemalt 4 kuu peale Fondi majandusaasta lõppemist ja poolaastaaruannet hiljemalt 2 kuud peale poolaasta lõppu.

11. FONDI LIKVIDEERIMINE

- 11.1 Fondi likvideeritakse Eesti Vabariigi seadusandlusega sätestatud juhtudel ja korras. Fondi likvideerib Depoopank, kui seadusandluses pole ette nähtud teisiti.

- 11.2 Fondi likvideerimise alustamisest teatab Depoopank viivitamatult emissiooniprospetsi nimetatud ajalehes, märkides teates tähtaja, mille jooksul Fondi võlausaldajad peavad esitama oma nõuded Fondi vastu.

- 11.3 Fondi likvideerimise võrrandab Depoopank Fondi varad, nõuab sisse Fondi võlad ja rahuldab Fondi võlausaldajate nõudeid. Fondi arvel kaetavad likvideerimiskulud ei või ületada 2% Fondi varade puhasväärtusest Fondi likvideerimisotsuse tegemise päeval.

- 11.4 Likvideerimisel järelejäänud vara jagatakse Investorite vahel proportsionaalselt nende omandis olevate osakute arvuga. Teate raha jaotamise kohta avaldab Depoopank emissiooniprospetsi nimetatud üleriigiliku levikuga ajalehes või saadab vastava teate kõigile Investoritele Depoopangale teadaoleval aadressil tähtkirjana.
- 11.5 Kui Fondi likvideerimise käigus ilmneb Fondi maksejõuetus, vastutab kõigi Fondi vastu rahuldamata jäetud nõuete täitmise eest Fondivalitseja, välja arvatud nõuded, mis on tekkinud pärast Fondi valitsemise üleminekut Depoopangale.

12. TINGIMUSTE MUUTMINE

Tingimuste muutmise otsustab Fondivalitseja nõukogu. Pärast muudetud Tingimuste registreerimist Finantsinspektsioonis teatatakse sellest vähemalt ühes emissiooniprospetsi nimetatud üleriigiliku levikuga ajalehes. Muudatused jõustuvad kuu aega pärast nende avaldamist, kui vastavas avaldamistes ei teatata hilisemast jõustumise kuupäevast.

Tingimused on kinnitatud Fondivalitseja nõukogu 12.08.2003.a. otsusega. Finantsinspektsiooni 21.08.2003 antud otsusega nr. 1207400-01/03 on väljastatud luba tingimuste muutmiseks. Hansa Rahaturufondi tingimused jõustuvad ühe kuu möödumisel käesoleva teate avaldamisest.

1 Austria, Belgia, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Liechtenstein, Luksemburg, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Taani ja Suurbritannia

2 Lisaks eelmistele va. Liechtenstein: Austraalia, Kanada, Tšehhi, Ungari, Jaapan, Lõuna-Korea, Mehhiko, Uus-Meremaa, Poola, Slovakkia, Dveits, Türgi, Ameerika Ühendriigid.

3 Bahama, Bermuda, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Makedoonia, Mani saar, Jersey, Läti, Leedu, Venemaa, Sloveenia.

TURBATÖÖSTUS ■ Liigse niiskuse käes kannatasid Ida- ja Kirde-Eesti turbatootjad

Märg ja hiline suvi võttis poole turbatoodangust

Vesine suvi röövis tänavu kuni poole toodangust, kinnitavad eelmisel suvel üliedukad olnud turbatootjad.

Lauri Linnamäe

lauri.linnamae@aripaev.ee

Turbatoodangule andis löögi lühike ja vihmane suvi, mis ei lasknud turbakogumisega algust teha enne juunit. Tavaliselt käib suurem turbakogumine maist juulini, augustis on õhuniiskus turbatootmiseks enamasti liiga suur.

Tänavune turbatoodang moodustab mullusest heal juhul poole, prognoosib Eesti Turbaliidu tegevdirektor Heino Reedik. Pankrotilainet tootjad ei ennusta, kuid investeringuteks enamikul ettevõtetest raha ei jätku.

Suvi oli parem Lääne-Eesti tootjatele, kus sademeid oli vähem. Liigvee käes kannatanud Ida- ja Kirde-Eestis jäi turba-

saak mullusest suurusjärgu võrra väiksemaks.

“Sel aastal on vihm kõvasti seganud,” tunnistas Reedik. “Lääne-Eestis küll vähem, aga Ida-Eestis olid teatavasti uputused ja Kesk-Eestis oli samuti raske.”

Reediku sõnul on kogumine juba praktiliselt lõppenud. “Saaki on heal juhul pool eelmise aasta saagist, aga lõplikke kokkuvõtteid saab teha septembri lõpus, kui turbakogumine on täielikult lõppenud,” lisas Reedik.

Tallinna ümbruse rabades turvast koguva ASI Farve tegevdirektor Helle Nimmerfeldt sõnas, et nende firma sai “midagi, kuid mitte piisavalt”. Nimmerfeldt kinnitusele peab turvas üles võtmiseks olema kindla niiskusega, seda saab koguda alles kolm kuni viis päeva pärast sadu. “Turbatootjaile oli see suvi väga lühike,” lisas Nimmerfeldt. “Ei olnud lihtsalt piisavalt kuivi ilmu.”

ASI Rakvere Põllumajandustehnika tänavune saak jääb 75 000 m³ kanti, mis on pool mullusest toodangust.

Farve ennustab tänavuse toodangu suuruseks siiski 75% mullusest. OÜ Hiiu Turvas juht Olev Kuuse kinnitas ajalehele Hiiumaa, et nende toodang moodustab mullusest isegi vähem kui poole.

Sõbralikumat suve on näinud Lääne-Eesti rabades tegutsev AS Matureks, kes tänaseks on tootnud kolmveerandi mullusest turbast, firma loodab siiski ilusate ilmade kestmisel veel masinad tööle panna, kinnitas ettevõtte juhatuse esimees Aivar Vulp.

Mitmete tootjate tööd häirisid ka tugevad tuuled, sest seadus ei luba rabas töötada, kui tuule kiirus on üle 12 m/s.

Eestis kasvav turvas on hea kvaliteediga ja seetõttu piiri taga nõutud, 90 protsenti kohalikust turbast sobib ekspordiks.

Pankrotilainet tootjad ei ennusta, kuid investeringuteks enamikul ettevõtetest raha ei jätku.

AS Farve kogus eile turvast Ääsmäel asuvast rabast.

Foto: Andras Kralla

SL Õhtuleht üllatas augustis nadi reklaamimüügi tulemusega

Augusti lehtede reklaamiturul oli üllatav SL Õhtulehe reklaamikäibe langus, selgub meediaanalüütik Toomas Leito analüüsist.

SL Õhtulehe reklaamikäibe augustis jäi eelmise aasta augustiga võrreldes 4% ehk 100 000 krooni võrra väiksemaks, kokku teenis SL Õhtuleht reklaamist 2,3 mln krooni.

Leito sõnul oli lehe tulemus ootamatult nadi. “August on ju veel suvi, mis on tabloidile suhteliselt parem müügi aeg,” kirjutab Leito kommentaariks.

Teistes lehtedes olid augustis reklaamikäibed järgmised: Postimees 4,5 mln krooni (kasv

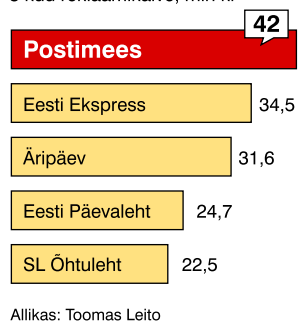
+0,4 mln krooni ehk 10%), Eesti Ekspress 3,3 mln krooni (-0,1 mln krooni ehk -2,9%, augustis ilmus üks Eesti Ekspressi number vähem kui eelmise aasta augustis), Äripäev 2,9 mln krooni (+0,2 mln kr ehk +7%), Eesti Päevaleht 2,6 (+0,2 mln kr ehk +8%).

Leito juhtis tähelepanu Eesti Ekspressi heale tulemusele, kes suutis augustis nelja lehe numbriga teenida pea sama palju kui eelmisel aastal viie numbriga.

Leito sõnul parandas lehtede tulemusi kõvasti Elioni jõuline kampaania. Kokku kasvas viie suurema lehe reklaamikäibe augustis mullusega võrreldes 0,6 mln krooni ehk 4% võr-

Kaheksa kuu turuliider Postimees

8 kuu reklaamikäibe, mln kr

ra ning moodustas kokku 15,6 mln krooni. Turuliider oli Postimees.

Kaheksa kuuga on suurema-

te lehtede reklaamikäive kokku kasvanud ligi 11% võrra. “Plusstrend jätkub ühtlase rütmiga ja töötab endiselt lehtedele head reklaamiaastat,” nentis Leito. Ainsana on võrreldes eelmise aastaga reklaamikäive pisut kahanenud Eesti Päevalehel (-0,1 mln krooni). Kokku on leht teeninud reklaamist sel aastal 24,7 mln krooni.

Teiste lehtede kaheksa kuu tulemused on järgmised: turuliider Postimees 42 mln krooni (+12%), Eesti Ekspress 34,5 mln krooni (+19%), Äripäev 31,6 mln krooni (+5%), SL Õhtuleht 22,5 mln kr (+17%). Seega on Eesti Ekspress ja SL Õhtuleht kasvatanud käibeid kõige kiiremini.

ÄP Online

Kofkin rajab hotelliketti

Eilest on Grand Hotel Tallinna uksel uus nimi Meriton Grand Hotel Tallinn, kuna hotelli omanik Alexander Kofkin on rajamas uut hotelliketti Meriton Hotels.

Hotelliketiga liituvad järgmisel aastal veel Tallinnas Laial tänaval valmiv kahetärnihotell ning Vilniusesse ja Riiga ehitatavad kahe- ja kolmetärnihotellid.

Laia tänava lõpus asuv hotell valmib hotell Meriton Grand Hotel Tallinna turundusjuhi Reet Henni sõnul märtsis.

Tulevikus on plaanis täna nime muutnud hotelli kõrvale ehitada veepark ja kahetärnihotell, mis samuti hakkavad kuuluma Meritoni ketti.

“Teatud maa Meriton Grand Hoteli kõrval on juba omandatud,” ütles Henn. “Aga projekte veel pole ja ehitustööde ligikaudsed algust ma isegi ei tea.”

ÄP Online

Elektriraudtee otsib konkursiga uut juhatust

Tallinnas ja Harjumaal kuuel liinil opereeriv Elektriraudtee AS kuulutas välja avaliku konkursi ettevõttele uue juhatuse leidmiseks.

Elektriraudtee nõukogu esimehe Kalev Lillo sõnul lõppevad peagi ettevõtte praeguse juhatuse kolmeaastased töölepingud ja seetõttu otsustati välja kuulutada uus avalik konkurss. Elektriraudtee juhatuse esimehe Tarmo Olgo tööleping lõpeb oktoobris ning juhatuse liikmete Alar Kaupi ja Rein Riisalu lepingud järgmise aasta alguses.

Kalev Lillo sõnul tegi andis nõukogu ka praegusele juhatusele soovitusel kindlasti konkursil osaleda.

“Meil ei ole nende tegevuse kohta mingeid pretensioone ja nad on oma tööga väga hästi hakkama saanud,” kinnitas Lillo.

Edelaraudtee juhatusse kandideerijatelt oodatakse kõrgemat haridust ja piisavat juhtimiskogemust, konkursil osalemise avalduste esitamise viimane tähtaeg on 12. september. Elektriraudtee juhatuse uus koosseis peaks Kalev Lillo sõnul selguma septembri lõpuks.

100 protsenti Elektriraudtee aktsiatest kuulub riigile. ÄP Online

Maksuekspert: Soome firmad ei koli kontorit Eestisse

KPMG Wideri tegevdirektor Timo Torkkel ei usu, et Eesti madalad maksud suudaksid Soome firmade peakontoreid Eestisse meelitada.

Ei ole kahtlust, et Soome firmad jätkavad ka edaspidi osa oma funktsioonide välismaale viimist, kuid peakontorid püsi-

vad edasi Soomes, ütleb Torkkel Hufvudstadsbladetis.

Nii Nokia juht Jorma Ollila kui Elcoteqi juht Antti Piippo on vihjanud peakontori mujale kolimisele, kui valitsus ei alanda maksutaset.

Torkkel ütleb, et peakontor kolitakse maksude tõttu harva

mujale, sest kolimisel on palju muid olulisi aspekte. Peakontori kolimine tasub tema hinnangul ära ainult siis, kui see kolib riiki, kus firmal on piisavalt suur äritegevus.

See võib olla ka seotud junktuuriga, nagu näiteks paljud Soome IT- ja biotehnolo-

giafirmad pidasid kasulikumaks 90. aastate lõpul USAsse kolida.

Üldjuhul on peakontori kolimine väga kulukas, keeruline ja ülinõudlik samm, mida firmal tuleb eelnevalt väga tõsiselt kaaluda, on eksperdi arvamus.

ÄP Online

DELIKATESSID ■ ELi põllumajanduses liigub rõhk kvantiteedilt kvaliteedile

Euroopa kaitseb gurmaanide huve

Euroopa Liidu plaan võtta 41 juustu, veini ja muud hõrgutist kohanime järgi kaitse alla on seotud vaid heade kavatsustega.

Sirje Rank

sirje.rank@aripaev.ee

Esikohal on tarbija, kes hea uskselt Bordeaux' veini ostes tahab kindel olla, et see on tõepoolest valminud Prantsusmaa Bordeaux' piirkonna parimate traditsioonide kohaselt. Või Parma sink – seda valmistati Itaalias juba Rooma ajal ning tõeline gurmaan on valmis välja käima mitu eurot lisaks, et 2000aastase ajaloo maitse autentsuses kindel olla.

"Siin ei ole tegu proteksionismiga," kinnitas läinud nädalal Euroopa põllumajandusvolinik Franz Fischler, kui Brüssel sai valmis 41 artiklist koosneva nimekirja eriti väärtuslike Euroopa delikatessidega, millele maailmaturul plagieerijate eest kaitset otsitakse. "Siin on küsimus ausas mängus."

Samas on nimekirjas feta juust, mille kreeklased võisid küll leiutada, kuid mis täna on saanud pigem üldnimeks. Feta pole seotud ühegi geograafilise asukohaga ning toota suudab seda iga vastava tehnoloogiaga meierei. Feta juustu eksportijale Taanile tähendab Kreeka samm aga ohtu 3,2 miljardi kroonisele ekspordile.

Delikatesside kaitse alla võtmisega püütakse kaitsta Euroopa tootjat ja eksporti. Tugevaks lobiks organiseerunud Itaalia

Beaujolais' viinamarjasaaki korjatakse käsitsi, nendest viinamarjadest valmistatav jook kuulub kaitstavate veinide nimistusse.

Foto: All Over Press

Parma singi tootjad kaebavad, et jäävad aastas ilma 3,5 miljoni eurost üksi seetõttu, et Kanada tootjad (võib-olla Parmast välja rännanud ja traditsioonid kaasa viinud itaallased) on Parma singi kaubamärgina registreerinud. Alal ringleb aga suur raha – globaalne tulu Parma singi müügist on aastas 1,5 miljardit eurot ehk 23,5 miljardit krooni.

Vahevõidu said itaallased kevadel, kui Euroopa Kohus andis neile õiguse kaebuses Briti jaemüügiketi Asda vastu, mis oli kulude kokkuhoiuks asunud Parma sinki tükeldama ja pakendama oma kauplustes. Kohutu otsuse järgi võib seda kvaliteedi tagamiseks teha vaid Itaalias. Niisamuti Parmesani juustuga, mis tuleb riivida vaid päritoluregioonis.

Samas palusid Suurbritannia ja Taani oma tooted – Stiltoni ja Danablu juustu – nimekirjast maha tõmmata. Britid eelistavad Brüsseli kaitsele tavalist kaubamärgi kaitset ning taanlased kartsid tagasiööki muule ekspordile.

Delikatessid on oluline nišitooded ELi põllumeestele, mille tähtsus kasvab sedamööda, kuidas põllumajanduspoliitika re-

formis rõhk koguselt kvaliteedile nihkub, väidab Brüssel.

Vaatlejad on arvanud, et osaliselt võib tegu olla taktikalise manöövriga WTO kõneluste kontekstis, et lepitada Euroopa Liidu talunikke eksporditoetuste kärpimisega. Seda nõuavad ELilt teised riigid. Ülekaalukas enamus nimekirjas on Itaalia ja Prantsusmaa tooted. Teatavasti saavad Prantsusmaa taluni-

EL taotleb kaitset

Veinid ja kange alkohol:

Beaujolais, Bordeaux, Bourgogne, Chablis, Champagne, Chianti, Cognac, Grappa (di Barolo, del Piemonte, di Lombardia, del Trentino, del Friuli, del Veneto, dell'Alto Adige), Graves, Liebfraumilch, Malaga, Marsala, Madeira, Medoc, Moselle, Porto, Ouzo, Rhin, Rioja, Saint-Emilion, Sauternes, Sherry

Juustud: Asiago, Comte, Feta, Fontina, Gorgonzola, Grana Padano, Manchego, Mozzarella di Bufala Campagna, Parmigiano Reggiano, Pecorino Romano, Reblochon, Roquefort, Queijo São Jorge

Muud tooted: Prosciutto di Parma, Prosciutto di San Daniele, Prosciutto Toscano, Safron de la Mancha, Jijona y Turrón de Alicante, Mortadella Bologna

Allikas: WSJ

Kohus mõistis linnaametnikud õigeks

Tallinna linnakohus mõistis ametiseisundi kuritarvitamises süüdistatud Galina Pantšenko ning ametialases lohakuses süüdistatud Leivi Šeri õigeks.

Kohus jõudis järeldusele, et Pantšenko ja Šeri tegevuses puudub kuriteokoosseis.

Kohus nõustus kohtualuste väitega, et neil ei olnud põhjust kahelda projektidele raha eraldamise otstarbekust hinnanud komisjonide töös, kuna nendesse kuulusid oma ala spetsialistid.

Tallinna turvalisus- ja integ-

ratsiooniameti töötajate ütlustest selgus, et kontroll oli juhtkonna poolt olemas: juhtkond kontrollis projektidokumentatsioone ning valmistas projekte komisjonidele esitamiseks. Motiveeritud kohtuotsus avaldatakse 19. septembril. ÄP Online

Läti peab tselluloosiprojekti kahjulikuks

Läti asepeaminister Ainars Šlersers tahab homme ministreid veenda, et Metsäliitto esitatud tselluloositehase ehitamise projekt on Lätile kahjulik.

Läti venekeelse Delfi portaalil andmeil on asepeaminister veendunud, et Metsäliitto pro-

jekti realiseerimisel on keskkonnale tekitatav kahju suurem kui riigi saadav kasu. Lisaks ei meeldi Šlersersile see, et investitorid keeldusid koos tselluloositehasega rajamast paberitehast.

Läti asepeaminister tunnis-

kud ka poole Euroopa Liidus makstavatest põllumajandus-toetustest.

Euroopa Liit on päritolukohaga seotud toodete nimekirja pidanud aastast 1992. ning kokku on selles eristaatusega toodete nimekirjas tänaseks umbes 600 artiklit. Liidu laienemine toob siia kindlasti lisa.

Praktiline loeng sarjast "Lemmiklektorite loengud"

www.aripaev.ee/seminar

koolitab psühhiaater
Jüri O.-M. Ennet

Kuidas ennetada töötajate tööstressi?

Stressi vähendamine annab ettevõttele võimaluse suurendada kasumit üle 20%.

Teemad:

- Psüühiliste protsesside tundmine, tunnetamine ja juhtimine
- Varjatud liikumapanevad jõud
- Mina/meie jõudude struktuur
- Psüühiliste potentsiaalide edendamine ja rakendamine

Osalejatele:

- Testid
- Individuaalne tagasiside soovijatele

22. septembril või 30. septembril
Nabala mõisas Harjumaal
Koolituse kohtade arv on limiteeritud!

Seminari soodushind on 16. septembrini 2610 kr (km-ga 3080 kr), tavahind 2900 kr (km-ga 3422 kr). Mitme osaleja korraga registreerimisel kehtib 10% soodustus. Registreerimine ja lisainfo www.aripaev.ee/seminar või telefonil 6670 233.

Äripäev

EUROOPA LIIT ■ Günter Verheugen külastab Eestis euroraha toel valminud objekte

Lainemisvolinik usub eestlaste liitumisotsusesse

Euroopa Komisjoni laienemisvolinik Günter Verheugen usub, et enamik eestlasi toetab 14. septembril ühinemist Euroopa Liiduga.

Heidit Kaio
heidit.kaio@aripaev.ee

“Ma ei näe Eestile alternatiivi,” kehtas Verheugen ölgu. Tema sõnul sõltub riigi majanduslik ja poliitiline edu liitumisest. “Kust leitaks turgu ja investoreid? Kes kaitseks Eesti huve rahvusvahelises plaanis,” küsis Verheugen eile koos peaminister Juhan Partsi ajakirjanikele antud pressikonverentsil.

“Mida me teeme, kui Eesti ei teota liitumist?” küsis Verheugen. “Me peame leppima eiga. Eks me istu maha ja aruta edaspidiseid plaane,” ütles Verheugen.

Tema meelest on kiiduväärne, et Eestis on olnud tugev poliitiline debatt liitumise pluside ja miinuste üle.

Laienemisvolinik Verheugen on neli aastat juhtinud Euroopa Liidu laienemist ja olnud kandidaatriikidele kõige olulisem partner.

Eilsel pressikonverentsil Verheugen ja Parts kiitsid ning tänasid vastastikku tehtud tööd eest. “Eesti sai liituvate riikide seas parima hinde,” ütles Verheugen.

Laienemisvolinik Günter Verheugen on Eestis, et osaleda rahvahääletuse eelses Euroopa Liidu teavituspäevades. “Ma ei tee kampaaniat,” ütles Verheugen. Ometi on tema eesmärk

kohtuda tavaliste inimestega ja oma kohalolekuga juhtida tähelepanu projektidele, mida Euroopa Liit on rahastanud.

Verheugen võtab osa projekti Via Baltica II avamisest. Euroopa Liit katab teelõigu ehitust vähemalt 328 miljoni krooni ulatuses.

Samuti külastab ta Narva kutsehariduskeskust. Euroopa Liit toetab Ida-Virumaa kutseharidussüsteemi arendamist ligi 15,6 miljoni krooniga.

Samuti külastab Verheugen Narva piirivalvet. Eesti idapiiri tugevdamist ning piirikontrolli moderniseerimist on Euroopa Liit toetanud 42 miljoni krooni ulatuses.

Narvast lendab Verheugen piirivalve helikopteriga Põltsamaa lähedale Sadukülla, kus kohtub Härjanurme kalafarmis põllumajandusminister Tiit Tammsaare ja Kesk-Eesti põllumajandusettevõtjatega.

Euroopa Komisjoni laienemisvolinik Günter Verheugen ja Eesti peaminister Juhan Parts jäid eile pildile koos peaministri kassiga.

Foto: Julia-Maria Linna

3. septembril 2003 Valgas, Valga kultuuri- ja huvialakeskuse ovaalsalis

Äripäeva Valgamaa Arengukonverents

Valgamaa kasutamata potentsiaal
Valgamaa maavanema kt Georg Trashanov
Ettevõtluse arenguvõimalused Valga linnas
Valga linnapea Margus Lepik
Valga maakond: trendid ja visioon
Eesti Tuleviku Uuringute Instituudi direktor Erik Terk
Uued võimalused Valgamaa ettevõtjatele seoses Eesti liitumisega ELga
majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen
EAS võimalused ettevõtjale
EAS esindaja
Valgamaa ettevõtluskeskkond ettevõtja pilgu läbi
ekspertminister ja ettevõtja Tiit Vähi
Foorum
Valgamaa TOPi väljakuulutamine ja autasustamine

Hind 990 kr (km-ga 1169 kr).
Mitme osaleja korraga registreerimisel on 10% soodustus.

Registreerimine telefonil
(0) 667 0233, Merle Kumari
www.aripaev.ee/seminar

Äripäev

Toetavad:

Uudisteküti elu on seiklus!

Kui oled
– käinud kõrgkoolis
– mõneastase töökogemusega

Tule Reporterikooli!

Oktoobrist alustab esimene Reporterikool Eestis.
20 laupäevaga saate põhilised teadmised ajakirjaniku elukutseks.

1. sessioon 11. oktoobrist 13. detsembrini 2003
2. sessioon 10. jaanuarist 13. märtsini 2004

Sessioone juhatab Tartu Ülikooli õppejõud Tiit Hennoste

Õppekavas erinevad ajakirjandusžanrid, ajakirjanduseetika, toimetamine, allikate valimine ja hoidmine, intervjuerimistehnika, foto, teabegraafika jne

Õppetöö toimub laupäeviti kella 10.00–16.00 Tallinnas Lõkke tänaval Äripäeva ruumides.
Kursus on tasuta, õppemaksu on võimalik tasuda kahes osas.

Kursuse korraldavad Äripäev, SL Õhtuleht, Eesti Päevaleht ja Postimees.
Kursusele valitakse 20 parimat kandidaati.

Info tel 667 0086

Ootame sinu CVd aadressil reporterikool@aripaev.ee kuni 12. septembrini 2003.

WWW.INFOKESKUS.EE

SOODSAIM INFOTELEFON

1181

6261111

EESTI INFO KESKUS

turundus

toimetaja Eda-Liis Kann tel 667 0182, e-post eda-liis.kann@aripaev.ee

REKLAAMKINGITUSED

MEVERDON

www.meverdon.ee
tel: (0) 605 8120

MÜÜK ■ Konkureerivad brändid peavad leidma viisi, kuidas tarbijaid "üles raputada"

Müügikohamaterjalid tõmbavad ligi

Müügikohamaterjalidega varustatud riulivahet külastab tavalisest 20% rohkem inimesi, selgus supermarketites läbi viidud uuringust.

Tõnu Kõva
Lowe AGE
projektidirektor

Müügikohamaterjale kasutatakse spontaanste ostude arvu suurendamiseks ning planeeritud ostude mõjutamiseks (kogus, brändi valik jms). Müügikohamaterjali eeliseks on asjaolu, et see on eksponeeritud tarbijale keskkonnas, kus tarbija on vastuvõtlik(um) teatud informatsioonile.

Tarbijatele info edastamiseks ning nende otsuste mõjutamiseks kauplustes kasutatakse

se mitmesuguseid müügikohamaterjale – postereid, riulirääkijaid, põrandakleebiseid, ostukärude reklaame, hinnasilte. Samuti kuuluvad arsenalis kaupluste muusikavalik, audio-reklaamid, tootesitlused ning näidiste jagamine, degusteerimised, ühispakkumised jpm.

Müügikohareklaami arengu aluseks on asjaolu, et suur osa tarbijatest teeb otsuse kaupluses, millist toodet-brändi osta. Konsultatsioonifirma MORI andmetel on selliseid tarbijaid 45%, müügikohareklaame tootvaid firmasid ühendava organisatsiooni Popai poolt Euroopas läbi viidud uuringu järgi isegi 67%. Papai väidab, et müügikohamaterjalid mängivad tarbija brändivalikul suurt rolli. Safeway supermarketites tehtud uuring näitas, et müügikohamaterjalidega varustatud riulivahet külastati 20%

rohkem ja müük suurenes ligi viiendiku võrra.

Paraku mõeldakse aga müügikohamaterjalidele tihti viimases järjekorras ning neid vaadeldakse pigem lühiajalise taktikalise vahendina kui *promo mix'i* strateegilise elemendina. Samuti pole kauplustes veendunud kauppaaniate müügikohamaterjalide efektiivsuses ning vaatlevad nende paigaldamist tüütu kohustusena.

Kaupluste seisukohta toetab konsultatsioonifirma Iris aruanne, mis väidab, et toodete ostmine "impulsi ajal" ning reageerimine müügikohamaterjalidele on muutunud. Paljusid "impulsiivseid otsuseid" ei tehta tegelikult impulsiivselt. Otsuseid ei pruugita teha ka teadlikult, ent tarbijad teavad, milline on

parim bränd teatud vajaduse rahuldamiseks. Elu jooksul omandatud kogemused brändidega viivad tarbijad äratundmisele, milline bränd on teatud ajal parim nende vajaduste rahuldamiseks.

Seega ei käitu tarbijad impulsiivselt, vaid toetudes kogemusele ja intuitsioonile.

Samuti väidab aruanne, et enamik inimesi sooritab igapäevased ostud "autopiloodi peal olles" – nad teavad, kus teatud toode on ning haaravad selle sealt. Turulidriile – suurimale brändile – võib selline tarbijate käitumine meele järele olla, ent konkureerivad brändid peavad leidma viisi, kuidas tarbijaid "üles raputada".

Kuna tarbijad langetavad ostuotsuseid tavaliselt emotsionaalsetele markeritele (isiklikul kogemusel tekkinud mälupelet) tuginedes, siis Irise tegevpartner Ian Millner arvab, et pildil (visuaalsel stiimulil) baseeruv müügikohamaterjal tõenäoliselt ei suuda aktiveerida tarbija ostuotsust. Ta arvab, et ostuprotsess tuleb muuta aistingulisemaks nii, et see hõlmaks tarbija kõiki meeli, et tarbija saaks katsuda ning tunda.

Müügikohamaterjal peab tarbijat üllatama, teda piisavalt "häärima", et ta "lülitaks autopiloodi välja" ja kaaluks mõnda teist valikut.

Efektiivsete müügikohamaterjalide väljatöötamine eeldab tarbija, toodete paigutuse ja väljapaneku ning tarbija ostuteekonna mõistmist. Sealhulgas on oluline mõista, kas tarbija ostab endale või kellelegi teisele. Nn klassikalises ostusituatsioonis, kus pereema ostab kogu perele, on valikute mõjutamine keerulisem. Ent kui ta ostab endale maiustuste- või ajalehetist, siis on ta tõenäoliselt müügikohamaterjalidega enam mõjutatav.

Tarbija, tema ostuteekonda ning toodete paigutuse/väljapaneku mõistmine võib viia selleni, et me edastame tarbijale vale sõnumi valel ajal ning me ei suuda tema valikuid mõjutada.

Teine oluline aspekt müügikohamaterjalide väljatöötamisel on mõista, millised on kaupluste vajadused ja nende müügikohamaterjalide poliitika.

Kuna müügikohamaterjalide saatust sõltub kauplustest, siis tuleb neid veenda, et müügikohamaterjalid pole üksnes brändi omaniku huvides, vaid ka kaupluste huvides.

Tootekategooria müüki saab oskusliku väljapanekuga suurendada – näiteks paigutades kõrvuti pesumasinaid ja pesupulbri.

Foto: Raul Mee

Müük suureneb viiendiku võrra

Nõuandeid müügikohamaterjalide efektiivsuse suurendamiseks:

- selgita välja kaupluste müügikohamaterjalide poliitika (piirangud, võimalused)
- selgita välja tarbija vajadused, motivaatorid, käitumine, samuti ostuteekond kaupluses ning toodete paigutus
- otsi uudseid ja unikaalseid viise, selliseid müügikohamaterjale, mis üllataksid, "hääriksid" tarbijat
- jälgi, et müügikohamaterjali sõnum oleks lihtne, sest müügikohamaterjalid peavad olema kiiresti "töödeldavad"
- jälgi, et müügikohamaterjalid oleksid kooskõlas brändi imago
- veena kaupluste töötajaid, et kohane müügikohamaterjalide väljapanek suurendab toote müüki (vajadusel tööta välja ergutussüsteem)
- kontrolli regulaarselt müügikohamaterjalide väljapanekut

Allikas: Tõnu Kõva

Kasulik koolitus viib elus edasi.

Marketingi Instituudis õppimine annab hea võimaluse uute sammude astumiseks töös ja elus. Aitame teil omandada nii praktilisi oskusi kui ka teoreetilisi teadmisi ning oma tööd terviklikult planeerida. Õpe on põhjalik, ei sega põhitööd.

ON ALANUD SÜGISENE VASTUVÕTT

- marketing ja müük
- turunduskommunikatsioon
- turismi ja teenuste turundus
- ettevõtlus
- raamatupidamine ja finants
- logistika
- müügiorganisatsioon
- tiimijuhtimine

Õppetöö algab 1. oktoobril.

Olulist otsust ei tasu enam edasi lükata.

Avaldusi õppima asumiseks võtame vastu 15. septembrini. Helistage infotelefonil või külastage meie kodulehekülge.

CMI Certificate of Marketing Institute

(0) 668 4770
www.mi.ee, mi@mi.ee
Ahtri 10B Tallinn

MARKETINGI INSTITUTE
MDC EDUCATION GROUP

REKLAAMILEID ■ Pension Hansapangast

Reklaami tellija on Hansapank ja teostaja Division.

Hansapank aitab
meil kaunilt surraMade Räsä
Adell Saatchi &
Saatchireklaami
leid!

Kes see mees on? Nii tuttava näoga? Ahjaa... ja siis tuleb meelde. Selline on paljude Hansapanga pensionifondi reklaaminägijate esmane emotsioon. Äratundmisrõõm on tarbijas reklaami vastu ootamatu huvi tekitanud.

Vitaalne hallpeast sporditäh Andrus Veerpalu tabab mitu kärbest ühe hoobiga. Sümpaatse sportlase vananemine mõjub rahustavalt. Tarbijal on end hulga meeldivam samastada kena intelligentse vanahärra Veerpaluga kui kiuslike kuivetonud pensionäridega. Nii kaob pensionikindlustuselt kampri ja kopitanud küpsiste lõhn.

Alustuseks hakkad end ümbritsevad inimesi muttide ja ätidena ette kujutama ning märkamata oledki endale idee vananemise võimalikkusest maha müünud.

Vaevalt et auhinnareis kuigi paljusid pensionifondiga liituma meelkitab. Pigem on see positiivse kangelase soe huumor ja tarbija siiras soov tõesti kunagi samasugune pensionär olla. Konkureerivate pensionifondi reklaamide taustal tuleb Hansapanga lihtne, selge ja usutav sõnum ning õnnestunud tegelaskuju valik jõulisemalt esile. Kokkuvõttes jääb reklaamirahvale mulje kliendist, kes on mõistnud, et ta pole nii rikas, et endale odavat teostust lubada ning tulemust on hea vaadata nii endal kui ka konkurentidel.

Teeks siis selle pensionikindlustuse ära?

LÜHIUUDIS ■ Klienditeenindus

Õpetlik ühissurfamine
koos mureliku kliendiga

Üks uuemaid klienditeeninduse instrumente on *co-browsing* ehk ühissurfamine, mis väljendub müstilisel moel: hädas oleva kliendi hiirekursor hakkab liikuma, ilma et arvuti ees istuja hiirt puudutaks.

Tegemist on tehnilise nipiga, mis võimaldab klienditeenindajal liigutada kliendi arvuti hiirekursorit, näitlikustamaks samaaegselt telefoni teel jagatavaid õpetussõnu. See meetod sobib kasutamiseks tarkvarafirmadele ja keerulisema ülesehitusega internetilehekülje rägastikus orienteerumiseks, kuid ka piltide ja presentatsioonide ülekandmiseks.

Kliendi poole pealt piisab seesuguse teeninduse osaliseks saamiseks pelgalt internetiühendusest, *browser*-ist ja telefonist, mida on võimalik üheaegselt kasutada.

Allikas: Saksa Otseturunduse Ühing

KLIENDITEENINDUS ■ Pime kliendikesksus kui varjatud monstrum

Kliendi rahulolu tuleb
pahatihti kasumi arvelt

Klientide rahulolu ja õnnetus ostetakse pahatihti tegelikult omanike raha eest, see tähendab kasumi arvelt.

Villu Parvet
CMA / Next
Äriühendused

Ei möödu päeva, mil ei räägita kliendikesksemaks muutumisest ning selle igakülgselt vajalikkusest ettevõtte edu saavutamisel. Paljude firmade puhul on kliendikesksusest saanud aga ohtlik kinnisidee, mis sööb varjatud monstrumina ära põhjendamatult suure osa ettevõtte kasumist.

Eesti ettevõtete juhtkonnad ja mitmed keskastmejuhid on viimastel aastatel läbi teinud suure muutuse kliendikesksuse suunas. Järjest suurem osa arenevatest ettevõtetest suudab pakkuda paremat klienditeenindust ning erinevaid mõistlikke põhjusi kliendiks olemiseks.

Pahatihti kaasneb säärase kliendikesksusega aga varjatult üpris inetu nähtus – selgub, et klientide rahulolu ja õnnetus ostetakse tegelikult omanike raha eest, see tähendab kasumi arvelt. Antud nähtuse põhjusi lähemalt uurides jõuame üpris huvitavate seosteni. Nimelt tekib erinevate ettevõtete juhtkondadel turundusniimeste irooniliste kriitikanoolte tulemusena tunne, et firma on kaugenenud oma kliendist (enamasti osutub see õigeks).

Ootamatuna tunduva ühisavastusena deklareeritakse oma isekust ning võimetust näha olukorda kliendi pilgu läbi. Rohkete emotsioonide taustal hakatakse otsima võimalusi loobumaks oma enesekesksusest ja muutumaks klienti väärtustavaks firmaks.

Sellises situatsioonis on firma sageli teelahkmel, kus tu-

1999. aasta klienditeenindus on tänaseks kõvasti paranenud.

Foto: Raul Mee

leb valida kahe raja, lihtsama ja keerukama vahel. Lihtsam tee on nähtavalt kliendikesksemaks muutumine, mis kätkeb endas paremate klienditeeninduse praktikate juurutamist, klientidele meele järele olemist, nende tundmaõppimist, erinevate ürituste korraldamist ning paljude klientide esindajate rõõmustamist isiklikul tasandil. Kahtlemata on see kasulik ja muudab firma olemuse oluliselt kliendisuhete orienteeritumaks, samas ei too see sageli kaasa oodatud majanduslikku efekti ning juurutatud protsessidest loobutakse järkjärgult.

Teiseks ja raskemaks teeks on analüütiline lähenemine, mille abil saadakse teada oma kliendibaasi tegelik olemus. Sageli ei piisa tüüpilisele Eesti et-

tevõttele faktidel põhinevate tulemusteni jõudmiseks ainuüksi tegevuspõhisest kuluarvestusest, tasakaalus tulemuskaardist, sisemiste piirangute ekspluateerimisest, majandusliku lisandväärtuse leidmisest või mõnest teisest üldlevinud juhtimisvahendist. Samas on säärase süsteemide kasutamine vajalik, et ettevõtte saaks jõuda selguseni oma kliendibaasi tegelikus olemuses.

Valides lihtsama tee, mõtleb juhtkond sageli, et esmalt tuleb lahendada pakilisemad probleemid ning kommunikeerida maailmale oma värskest avastatud kliendikesksust. Rohke rääkimine kliendisuhete väärtustamisest ning seda toetavad kaootilised praktilised tegevused viivad firma olukorda, kus nimetatud protsessi analüüs ja tagajärgede mõõtmine muutub järjest ähmasemaks.

Toimib eht-eestlaslik lähene-

mine: kui ei õnnestu mõõta seda, mida me tegelikult tahame, hakkame tahtma mõõta seda, mida saame. Kui ei õnnestu täpselt välja selgitada klientide reaalse kasumlikkusega seonduvaid näitajaid, mõõdetakse sageli seda, kui palju on vähenenud kliendikaebused, kui palju on tulnud positiivset tagasisidet kliendiüritustelt, mitu tänuavaldust kuus läkitatakse klientidele.

See kõik on vajalik, aga kindlasti mitte piisav jõudmaks reaalselt toimiva kliendisuheteni. Iga ettevõtte peab leidma oma tee ja mõõdikud. Igas ettevõttes on reeglina olemas arvestataval määral informatsiooni, mida saab kasutada kliendibaasi täiendamiseks ning selle abil konkreetsete kliendisegmentideni jõudmiseks.

Igal juhul tuleb vältida kõigile meeldimist ning emotsionaalsetele kasudele keskenduvat liikumist kliendikesksuse suunas.

Äripäeva turundusrubriik on tähtsaim infokanal

160 turundusala asjatundja seas ES Turu-uuringute ASI poolt suvel läbi viidud uurin-gust selgus, et Äripäeva turundusrubriik käsitleb turundustemaatikaid kõige paremini ning on turundusala otsustajate jaoks ka kõige olulisem kanal.

Vahed ei olnud temaatikate käsitlemise puhul (kui hästi käsitleb) küll väga suured, kuid olulisuse poolest lõi Äripäeva turundusrubriik teisi pika puuga.

Turundusega seotud teemade käsitlemisel järgnesid Äri-

päeva turunduse rubriigile ajakirjad Director ning Marketing & Reklaam.

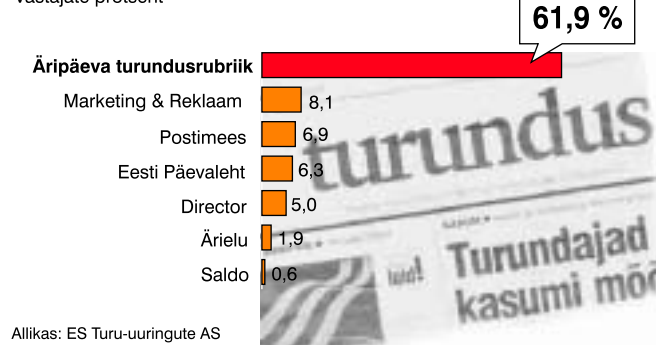
Turundusala otsustajad pidid välja tooma ka enda jaoks kõige olulisema väljaande turundusteemade käsitlemise seisukohalt.

Ülekaalukalt tuli esimeseks Äripäeva turundusrubriik, teiseks ajakiri Marketing & Reklaam ning kolmandaks tulid suhteliselt võrdse tulemusega üleriigilised majandusteemasid kajastavad ajalehed Postimees ja Eesti Päevaleht.

ÄP

Äripäev olulisim turunduskanal

Vastajate protsent

- Austraalia/Euroopa köök
- spordivõistlused suurel ekraanil
- alates 14.09. igal pühapäeval lastehommikud Fredi ja sõpradega
- catering'i-teenused
- 01.09.-30.09. vinge linnaratta kampaania "Joo A. Le Coq'i ja võida Marini jalgratas"

Narva mnt 19
tel 662 3665
faks 662 3655
info@lostcontinent.ee
www.lostcontinent.ee

äriidee

toimetaja Liina Leiten tel 667 0109, e-post liina.leiten@aripaev.ee

IDEE ■ AS Otolux toodab kopraraudu, päikesekelli, kaminatarbeid jt metallist tooteid, mis turustatakse Soomes

Päikesekell ja kopraraudad Valgamaa metallimeistritelt

ÄP Valgamaal
Valgamaa ettevõtlusest loe
4. septembril ilmuvast
Valgamaa TOPI erilehest.

ASi Otolux juht Tõnis Balodis torkab kobraste ujumisradadele seatava löksu vahele tugevast puidust labidavarre, kokku plaksatanud raudad jätavad sellele sügavad jäljed.

Tiit Reinart

Hambajälgedega labidavart nähes on lihtne ette kujutada raudade n-ö sihtotstarbelise töö tulemust. Analoogselt kopraraudadega valmistatakse Otoluxis ka väiksemaid, pisemate tülitokitajate kõrvaldamiseks kasutatavaid raudu.

Otoluxi lõi Balodis koos kahe kaaslasega 1994. aastal. Esialgu alustati tegutsemist n-ö põlve otsas ehk esimene tootmis- hoone oli garaaz. Soome partneri käest saadud algvisioon on kasvanud soliidselt ettevõtteks. Nüüd tulevad Otoluxist kopraraudade kõrval kaminatarbed (labidad, kühlvid, harjad, sädemepüüdjad jne), saunakulbid, küttepudekorvid, päikesekellad jne. Nomenklatuuris on Balodise sõnul ligi 50 erinevat toodet.

Turustamisega Otoluxil probleeme pole olnud – kunagi leitud partner, kellega koostööd alustati, on seni ostnud ära ka kõik Valgamaa firmas valmistatu.

Toorainet hangib firma nii piiri tagant kui ka Eestimaalt. “On nii sattunud, et meie pool on värviline metall kallim, piiri taga aga on jälle tavaline raud kallim,” möönab Balodis. Tooraine hankimine ongi vastavalt metallile Otoluxi ja Soome partneri vahel ära jagatud.

Hetkel on Otoluxis 25 töötajat. Otoluxi tööandjana iseloomustab hästi firmajuhi lause: “Tundub, et keegi ära ei taha minna”. Alguses, n-ö garaaži-ajastul saadi oma jõududega hakkama, 1996. a tulid esimesed töölised, kellest seni pole ükski lahkunud. “Nemad ei kurda ja meie ei kurda nende üle,” sõnab firmajuht. Staažikamad töötajad on otsinud firmasse juurde oma sõpru. Nii et töö- jõu otsimise kuulutuste peale pole Balodis pidanud energiat kulutama. “Ma tean seda, et kui inimene, kes 1996. aastast on meil töötanud, ütleb, et see töö-

ASi Otolux juhi Tõnis Balodise demonstreeritav muljet avaldava välimusega metallist päiksekell on vaid üks 50 tootest, mida Valgamaal Jaanikese külas tehakse ja mis Soome turustatakse.

Foto: Julia-Maria Linna

mehekandidaat on hea töömee, siis ma olen nõus ta tööle võtma,” ütleb Otoluxi juht. Balodis on isegi kuulnud, et ümbruskonna noored mehed on n-ö järjekorda pandud – nende poolt, kes juba töötavad. Nii et kui mõni töökoht juhtub vabanema, on uue töötaja kandidaat kohe võtta. Praeguse

töömahuga saab Otolux 25 töötajaga hästi hakkama. Tulevikus, kui uusi ideid ja tellimusi juurde sigineb, on ehk täiendavat tööjõudugi vaja.

Konkurents? Valga linnas on küll metallitöö firmasid veel, ent päris samasuguse profiiliga nagu Otolux nad ei ole. Tehakse suuremaid asju. “Kui toot-

mispinnad on suured, pole mõtet selliseid väikseid asju teha, nagu meie teeme,” on Balodis tagasihoidlik.

Otoluxi ja Tõnis Balodise nimi ei seostu Valga kandis mitte ainult metallitööga. Firmakontori seinale on hõlpsalt näha hulk diplomeid ja karikaid.

Keskkooli ajast jäänud huvi

korvpalli vastu on ka praegu rakendamist leidnud. Otoluxi nime all mängiv võistkond tuli tänavu maakonna meistriks. Võistkonna areng on olnud silmnähtav – mullu oldi teised ja üle-eelmisel aastal neljandad. Tulemuslikult on mängitud ka võrkpalli.

Otoluxi tootmishoone taga

päris Valga linna ja Tõlliste valla piiril käib kibe ehitustegevus, mille tulemusena peab valmima korralik lasketiir. Tulevases lasketiirus saab lasta nii seisvaid kui ka jooksvaid märke. Tiir tahetakse talveks katuse alla saada, sest järgmisel aastal on Valga maakonnas jahimeeste kokkutulek.

AS Otolux

- **Asukoht:** Valga maakond, Tõlliste vald, Jaanikese küla
- **Juhataja ja üks omanikest:** Tõnis Balodis
- **Tegevusala:** metallehis- ja metallitööd
- **Tooted:** kaminatarbed, saunatarbed, küttepudekorvid, päikesekellad, kopraraudad jne (kokku ca 50 nimetust)
- **Töötajaid:** 25
- **2002. aasta käive:** 12 miljonit krooni
- **Muu:** Otoluxi korvpallimeeskond tuli tänavu maakonna meistriks, toetatakse mootori- ja laskesporti

Otoluxi juhte iseloomustab konkreetsus

Mati Raud

Tõlliste abivallavanem

■ Otoluxi tooted on tipp-topp, kahjuks müüakse nad kõik Soome. Otoluxi juhte iseloomustab kui väga konkreetseid inimesi. Ise ma tegelen vallas põhiliselt ehitusasjadega ja selle koha pealt on Otoluxi kohta ainult häid sõnu öelda – midagi isepäi ei tehta, alati on kõik täpselt vormistatud.

Ja aktiivsed on nad ka väljaspool tootmist, Otoluxil on oma korvpallimeeskond ja nüüd tehakse jahilasketiiru. Tõnis Balodise isa on ka jahilaskmises tegev, nii et sport on nende peres au sees.

SIEMENS

Siemens on 1847. a loodud rahvusvaheline ettevõtte, mis tänapäeval on Euroopa suurim elektroonika- ja elektrotehnikakontsern. Siemens on esindatud 190 riigis ning rohkem kui 426 000 töötajaga üle kogu maailma. Siemens tegutseb telekommunikatsiooni ja infotehnoloogia, energeetika, tööstusautomaatika, transpordi ja meditsiinitehnika valdkonnas ning Siemens AG käive eelmisel majandusaastal kasvas 84 miljardi euroni. Siemens alustas oma tegevust Eestis 1994. a ja 2001/2002 majandusaastal oli meie konsolideeritud käive 600 miljonit krooni ning töötajate arv kasvanud 343-ni. Siemens Gruppi Eestis kuuluvad AS Siemens, AS Siemens Electroservices ja Siemens Finantseeringute OÜ.

Kustume üles Siemens'i arenguga Eestis kaasa lööma, otsides täiendust meeskonda järgnevates valdkondades:

Majandustarkvara Navision konsultanti AS Siemens

Finantsspetsialisti AS Siemens

Kliendinõustajat Siemens Finantseeringute OÜ (liisingfirma)

Kandidaatidelt eeldame:

- Initsiatiivikut ja tööindu
- Sobivat haridust (soovitat erialast)
- Eelnevat töökogemust
- Valmisolekut reisimiseks
- Suhtlemisoskust, korrektsust, organiseerimisvõimet, sihikindlust ja strateegilist mõtlemisoskust
- Korralikku keeleoskust (inglise või saksa, soovitat soome ja vene keel)

Omalt poolt pakume:

- Tõsiseid professionaalseid väljakutseid ja arenguvõimalust
- Kaasaegset töökeskkonda ja töövahendeid
- Tulemusliku töö eest väärilist tasu
- Erialast täiendkoolitust

CV koos palgasooviga palume esitada kuni **15. septembrini** aadressil Pärnu mnt 139c, 11317 Tallinn, faksil 6 304 778 või elektronposti aadressil as.info@siemens.fi

NEFAB

Nefab Grupp pakub pakendi-lahendusi rahvusvahelistele tööstusettevõtetele eeskätt telekommunikatsiooni- ja masinatööstusseadmete transpordi tarbeks. Tööstuses kasutatav peamine tooraine on vineer.

Nefabi tuntuimateks klientideks on Nokia, Ericsson, Alcatel, Nortel, Siemens, Saab, Ford, Volvo, SKF jt. Nefabi tootmisüksused paiknevad kaheksas riigis nii Euroopas, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas kui ka Aasias ning tooteid müüakse tütarfirmade vahendusel 32 riiki. Nefab Grupi käive 2002. a oli üle 1,04 miljardi Rootsi krooni ja tema aktsiad on noteeritud Stockholmi börsil.

Nefab Grupi tütarettevõtte Eestis Harjumaal Lagedil käivitati 2001. aasta novembris. Hetkel töötab tehases 86 inimest, 2002. aasta käive oli 42 miljonit krooni. Planeeritav käive 2003. aastal on üle 90 miljoni krooni ning eeldatav töötajate arv aasta lõpuks on 110 inimest.

CV Online
Kontaktisik:
Kaire Varrak,
e-mail: kaire.varrak
@professionalpeople.com

Seoses ettevõtte kiire arengu ja sellest tulenevate vajadustega soovime konkursi korras leida oma meeskonda

kvaliteedijuhti

kelle töö eesmärk on ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamine, selle elluviimine ja pidev täiustamine, tagamaks toodete ja organisatsiooni töökeskkonna kõrge kvaliteet.

Sobiv kandidaat on kõrgharidusega, omab antud valdkonnas pikaajalist töökogemust, on võimeline üles ehitama süsteemi. Töö eeldab väga head inglise keele oskust. Kasuks tuleb töökogemus rahvusvahelises ettevõttes. Sobiv kandidaat peab hindama meeskonnatööd ja olema positiivse eluhoiakuga, kõrge pingetaluvusega.

Töö eeldab valmisolekut iseseisvalt toime tulla erinevate probleemide lahendamisega ning oskust toimida kriitilistes töösituatsioonides konstruktiivselt, seada prioriteete ja näha tervikut.

Ettevõtte pakub stabiilset tööd arenevas ettevõttes, konkurentsivõimelist kompensatsioonipaketti ja arenguvõimalusi globaalses organisatsioonis.

Konkursi lõpptähtaeg on 15.09.2003

.....
Konverentsi eesmärk on pakkuda ettevõtete juhtidele pidepunkte tulevaja aasta eelarve ja äriplaani koostamiseks

Avakõne: Eesti majanduse väljavaated aastal 2004
peaminister **Juhan Parts**

Majandusproгноos aastaks 2004:
Eesti Panga asepresident **Märten Ross**

Olulisemad faktorid, millele tuleb järgmise aasta äriplaani koostamisel keskenduda
Silmet Grupi juhatuse esimees **Tiit Vähi**

Ülevaated Eesti olulisemate majandusharude ettevõtete äriplaanidest aastaks 2004

Kinnisvara: Uus Maa Kinnisvara juhatuse liige **Urmas Laur**
Ehitus: Koger & Partnerid juhataja **Andres Koger**
Kaubandus: Tallinna Kaubamaja direktor **Kati Kusmin**
Toiduainetööstus: Wõro Kommertsi juhataja **Aigar Pindmaa**
IT ja telekommunikatsioon: Elioni juhatuse esimees **Valdo Kalm**
Meelelahutus: Vanalinnastudio teatrijuht **Anne Veesaar**
Mööblitööstus: Thulema peadirektor **August Kull**
Meedia ja reklaam: ... Eesti Meedia juhatuse esimees **Mart Kadastik**
Autokaubandus: Info Auto tegevjuht **Viktor Siilats**
Kütuseturg: Alexela Oili juhataja **Heiti Hääl**
Trükitööstus: Kroonpressi juhatuse esimees **Andres Kull**
Ravimikaubandus: Eli Lilly juhatuse esimees **Rauno Pukonen**
Rõiva- ja tekstiilitööstus: Baltika peadirektor **Meelis Milder**
Transport: Tallinna Sadama juhatuse esimees **Riho Rasmann**
Metsatööstus: Rait ASI juhatuse esimees **Ivar Dembovski**

Kokkuvõtte: Pakterminali tegevjuht **Raivo Vare**
.....

Konverentsi osalejad on oodatud koos kaaslasega 25. septembri õhtul kell 20.00 Salme Kultuurikeskusesse vaatama Rahvusooper Estonia operetti "Onupoeg Bataaviast"

25.-26. septembril

Tallinnas Salme Kultuurikeskuses
Äripäeva ettevõtluskonverents

kuidas tabada märki?

äriplaani 2004

Osalemistasu kuni 19. sept. hind 6100 krooni (km-ga 7198 krooni).
Täishind 7200 krooni (km-ga 8496 krooni). Mitme osaleja korraga registreerimisel soodustus 10%.
Registreerimine ja lisainfo tel 667 0233 Merle Kumari. Internetis: www.aripaev.ee/seminar

Äripäev

AS Viisnurga mööblidivisjon on keskendunud oma ja klientide projektidel põhineva täispuidust elukondliku korpasmööbli turundusele ja edasimüügile Euroopa regiooni jaemüügiorganisatsioonidele

Otsime oma meeskonda

LOGISTIKAJUHTI

- tööülesanded**
- arendab, juurutab ja parendab ettevõtte ühtset logistika- ja transpordipoliitikat
 - koordineerib logistikaalaste projektide läbiviimist
 - juhib logistikaosakonna ja ladude tööd (ca 10 inimest)
 - osaleb ettevõtte strateegilises juhtimises
- eeldame**
- kõrgharidust
 - eelnevat rahvusvahelist töökogemust logistika funktsiooni juhtimisel (vähemalt 3 a)
 - inglise ja vene keele valdamist
 - autojuhilubade olemasolu
- pakume**
- tööle vastavat kompensatsioonipaketti
 - regulaarset koolitust
 - kaasaegset töökeskkonda

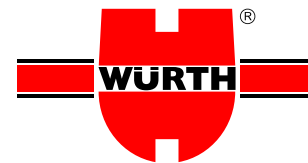
CV palume saata hiljemalt 5. septembriks
e-post mail@viisnurk.ee faks 044 78368
Lisainfo www.viisnurk.ee, telefonil 044 78318

AS Viisnurk Suur-Jõe 48 80042 Pärnu

Raamatupidamisfirma
võtab tööle

raamatupidaja

CV koos palgasooviga saata:
data@uninet.ee või
Data Accounting OÜ
Narva mnt 7 10117 Tallinn

Würth AS on oma ala juhtiv tööriistade, auto- ja kinnitustarvite hulgimüüja. Ettevõtte kuulub rahvusvahelisse kontserni ja on esindatud rohkem kui 80 riigis.

Seoses tegevuse laiendamisega otsime

Tallinna, Pärnu ja Haapsalu piirkonda

liikuvaid müügiesindajaid

Müügiesindaja kandidaatidelt eeldame positiivset ellusuhatumist, autojuhilubade olemasolu, vähemalt keskeriharidust, kaitseteenistuse läbimist, tehnikahuvi, arvuti kasutamise oskust, vene keele oskust, võimet töötada meeskonnas, vanust 21–33 eluaastat. Kasuks tuleb eelnev müügitöö kogemus ja elukoha lähedus töökohale.

Pakume: huvitavat, vastutusrikast ja tulemustele orienteeritud tööd noores arenevas kollektiivis, konkurentsivõimelist palka (katseajal põhipalk, peale katseaega tulemuspalk, palgal ülempiiri ei ole), pidevat koolitust ja ametisõidukit.

CV palume saata hiljemalt 19. septembriks aadressil
personal@wuerth.ee, faksil 651 1201
või AS Würth, Liimi 3a, 10621 Tallinn.
Lisada piirkond, kuhu kandideerite.

TJO Konsultatsioonid

TJO Konsultatsioonid on juhtimissüsteemide alaste konsultatsioonide ning koolitusega tegelev ettevõtte. Meie missiooniks on aidata kaasa konkurentsivõime suurenemisele organisatsioonide juhtimissüsteemide täiustamise kaudu. Rohkem infot meie tegevuse kohta saab meie koduleheküljelt <http://www.tjo.ee>

Seoses töömahu suurenemisega
otsime oma meeskonda

konsultante

Konsultandi tööülesanded:

- osalemine juhtimissüsteemide arendamisprojektides sh kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemide projektides
- klientide nõustamine ja koolitamine

Kandidaadilt eeldame:

- kogemusi juhtimissüsteemide arendamise alal
- kõrgharidust
- projektijuhtimise ja meeskonnatöö kogemust
- arvuti kasutamise oskust
- B-kategooria autojuhiluba
- eesti ja vene, soovitatavalt ka inglise keele oskust kõnes ja kirjas
- head suhtlemis- ja esinemisoskust
- arenemishuvi
- kasuks tuleb ISO 9001 ja/või ISO 14001 nõuete tundmine

Pakume:

- arenguvõimalust
- kaasaegset töökeskkonda ja häid töötingimusi
- koolitust
- väärilist tasu tehtud töö eest

CV ja avaldus palgasooviga saata
hiljemalt **22. septembriks** aadressil:
OÜ TJO Konsultatsioonid
Lauteri 5, Tallinn 10114 või e-postiga: info@tjo.ee

EA Reng AS: arhitektuurne ja ehituslik projekteerimine, projektijuhtimine, järelevalve

Võtame konkursi korras tööle
projektijuhi,
elektriinseneri

Eeldame arvuti kasutamise oskust
korrektsust
valmidust meeskonnatöös
kasuks tuleb võõrkeelte oskus

Sooviavaldus ja CV saata
EA Reng AS, Laki 19, 12915 Tallinn
Info tel. 6544891, www.eareng.ee

Väliskapitalil põhinev edukas firma võtab konkursi alusel tööle

SEKRETÄR-ASJAAJAJA

Töö ülesannetesse kuulub:

- firma dokumentatsiooni pidev registreerimine ja süstematiseerimine
- andmete operatiivne edastamine ema-ettevõttele ja teistele ettevõtte struktuuri üksustele
- dokumentatsiooni arhiveerimine ja arhiivi hoidmine

Nõuded töötajale:

- eesti ja vene keele väga hea oskus (suuline ja kirjalik)
- inglise suhtluskeele hea oskus ja võimed erialakeele omandamiseks
- hea arvutioskus (Word, Excel, Internet Explorer) ja võimed erialaste programmide kasutamise omandamiseks
- analoogilistel töödel omandatud kogemus – soovitatav vanus 30–45 aastat
- tahe täiendõppeks, hea suhtlusvõime ja stressitaluvus

Hüvitused:

- hea põhipalk ja tulemustasu
- väga head töötingimused Tallinna kesklinnas asuvas kontoris
- võimalused täiendõppeks

Konkursil osaleda soovijail esitada omakäeliselt kirjutatud avaldus, CV, haridust tõendavate dokumentide ja võimalike iseloomustus-soovituste koopiad postiga kuni **5.septembrini** 2003 aadressil Tallinn, Peapostkontor, 10503, nimekast 318
Konkursile laekunud materjale ei tagastata.

Äripäeva Kirjastuse
rubriigi- ja eriprojektide toimetus
ootab oma meeskonda

Visiooni toimetajat

Visiooni toimetaja põhiülesanded on:

- toimetada kuukirja Visiooni
- juhtida Visiooniga seotud eriprojekte
- osaleda Äripäeva uutes projektides

Toimetajalt ootame:

- orienteerumist meelelahutusvaldkonnas
- oskust leida julgeid ideid ning neid ka ellu viia
- ajakirjandusliku töö kogemust

Hea toimetaja on:

- iseseisev ja initsiatiivikas
- süsteemne ja kohusetundlik
- valmis erineva iseloomuga tööülesanneteks
- tuleb toime tööalase ingliskeelse suhtlemisega

Toimetaja saab Äripäevas töötades:

- enesetäiendusvõimalusi ja koolitust
- toetava meeskonna
- viia oma ideid kiiresti ellu
- võimaluse töötada kodubüroos

Kandideerimiseks palume saata CV koos soovivaldusega hiljemalt **4. septembriks** aadressil Malle.Heerde@aripaev.ee või Äripäeva Kirjastuse AS, Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
Märgusõna "Visioon"

Äripäev

Hind 990 kr (km-ga 1169 kr).
Mitme osaleja korraga
registreerimisel
on 10% soodustus.
Registreerimine telefonil
(0) 667 0233, Merle Kumari
www.aripaev.ee/seminar

10. septembril 2003 Võru kultuurikeskuses Kannel

Äripäeva Võrumaa Arengukonverents

Võrumaa võimalused ida ja lääne vahel
Võrumaa maavanem Mait Klaassen

Arengustenaariumid ja mõjud turismile
Euroopa Liitu kuuluvast Eestis
Möödukate erakonna esimees ja Võru linnavolikogu liige Ivri Padar

Ettevõtlike võimalikkusest Võru linnas
Võru linnaape Ando Hagel

Eesti majanduse arengud
Eesti Panga esindaja

Võru maakond: trendid ja visioon
Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži direktor
Garri Raagmaa

EAS võimalused ettevõtjale
EAS Turismiagentuuri turundusjuht
Andrus Nõmm

Millised on väikeettevõtja võimalused
turismiturul konkurentsipüüdis
EAS Lõuna-Eesti reisipiirkonna projektijuht Ellen Aunin

Võrumaa turism – visioon ja tegelikkus
Haanajamees Aigar Pindmaa

Foorum
Võrumaa TOPi väljakuulutamise ja autasustamine

Äripäev

Toetavad:

If Eesti Kindlustus

transport

toimetaja Rivo Sarapik tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

TOLL ■ Muudatused aktsiisikaupade elektroonilises tollimises

Tolliamet karmistas aktsiisikaupade elektroonilist tollimist

Tolliamet täpsustas ettevõtteid ja kaupu, mille puhul saab kasutada elektroonilist tollimist. See toob paljudele firmadele kaasa muudatused tolliprotseduurides.

Rivo Sarapik

rivo.sarapik@aripaev.ee

“Kuna aktsiisikaupade puhul on tegemist kõrgendatud riskiga kaupadega, siis tulenevalt tollijärelevalve vajadusest otsustati tõhustada nende kaupade osas järelevalvet ning kitsenes nende isikute ring, kes saavad vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuride rakendamiseks esitada elektroonilise deklaratsiooni alkoholi, kütuse ja tubakatoodete deklaratsioonide esitamisel,” selgitas tolliameti pressiesindaja Aivar Pau.

Endiselt on kõigil e-tollimise lepingu sõlminud ettevõtte-

tel lubatud alkoholi, kütust ja tubakat eksportida, lattu ja sealt välja vormistada. “Piirang tekkis eeltoodud kaupade vabasse ringlusse deklareerimisel, mis on lubatud privaat- ja aktsiisiladudel.”

Täpsemalt on seis järgmine. Alkoholi, kütuse ja tubaka tollideklaratsioonide võivad e-tolliteenust kasutades esitada kõik tolliametiga e-tolliteenuste lepingut omavad firmad järgmistele tolliprotseduuride ja tollikäitlusviiside rakendamisel:

- ekspordi tolliprotseduur,
- taasväljaveo tollikäitlusviis,
- tolliladustamise tolliprotseduur.

Aktiisikaubad on kõrgendatud riskiga kaubad.

Tolliameti pressiesindaja Aivar Pau põhjendab elektroonilise tollimise muutusi.

Piirangud e-tolliteenuse kasutamisel kehtivad Pau andmeil vaid tollideklaratsioonide elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu esitamisel, see tähendab, et elektroonselt võib edas-

Alkoholi ja kütuse vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuride korral võivad e-tolliteenust kasutada vaid firmad, kes on privaat- või aktsiisilao pidajad ning kelle maksusumma tasumine toimub tähtaja pikendusega.

Foto: Julia-Maria Linna

Valior Tolliteenuste OÜ tollimaakler Valeri Gorbatshevski hakkab tolliameti soovil tollivormistust paberil uuesti tegema.

Teenus usaldusväärsetele firmadele

Alkoholi, kütuse ja tubaka tollideklaratsioonide võivad e-tolliteenust kasutades esitada kõik tolliametiga e-tolliteenuste lepingut omavad firmad järgmistele tolliprotseduuride ja tollikäitlusviiside rakendamisel:

- ekspordi tolliprotseduur;
- taasväljaveo tollikäitlusviis;
- tolliladustamise tolliprotseduur.

Alkoholi ja kütuse vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuride korral võivad e-tolliteenust kasutada vaid firmad, kes on privaat- või aktsiisilao pidajad ning kelle maksusumma tasumine toimub tähtaja pikendusega.

Piirangud e-tolliteenuse kasutamisel kehtivad vaid tollideklaratsioonide elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu esitamise korral, see tähendab, et elektroonselt võib edastada tollile kõiki eespool nimetatud tollideklaratsioonide.

Elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu tollideklaratsioonide esitamist reguleerib rahandusministri 4. juuni 2002. a määrus nr 73 “Elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu, suulise deklareerimise või muu toiminguna tollideklaratsiooni esitamise kord”.

Allikas: tolliamet

tada tollile kõiki eespool nimetatud tollideklaratsioonide.

Muudatus puudutab tolliametiga elektroonilise tollivormistuse lepingu sõlminud firmasid. “Vastavalt firmadega sõlmitud e-tolliteenuse lepingule edastasime lepingu muudatused ka lepingu teisele poolele,” lisas Pau. “Et kõikide kaupade osas on säilinud tollideklaratsiooni andmete elektroonselt edastamise võimalus, mis on ka osa e-tolliteenusest, ning samuti on oodata põllumajan-

dussaaduste ja -toodete nomenklatuuri laienemist, millele võib elektroonse tollideklaratsiooni esitada, leiame, et ettevõtete investeeringud pole asjatud ja on suunatud tulevikku.”

Valior Tolliteenuste OÜ, kelle tollilaost välja vormistatud kaubast moodustab ligi 90% aktsiisikaup, on üks firmadest, keda uus otsus puudutab ning kes enam alkoholi ja tubakatoodeteid elektroonselt tollida ei saa. Firma müügijuht Sven

Vooglaid rääkis, et otsus tähendab naasmist paberiga vormistuse juurde. Nii peab käima iga deklaratsiooniga tollis ja sõltuma seal inspektorist. See aga tähendab, et investeeringud nii tarkvarasse kui ka inimeste koolitusse pole end õigustanud. Muudatusest aga sai firma teada, kui tuli kutse tolliinspektuuri elektroonse tollimise lepingu muudatuse järele tulemisseks.

Balti Logistika OÜ juhataja Vallo Arumäe arvas, et muutus

puudutab eriti tollimaaklereid, kellel on peamiselt just aktsiisikaupade kliendid ja kes on hiljuti investeerinud elektroonilise tollivormistusse. “See sarnaneb olukorraga, kus pärast merevaatega kinnisvara soetamist selgub, et mõne kuu pärast kerkib merevaate asemel uus kivimaja.”

Lisaks täiendavale ajakulule suurenevad tollimaaklereil ka tööjõukulud, sest pabereid peab hakkama taas käsitsi kinnitama.

Soinaste küla, Ülenurme vald,
61701 Tartumaa tel (07) 362 311,
faks (07) 362 310
eurowest@eurowest.ee

Tooted:

- isothermilised furgoonid
- ATP sertifitseeritud transpordivahendid
- hakkepuiduhaagised
- pool- ja täishaagised
- konteinerid 20' 45'
- sisekatted pakiautodele
- veokastid
- kioskid ja liikuvad müügipunktid
- väikehaagised sõiduautodele
- ST-paneelide tootmine toiduainetööstuse tarbeks
- Eriprojektid

ATP OÜ EUROPERT KATSEKODA
ISOTHERMILISED KATSETUSED

UUED KERED:

uute kerede katsetamine
sertifikaadi saamiseks

PERIOODILINE KONTROLL: perioodiline kontroll
sertifikaadi uuendamiseks

ADDRESS: OÜ Eurosert, Tartumaa
INFORMATSIOON tel (07) 362 560, 051 55 628

www.volkswagen.ee

Kaubaruum kuni 9,3m³

Kandejõud kuni 1,4t

TDI-mootorid võimsusega kuni 128kW (174 H)

*need mudelid saadaval hiljem

Uue Transporteriga suudate te kohale toimetada iga saadetise.

Selle eest kannavad hoolt neli lubatud täismassi 2,6 tonnist kuni 3,2 tonnini* ja viis kaubaruumi mahtu 5,8 kuni 9,3 m³-ni.

Kütust vähenõudvad TDI-mootorid võimsusega 63kW (85Hj) kuni 128kW (174Hj) ja maksimaalse pöördemomendiga kuni 400Nm pakuvad igal ajal stabiilseid sõiduomadusi.

Nii võite te probleemideta vedada kuni 1,4t raskust koormat.

Uus Volkswagen Transporter**Transporter****LINK ■ Kasulikud lingid**

<http://www.ace.ee>

Logistikafirma ACE Logistics pakub oma koduleheküljel lugeda erinevaid kirjutisi logistikavaldkonnast, teemadeks näiteks maailma logistikaturg, teenusepakkuja valimine, tolliladude spetsiifika ja tarneahela varjatud kulud.

Leheküljel on surfamiseks kõigile avatud.

ÄP

www.supplychainlink.com

Milliseid tarneahela muudatusi plaanib kiirkullerfirma UPS? Milline on tarneahelale suurimat väärtust lisav logistika? Vastused neile ja paljudele teistele tarneahela juhtimist puudutavatele küsimustele leiab ajakirja Supply Chain Management veebikeskkonnast.

Lisaks uudistele, temaatilistele uurimustele, kogemuslugudele, turuülevaadetele ning trendiennustustele on leheküljel võimalik tellida tarneahela juhtimise ajakirja Supply Chain Management. Ka saab e-postiga tellida leheküljelt uudiseid. ÄP

REHVID TÕSTUKITELE

AD-TRAK

Peterburi tee 48d, TALLINN
Tel 605 3636, faks 605 3637, info@tvk.ee

Saksa Auto Tallinn Mustamäe tee 6 tel (0) 611 5999 • Aasta Auto Tartu Sepa 24 B tel (07) 300 878 • Wiru Auto Rakvere Kreutzwaldi 5 B tel (032) 95 565 • Linna Auto Viljandi Tallinna tn 45 tel (043) 55 347

NAVAKA
TRANSPORT

**IGAPÄEVANE TRANSPORDITEENUS
EESTI JA SOOME VAHEL
EKSPEDIERIMINE SRÜ, EUROOPA JA
SKANDINAAVIA RIIKIDES**

- osakoormad, väikepakid ja kullerteenus Tallinna ja Helsingi vahel uksest ukseni 24 h jooksul
- tollimisteenused Eestis ja Soomes
- tolliterminali teenus

Paavli 6a, 10412 Tallinn
Tel 645 9877,
645 9878
ja faks 645 9874
navaka@navaka.ee

VKG
VIRU TRANSPORDITEENUSTE AS

OHTLIKUD VEOSD OHUTULT KOHALE**• AUTOTRANSPOORT**

- vedelate kemikaalide transport (ADR)
- kallurteenused
- korvtõstuki teenused (kuni 33m)
- ohtlike jäätmete transport

• RAUDTEETRANSPOORT

- raudteetsisternide rent
- raudtee hooldus ja remont
- veoste ekspedierimine

• TOLLIMAAKLERI TEENUSED

Autotransport GSM 052 00 475 faks 033 24 079 e-post lemm@vkg.ee
Raudteetransport GSM 051 55 001 faks 033 75 044 e-post ilme.raik@vkg.ee

Järveküla tee 14, 30328 Kohtla-Järve. Reg. nr. 10537058

MAANTEETRANSPORT ■ Millest lähtuda transpordiettevõtte valikul?

Suur vedaja pakub suurt paindlikkust

Suurem vedaja või ekspedeerija, kellel on kasutada suurem haagistepark, suudab pakkuda kliendile suuremat paindlikkust.

Salmen Shois
DHLi müügijuht

Transport on igasuguse kaubavahetuse ehk siis äritehingute alustala. Iga päev liigutatakse maailmas mööda maad miljoneid tonne kaupa. Euroopa teedel sõidab tuhandeid vedukeid haagistega, mis veavad suurtes ja väikeses kogustes klientide kaupa. Iga ettevõtte on leidnud oma kauba transportimiseks koostööpartneri. Selleks võib olla rahvusvaheliselt tuntud transpordikontsern või ka väike ühemehefirma.

Vedajad arvestavad autode väljasaatmisel nende täitumust, mis peaks olema vähemalt 75% treileri täitumusest. Kui vajalikku kogust kaupa kokku ei

saada, siis sõltumata transporditasuvusest lasub transpordiettevõtte kohustus klientide saadetised vastavalt kokkuleppele õigeaegselt sihtpunkti toimetada.

Täistreilerite transport on võrreldes väikesaadetiste ja osakoormate transpordiga küllaltki riskivaba, seda nii teenusepakkujale kui ka kliendile. Pooled lepivad kokku transpordimaksu ning tähtsajad, mille piires vedu peab olema sooritatud. Samas on täistreilerite transport odavam ning seoses sellega teenusepakkujale vähem tulutoov kui komplekteeritud osakoormate või väikesaadetiste transpordi korraldamine.

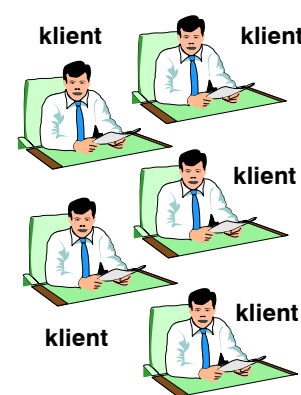
Täistreilerite transport on väikesaadetistest ja osakoormate veost riskivabam nii teenusepakkujale kui ka kliendile.

Tellides suuremahulisemat täistreilerite transporti, peab klient kindlasti arvestama asjaoluga, et väiksemad vedajad ei pruugi suuta pakkuda nõutud arvu haagiseid koos vedukitega.

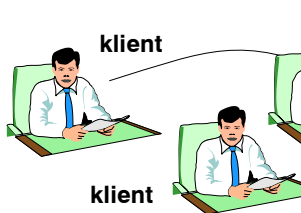
Suurematel ekspedeerijatel on võimalused märksa suuremad. Treilerite vajaduste rahuldamiseks on loodud nn *trailer pool*'id, kust vajadusel on võimalik tellida vajalikke haagiseid. Vastavad treilerite keskused luuakse reeglina suuremate transiidi-

Ekspedeerija tuleb toime vedajast suuremate mahtudega

Ekspediitori tööskeem

Vedajate tööskeem

Allikas: Salmen Shois

keskuste lähedusse, rahuldavaks nõudlust haagiste järele.

Veotähtaegadest kinnipidamise tagamiseks muutub järjest olulisemaks praamlaevade kasutamine treilerite ja autorongide saatmisel Lääne-Euroopas-

se. Näiteks viib Transfennica meie treilerid Paldiskist Hamburgi või vastupidi ca 40 tunni- ga, mis on mõeldamatu mööda maad sõitmisel.

Rahvusvahelised tuntud transpordifirmad pakuvad

kindlate väljumistega marsruute nii impordile kui ka ekspordile. Klientidele pakutakse välja valmisteenusid terminalidevahelise liikluse baasil. Valmisteenus puhul organiseeritakse transport automaatselt. Fik-

seeritud on tellimis-, korjamis-, lähetus- ja saabumiskuupäevad. Sellisel juhul saavad klientid kindlad olla, et nende saadetised jõuavad olenemata kauba kogusest määratud ajal sihtpunkti.

TRANS LIFT BALTIC
TÖSTEMEHHANISMID

MÜÜK • RENT • TAGAVARAOSAD • HOOLDUS

www.trans-lift.com

Trans Lift Baltic OÜ
Toompuiestee 20,
10146 Tallinn

Telefon (0) 660 9696
Faks (0) 660 9695
e-post tlb@tlb.ee

Sildkraanad

Kahveltöstukid

Teisaldatavad kraanad

agrovaru
LAOTÖSTUKID

Müük, rent ja tehniline teenindamine

Agrovaru AS
Vana-Narva mnt 30/5, 74114 Tallinn
Telefon 637 9123, faks 637 9360
e-post info@agrovaru.ee

www.agrovaru.ee

TOYOTA

Teie tegemisi toetades

THOM TEHNIKA

AS THOM TEHNIKA
Tartu mnt 167, Harjumaa Telefon (0) 603 5700
e-post info@thomtehnika.ee Faks (0) 603 5739
www.thomtehnika.ee

Sisu Auto
Sisu & Renault Trucks

SISU AUTO EESTI AS

- Tallinn Betooni põik 8
tel 606 6201, faks 606 6205
sisuauto@sisuauto.ee
- Lepingulised töökojad:
AS LAJOS Kunda, Jaama 18
tel (032) 21 069, faks (032) 21 193
OÜ PLUS Pärnu, Ehitajate tee 8
tel (044) 75 213, faks (044) 75 212
- Tartu Veeriku 12b
tel (07) 425 700, faks (07) 425 560
sisuauto@sisuauto.ee
- Kauplus: Rakvere Autokeskus OÜ
Rakvere, Linnuse 6c
tel (032) 40 044, faks (032) 40 033

Kümnes sisukas aasta

SISU Trucks

RENAULT TRUCKS

TRANSFENNICA
Heiska lipp koos meiega!

London, Antwerp, Berlin, Lubeck, Hamburg, Riga, Moscow, St. Petersburg, Paldiski, Hanko, Rauma, Hamina.

TRANSFENNICA

Transfennica Ltd Etelä rantatie 12 FIN-00130 Helsinki Finland Tel +358 9 132 62 Faks +358 9 652 377	Transfennica Ltd Satamantie 4 FIN-49460 Hamina Finland Tel +358 5 747 7400 Faks +358 5 747 7450	Transfennica Belgium B.V.B.A. Land van Waaslaan, Haven 12/07 B-9130 Kallo-Beveren Belgium Tel +32 3 570 9292 Faks +32 3 570 9299	Transfennica Deutschland GmbH Hafenstraße 1b D-23568 Lübeck Germany Tel +49 451 484 850 Faks +49 451 484 8521	Transfennica OÜ Paldiski Lõunasadam Rae põik 10, 76806 Paldiski Eesti Tel +372 631 8870 Faks +372 674 2422	Transfennica (UK) Ltd Finland House, 47 Berth, Tilbury GB-Essex RM18 7EH UK Tel +44 1375 363 900 Faks +44 1375 840 888
--	--	---	--	---	---

www.transfennica.com

IVECO

Daily soodusliising

INTRESS 4,75%

Kapitalirendi sissemaks 10%
Periood 48 kuud
Aasta lõpuni

Bussid, kaubikud, raamautod

Tallinnas 677 9060 Tartus (07) 409 065
www.iveco.ee

Rahvusvahelised vedajad!

CEMT

Saadaval on piiratud arvul sadulveokeid tarnega enne 01.11.2003*

Mudel: Scania R124LA4X2NA420
Kabiin: CR19 Topline, kõrge magamiskabiin
Mootor: 420 hj, Euro-3, Scania HPI
Scania Retarder hüdrauliline aeglusti

Kiirematel on võimalik valida lisavarustust!

* Vastavalt ERAA otsusele lähevad 2004. aasta CEMT-veolubade jaotamisel arvesse veokid, millele on sõidukaart väljastatud enne 01.11.2003.

Küsi pakkumist!

Scania Eesti AS
Tallinna osakond
Peterburi tee 72
11415 Tallinn
Tel (0) 665 1200

Tartu osakond
Sepa 22a
51013 Tartu
Tel (07) 300 970

Pärnu osakond
Roheline 76
80041 Pärnu
Tel (044) 33 604

Rakvere osakond
Rägavere tee 44
44312 Rakvere
Tel (032) 55 005

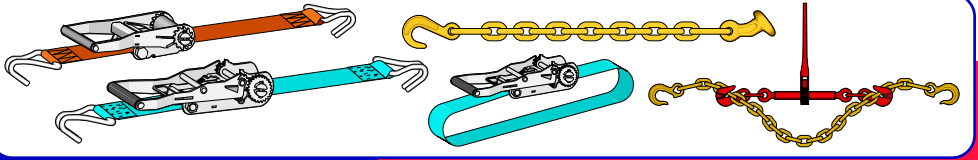
toimetaja Rivo Sarapik tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

Töste- ja koormakinnitusvahendid

Peterburi tee 71, 11415 Tallinn
Tel 620 5136, faks 620 5146
e-post info@certex.ee
www.certex.ee

- koormarihmade valmistamine 500–10 000 kg
- koormakettide valmistamine
- TIR-trosside valmistamine
- koormakatted ja koormavõrgud
- veorihmad ja puksiirid, koormavaljad
- koorma tugilatid ja tõkiskingad
- kinnitusaasad ja -siinid

KASUTATUD VEORUTOD HAAGISED BUSSID PAKIAUTOD MÜÜK - TELLIMINE

www.antrena.ee

Antrena OÜ
Rohuaia 21
44310 Rakvere

ANTRENA
Minibus Export and Import

Tel +372 32 23760
GSM +372 50 94738
E-mail info@antrena.ee

73 aastat tõstukeid
LAADUR - 10 aastat Yale'i

tel 6 053 630 fax 6 053 601 yale@laadur.ee

hansatrans@hansatrans.ee

**LAI
VEOS**

Tel (0) 672 4878, 050 92 605

TRANZITA
TERMINALS
EXPEDITION AND BONDED CUSTOMS WAREHOUSE

Läti suurimaid tolliterminale soovib leida uus äripartnereid Balti riikides

Pakume järgmisi teenuseid:

- tollivormistus
- tollimaakleri teenus
- tolliladu (9000 m² + avaterriitorium 2 ha), litsentsid ka aktsiisikaupade käitlemiseks
- ekspedeerimine ja transport Lätis ning teistes Balti riikides

Eestikeelne konsultatsioon tel +371 7 381 985

Tel +371 7 381 320, faks +371 7 381 371, e-post info@terminals.lv, www.terminals.lv

TAMTRON kaaluga on võimalik kaaluda vahetult laadimise ajal. Nüüdsest saab esitada arve koorma tegeliku kaalu eest TAMTRONI esindaja Eestis

Pivotex Balti OÜ
Tel (0) 677 3412, (056) 52 955
Faks (0) 677 3413

**RATASLAADURI
KOORMAKAAL**

Tamtron

TRANSPORDI UUDISED Erialaliidud valisid ELi

Eesti Logistikaühing (ELÜ), Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon (ERAA) ja Eesti Transpordi ja Teetöötajate Ametiühing (ETTA) hääletavad 14. septembril Euroopa Liitu (EL) astumise poolt.

ELÜ korraldas ühingu ELi meelsuse teadaksamiseks küsitluse, mille järgi toetas vastanustest ELiga ühinemist 82%, vastu oli 18% inimesi.

ERAA ja ETTA küsitlust ei korraldanud, nõukogud soovivad oma liikmel positiivselt hää-

letada. Põhjuseks näiteks ERAA välja, et mitteliitumine toob kaasa enam kui poolte autotööstajate vältimatu pankroti ehk vähemalt kolme tuhande täiendava töötu tekke juba 2004. aasta augustis-septembris. Kuid ETTA ametiühingu juhatus hoiatab samas liikmeid liigse optimisismi eest. ELÜ koondab endas Eesti umbes 200 logistikaspetsialisti, ERAA liikmeskonna moodustavad rahvusvahelisi vedusid teostavad ettevõtted. ETTA on oma pea 5000 liikmega Eesti üks tugevamaid ametiühinguid.

Ilmub uus CMRi käsiraamat

CMR. Teooria ja praktika II

Autor: Renee Mahl
Formaat: u 500 lk, kõva kaas
Hind: sõltuvalt tellimisajast 1250 kuni 1600 krooni, lisandub 5% käibemaks
Lisainfo käsiraamatu kohta:
http://www.cmr.ee/uus.php

kasulik
info!

Samuti seda, kuidas transpordikorraldaja peab kahjujuhtumi lahendamaks, et oleks tagatud õigus kindlustushüvitisele ja regressiooni süüdlase vastu. Muu hulgas ka seda, kuidas end kaitsa esitatud nõude eest, kui juhtum tundub lootusetu.

Vajadus täiendatud ja parandatud käsiraamatu järele tekkis, sest:

1. Pärast võlaõigusseaduse (VÕS) jõustumist 1. juulist 2002 ei ole 2001. aastal ilmunud käsiraamatu kommentaarid enam täpsed. Mittekohaste kommentaaride ja õpetuste järgimine võib vananenud käsiraamatu kasutajale tuua kaasa kahjusid.

2. Kauba omanike, veo- ja transpordikorraldajate ja ve-

CMRi teooria ja praktika saab sügisel teise osa.

dajate vahelised CMR-vaidlused on viimastel aastatel üha sagedamini jõudnud kohtusse.

Uues väljaandes vähendatakse käsiraamatu akadeemilise (teoreetilise) käsitluse osatähtsust ja asendatakse see 2002. ja 2003. aastal lahenduse leidnud I, II ja III astme kohtuvaidlustega.

3. Viimaste aastate vaidlustele ning kohtu- ja kindlustuspraktikale tuginedes peab autor vajalikuks teha korrektiive 2001. aastal ilmunud käsiraamatus.

Raamatu sihtgrupiks on eksportöörid, importöörid, transpordikorraldajad, kauba kindlustajad, kahjukäsitlejad.

AP

Trailer Centrum
Tel. 6351536
Fax 6350058
GSM 05158200
tct@trailer.ee

www.trailer.ee

TAMTRON kaaluga on võimalik kaaluda vahetult laadimise ajal. Nüüdsest saab esitada arve koorma tegeliku kaalu eest TAMTRONI esindaja Eestis

Pivotex Balti OÜ
Tel (0) 677 3412, (056) 52 955
Faks (0) 677 3413

**RATASLAADURI
KOORMAKAAL**

Tamtron

Logistika

Tee paremate lahendusteni!

uus number ilmub 25. septembril

Teemad:

- logistikateenuse hind ja selle komponendid
- kaos laos ja kuidas sellest vabaneda
- logistiline ülesanne – kuidas valida teenusepakkuja?
- kuidas osta head lennuteenust?
- kolimisfirmad Eestis
- ülevaade Eesti logistikaturust Eestis
- ELi seaduste teemalised koolitused
- kuidas lihtsustada suhtlust logistikateenuse pakkuja ja ostja vahel

Toimetaja
Rivo Sarapik
rivo.sarapik@aripaev.ee
telefon 667 0181

Reklaami projektijuht
Maria Tammeorg
maria.tammeorg@aripaev.ee
telefon 667 0021, 052 15 099

Äripäev

**Raskeveokite, paki-, sõiduautode varuosade
ja autotarvikute HULGIMÜÜK**

Tel 606 0920 • Faks 606 0923 • Müük 606 0921 • E-post atoyeesti@atoy.ee

HEA UUS PARTNER.

KÕIGEKS VÕIMELINE.

Soodushind
144 900.-

www.peugeot.ee

Peugeot Partner 170 C 1.9D

Peugeot Partner vastab kõigile Sinu nõudmistele. Väljendusriikka välimuse taha on peidetud kõrgtehnoloogilised uuendused, mugav lihtsus ning ruumikas avarus. Lisaks pakume kasutatud auto tagasiostu, garantiid 1+2 aastat või 100 000 km, 24h tasuta autoabi 3 aastaks ja diiselmootorile hooldusvahemikku 15 000 km.

PEUGEOT. UNUSTAMATU SÕIDUELAMUS.

Partner

TALLINN: Kommest Auto Sõpruse pst. 153, tel 699 7695 ja Tartu mnt. 87d, tel. 699 7500; **EurostAuto** Akadeemia 35, tel. 671 0900; **TARTU:** Kommest Auto Ringtee 32, tel. 07 300 666; **PÄRNU:** KLK Auto Lao 8, tel. 044 55 690; **VILJANDI:** Rael, Tallinna tn. 97, tel. 043 30 091; **KURESSAARE:** Kuressaare Autoteenindus, Kalev põik 2, tel: 045 21 045; **NARVA:** Agdeck-Auto Tallinna mnt. 41, tel. 035 63 311; **RAKVERE:** Repeli, Narva mnt. 23 C, tel: 032 55 533; **JÕHVI:** Agdeck-Auto Pargi 39, tel: 033 71 089; **HAAPSALU:** Uuemõisa Autokeskus Tehnika 9, tel: 047 20 773.

UUS CHRYSLER SEBRING VEELGI PAREMA STANDARDVARUSTUSEGA

Chrysler Sebring sedaan LX 2,0 5M erihind 249 000 krooni + km

Chrysler Sebring LX standardvarustus: juhi ja kõrvalistuja turvapadjad
• külgmised turvakardinad • ABS pidurid • konditsioneer
• püsikiirusehoidja • soojendusega elektrilised peeglid • elektriliselt reguleeritav juhiiste • elektrilised aknatõstukid • raadio RDS - AM/FM,

kassett, CD • raadio reguleerimine roolilt • 6 esmaklassilist kõlarit
• nahksalong • valuveljed • rehvid 205/60 R16 • udutuled • esitulede pesuseade • kesklukustus • immobilaiser • esiistmete soojendus
• pardakompuuter • veojõukontroll.

CHRYSLER

DRIVE & LOVE

Chrysler ja Jeep® esindused Eestis: • **OÜ Pointing** Peterburi tee 50A, 11415 Tallinn, tel: (0) 605 6950, faks: (0) 605 6959 • **Ainar Auto AS** Turu 28, 51013 Tartu, tel: (07) 366 344, faks: (07) 366 364

• **Erimark AS** Riia mnt. 231A, 80042 Pärnu, tel: (044) 37 377, faks: (044) 37 243

www.chrysler.ee

Chrysler Privilege Service - 24 tundi abi Sulle ja Sinu autole kõikjal Euroopas.

Ericsson 12,90 0,78% ↑ Nokia 14,96 0,27% ↑ Hansapank 323,89 3,50% ↑ Eesti Telekom 114,22 1,39% ↑

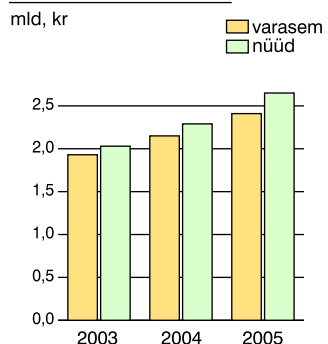

börs

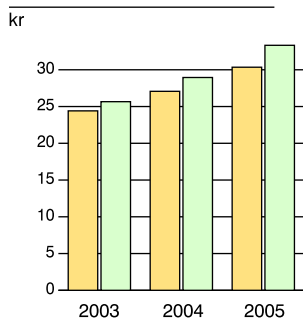
toimetaja Annika Matson, tel 667 0405, e-post annika.matson@aripaev.ee

SOOVITUS ■ Hollandi pank soovib Hansapanga aktsiat osta

ING tõstis Hansapanga kasumiprognoose kolmeks aastaks

Kasum aktsia kohta

Allikas: ING

ING analüütikud ootavad Hansapanga aktsiale silmipimestavat tõusu. Foto: All Over Press

ING näeb Hansapanga aktsia tõusuvõimalust

Turuväärtuselt Hollandi suurim pank ING on Hansapanga suhtes optimistlikult meelestatud, tõstes Hansapanga aktsia õiglase hinnasihi 297 kroonilt 357 kroonile.

Romet Kreek
Annika Matson

annika.matson@aripaev.ee
romet.kreek@aripaev.ee

ING on seisukohal, et Hansapank on Ida-Euroopa regiooni üks edukamaid panku, kus on kulud kontrolli all, laenuvõimalused hea ning majandusväljavaated lootustandvad. ING analüütikud määrasid Hansapanga aktsia õiglaseks hinnaks 22,80 eurot ehk ligi 357 krooni. Varasem hinnasiht oli 19 eurot ehk 297 krooni.

Analüütikud tõstsid II kvar-

tali tulemuste säras ka Hansapanga kasumiootusi ja soovivad nüüd aktsiat hoidmise asemel osta.

ING pank loodi 1991. aastal Hollandis, kui ühinesid Nationale-Nederlanden ja NMB Postbank Groep. Uue finantsasutuse nimeks sai Internationale Nederlanden Group ehk ING, mis on tänaseks levinud üle maailma. ING tegutseb 60 riigis ning on kodupangaks ligi 60 miljonile inimesele. Kogu maailmas annab ING tööd 115 000 inimesele. ING aktsiatega saab kaubelda Hollandi, Belgia, Šveitsi, Saksa, Prantsusmaa, Inglismaa ja USA turgudel.

ING analüütik William Vincent märkis, et nad ei oota Hansapangalt üle jõu käivaid tulemusi. Ta mõõnis siiski, et ei võrdle oma prognoose teiste analüütikutega omadega. "Me ei oota Hansapangalt midagi üleloomulikku, arvame, et pank tegutseb hästi ja meie ootused on põhjendatud," kommenteeris Vincent. Ta lisas, et pank on siiani nende ootused ka täitnud.

"Arvestame, et kasum aktsia kohta kasvab sel aastal võrreldes mullusega 8% ning tuleval aastal 13%," ütles Vincent. Ta täpsustas, et turg ootab selle aasta kasumiks 26 krooni aktsia kohta ning nende pank nüüd 25,66, seega pole ING tema sõnul ülioptimistlik.

ING ootas varem Hansapanga selle aasta kasumiks 1,93 mld krooni (nüüd 2,03 mld krooni), 2004. aastaks 2,15 mld krooni (nüüd 2,29 mld krooni) ja 2005. aastaks 2,41 mld krooni (nüüd 2,65 mld krooni).

Ühispanga analüütik Sander Danil ootab Hansapanga kogu aasta kasumiks 2,1 mld krooni, kasumiks aktsia kohta 26,5 krooni. Aktsia õiglast hinnasihti näeb ta 300 krooni ringis.

ING määras Hansapanga aktsia riskipreemiaks 50%, millest on Ida-Euroopas parem vaid Ungari OTP panga oma.

Igapäevaselt juhivad panka kohalikud tegijad ilma Swedbanki sekkumiseta, seisab ING analüüsis. Hansapank on Swedbanki laienemisevahend Balti riikides ja hiljuti ka Vene turule.

Swedbankil pole panga andmetel plaanis suurendada osalust üle 60 protsendi.

Eriti suurt konkurentsiohtu ING Hansapangale ei näe. Hansapank ja SEBi grupp kontrollivad 60 protsenti Balti pangandusturust. Lisaks on viimastel aastatel hakanud laiendama oma tegevust Nordea ja Sampo, kirjutas pank. Arvestades, et Balti riikide turg on väike, vaid ligi 7 miljonit elanikku, näevad ING analüütikud, et mõne suure Lääne-Euroopa panga laienemispalaan Balti turule on vähetoenäoline.

Hansapanga kasumiaruandes avaldab ING panga hinnangul positiivset mõju madal efektiivne maksumäär, 2002. aastal oli see 6,2 protsenti. Eestis puudub hetkel tulumaks, Lätis on see 22 protsenti ja Leedus 15 protsenti. Arvestades, et Balti riigid liituvad Euroopa Liiduga 12 kuu jooksul, esitatakse küsimus – kas see soodne maksumuudatus säilib. ING kirjutab, et Hansapanga hinnangul ühtlustuvad kolme riigi tulumaksu määrad tõenäoliselt 15% kanti.

Äripäev
online

Baltika juhid müüsid 10 000 Baltika aktsiat

Eilse seisuga oli BMIGi arvel 19,88 protsenti Baltika aktsiatest ehk 1 093 310 aktsiat.

Varem oli Baltika juhatuse liikmetele kuuluva BMIGi kontol 1 103 310 aktsiat.

BMIGist kuulus möödunud aasta septembris 27,5% juhatuse esimehele Meelis Milderile, sama suur osalus oli ka Maire Milderil. Investeeringufirma OÜ LVM, mis kuulub 50% ulatuses Meelis Milderile, omab 12,2% BMIGi aktsiatest. Baltika finantsjuhile Ülle Järvele kuulub 12,9, Baltika nõukogu esimees Miles W. Burgerile 12,1, juhatuse liikmetele Boriss Loifenfeldile 6,5 ja James A. Heyhowele 1,3% BMIGi aktsiatest.

Baltika juhatuse esimees Meelis Milder kommenteeris, et protsendi vähenemine on tingitud sellest, et ettevõtte emiteeris varasemal aastal aktsiaid suurusjärgus 55 000 tükki, mis on umbes protsent kõikidest aktsiatest.

"See on protsendi võrra lahjendanud kõikide aktsionäride osalust," ütles Milder.

"Teiselt poolt on BMIG teatavaid finantskohustusi Hansapanga ees ja selle finantskohustuse realiseerimiseks müüme veidike aktsiaid," rääkis Milder. Ta lisas, et seda raha kasutati Hansapangale laenuintresside maksmiseks, laenumaksmise tähtaeg on 9. septembril.

Milderi sõnul on neil kavas hoida ja tõsta aktsia hinna väärtust.

Hansapank hoiab Klementi hinnasihti endiselt 45 kroonil

Möödunud nädalal tehtud aktsiaanalüüsi alusel jättis Hansapank rõivatootja Klementi aktsia hinnasihi 45 kroonile ning soovib aktsiat endiselt osta.

Samas peab ta ettevõtte riskitaset endiselt kõrgeks.

Panga sõnul vastasid ettevõtte esimese kvartali tulemused enam-vähem ootustele – käive jäi 2,5 ja kasum 5 protsenti allapoole projektsoone.

Peamine müügiperiood peaks rõivatootjal jääma teise poolaastasse. Kui esimesel poolaastal teenis Klementi 54,8 mln kroonise käibe juures 19 mln kroonise kahjumi, siis teiselt poolaastalt ootab pank 99,4 mln kroonist käivet ja 5,9 mln kroonist puhaskasumit.

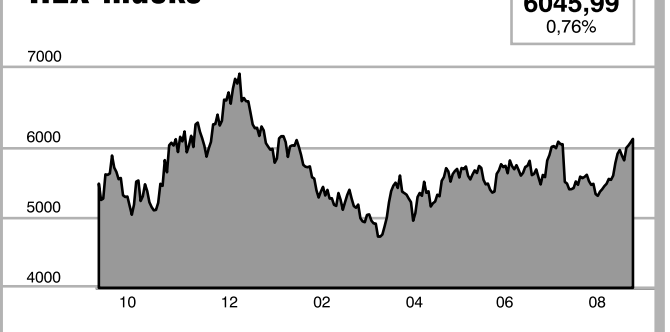
IBM tõusis serverite müügi turuliidriks

USA arvutitootjast IBM sai teises kvartalis 30,4 protsendiga turuliider serverite müügis, kirjutas The Wall Street Journal.

IBMi turuosa kerkis möödunud aasta teise kvartaliga võrreldes 2,7 protsendipunkti võrra 30,4 protsendini, senise liidri Hewlett-Packardi turuosa jäi muutumatult 27,7 protsendile.

Analüüsikeskuse IDC teatel kasvas serverite globaalne kogukäive 0,2 protsenti võrra, 10,6 miljardi dollarini (109,6 mld kr), mis on ettevõtetele esimene käibe kasv viimase kahe aasta jooksul.

HEX-indeks

Tallinna börs			
01.09.			
Taise	288,94	2,44%	
käive	15,34 mln kr		
ÄP tööstusindeks	113,00	0,73%	

Investori kalender	
T 2. september	L'Oreal SA – majandustulemused statistikaamet – kaubandus, II kv 03 USA – autode müük, aug 03
K 3. september	statistikaamet – majanduskasvu esialgne hinnang, II kv 03
N 4. september	Cap Genimi – majandustulemused
R 5. september	statistikaamet – väliskaubandus, juuli 03; tarbijahinnaindeks, august 03 USA – töötus, keskmise töönädala pikkus, tunnipalk, aug 03
T 9. september	Nokia – kvartali vahearuanne
K 10. september	Heineken – majandustulemused Credit Agricole – majandustulemused
N 11. september	LVMH – majandustulemused
R 12. september	USA – jaemüük, tootjahinnaindeks, aug 03

suurim tõusja	
Estiko	+14,74%

suurim langeja	
Kalev	-2,08%

enim kaubeldud	
Hansapank	7,47 mln kr

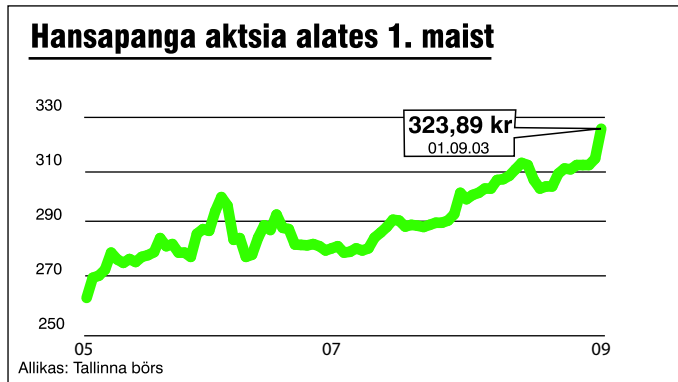
Hansa väärtus kerkis üle 25 miljardi krooni

Peeter Stenberg
peeter.stenberg@aripaev.ee

Hansapanga turuväärtus kerkis eile üle 25 miljardi krooni tase-me. Hansapanga aktsia hind kerkis eile Tallinna börsil 3,50 protsenti, 323,89 kroonile.

Korralik hinnatõus ja uue kõigi aegade rekordtaseme saavutamine tähendas, et Baltikumi suurima pangandusgrupi turuväärtus tõusis ligi 25,7 miljardi kroonini.

Ostuhuvi võis Hansa aktsia vastu tekitada ING panga poolne õiglase hinna ja kasumiprognoside tõstmine. ING panga uue analüüsi kohaselt on Hansapanga aktsia õiglaseks hinnaks 357 krooni. Võrreldes kohalike finantsettevõtete hinnasih tidega on Hollandi panga nägemus Hansapanga aktsia suhtes märksa positiivsem. Ühispanga fundamentaalanalüütik Sander Danil kirjutas pärast Hansapanga majandustule-

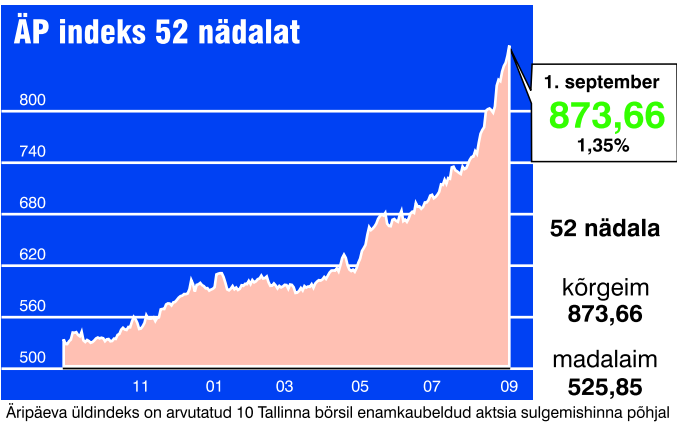

Hansapanga aktsia tõus viimasel ajal tähendas, et eile oli panga turuväärtus esmakordselt üle 25 miljardi krooni.

muste avaldamist analüüsis, et aktsia hinnasihil on tõenäoliselt ruumi tõusta 275 kroonilt umbes 300 kroonile. Augustis Balti riikide aktsiate analüüsimise lõpetamisest teatanud Trigon Capitali Hansapanga selle aasta hinnasiht oli aprilli lõpus avaldatud analüüsis 272 krooni.

Baltika aktsia kerkis eile 7,50%, 33,64 kroonile. Käivet

kogunes kolme tehinguga 1,16 miljoni krooni eest, viimati oli Baltika aktsia käive suurem veebruaris. Eile selgus, et Baltika juhatuse liikmetele kuuluv BMIG on lähiminevikus müünud 10 000 ettevõtte aktsiat. BMIGile kuulub nüüd veidi üle 1,09 miljoni aktsia. BMIG märkis möödunud aastal toimunud emissioonis aktsiaid 36 krooniga.

Äripäeva üldindeks on arvutatud 10 Tallinna börsil enamkaubeldud aktsia sulgemishinna põhjal

Tallinna Börs										01.09.
	sulgemis-hind kr	muutus eelm (%)	ost	müük	tehin-guid	käive kr	P/E	div. akt. suhe	div. kohta**	
POHINIMEKIRI										
Baltika	33,64	7,50	32,08	33,80	3	1 161 372	-	-	-	-
Eesti Telekom	114,22	1,39	113,44	114,22	21	1 682 508	15,7	-	6,00	6,00
Hansapank	323,89	3,50	323,10	326,23	26	7 473 127	12,5	-	6,00	6,00
Harju Elekter	100,92	0,00	99,51	107,96	2	25 770	5,1	-	2,00	2,00
Merko Ehitus	193,24	-1,20	187,76	194,80	3	3 301 188	13,1	-	2,25	2,25
Norma	108,59	2,81	107,18	108,59	13	820 025	8,2	-	5,00	5,00
T. Kaubamaja	65,72	1,45	64,15	67,12	13	784 773	12,8	-	1,00	1,00
I-NIMEKIRI										
Estiko	17,05	14,74	0,00	17,05	1	17 055	10,5	-	-	-
Kalev	36,77	-2,08	36,77	38,96	1	3 125	6,8	-	-	-
Klementi	30,20	1,58	30,04	30,35	4	34 423	-	-	-	-
Rakvere LK	15,18	0,00	15,18	16,43	0	0	9,3	-	-	-
Saku Õlletehas	75,10	0,00	75,89	77,45	0	0	20,6	-	5,00	5,00
T. Farmaatsiatehas	21,12	0,00	18,78	21,91	0	0	16,8	-	-	-
Viisnurk	38,33	1,24	38,33	39,12	3	17 250	-	-	-	-
VÖLAKIRJADE NIMEKIRI										
Eesti Post	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	-	-	***	***
Tallinna Sadam	10 185,00	0,00	0,00	0,00	0	0	3,28%	***	***	***
VABATURG										
EV	0,964	-1,28	0,964	0,976	1	18 313	-	-	-	-

* P/E suhe on arvutatud viimase 4 kvartali vahearuande ((kui on olemas siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase)) konsolideeritud puhaskasumi põhjal
** viimase majandusaasta kohta teavitatud (makstud) dividendi suurus (kroonides)
*** tulusus viimase tehingu põhjal

Aktsiate ostu-müüginoteeringud*					01.09.
aktsia	valuuta	ostuhind	müüghind	noteeria	
Eesti Gaas	EEK	52,00	-	Hansapank	
EV	EEK	0,950	0,990	Hansapank	
		0,925	0,975	Ühispank	
Microlink	EEK	70,00	150,00	Trigon	

* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

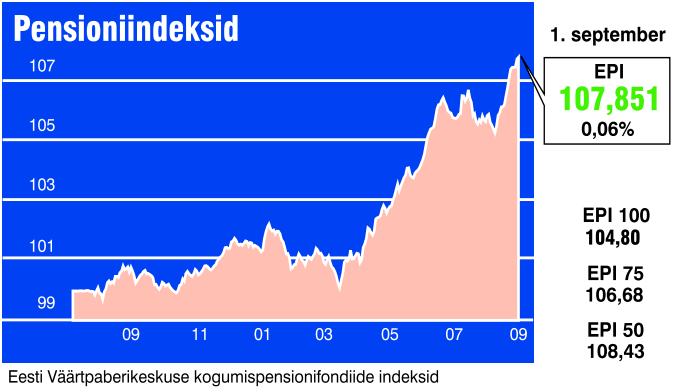
3. septembril on jooksu algus Pirita kloostris.

Nordea tervisejooks

Start avatud 17 – 20. Sarja registreerumine www.nordea.ee

Investeeringisfondid										01.09.	
fond	kuupäev	ost kr	müük kr	NAV	riski- aste***	aasta algusest %	tootlus (p.a.)%			fondi maht kr	haldav ettevõte
							12 kuud	3 aastat	5 aastat		
II PENSIONISAMBA FONDID											
Ergo Tuleviku Pensionifond	01.09 ...	10,8700	11,3100	10,9800 ...	-	7,65	9,51	-	-	22 427 093	AS ERGO Varahaldus
Ergo Rahulik Pensionifond	01.09 ...	10,2500	10,6600	10,3500 ...	-	1,57	3,12	-	-	11 094 064	AS ERGO Varahaldus
Hansa Pensionifond K1	01.09 ...	10,4900	10,7600	10,6000 ...	-	1,44	5,47	-	-	37 144 750	Hansa Investeeringisfond
Hansa Pensionifond K2	01.09 ...	10,6500	10,9200	10,7600 ...	-	6,32	7,39	-	-	121 131 948	Hansa Investeeringisfond
Hansa Pensionifond K3	01.09 ...	10,9700	11,2500	11,0800 ...	-	10,80	10,99	-	-	173 078 255	Hansa Investeeringisfond
LHV Aktsiapensionifond	01.09 ...	10,4600	10,6800	10,5700 ...	-	7,75	5,70	-	-	22 366 216	LHV Varahaldus
LHV Intressipensionifond	01.09 ...	10,5600	10,7800	10,6700 ...	-	3,09	6,38	-	-	7 078 111	LHV Varahaldus
Sampo Pension 25	01.09 ...	10,6128	10,8272	10,7200 ...	-	3,47	5,72	-	-	14 999 429	Sampo Varahaldus
Sampo Pension 50	01.09 ...	11,0088	11,2312	11,1200 ...	-	6,01	8,70	-	-	68 239 097	Sampo Varahaldus
Sampo Pension Intress	01.09 ...	10,2960	10,5040	10,4000 ...	-	1,76	3,59	-	-	7 460 564	Sampo Varahaldus
Seesami Kasvu Pensionifond	01.09 ...	9,9300	10,2300	10,0300 ...	-	3,62	0,50	-	-	14 324 806	Seesam Varahalduse AS
Seesami Optimaalne Pensionifond	01.09 ...	10,0800	10,3800	10,1800 ...	-	1,90	0,99	-	-	14 382 578	Seesam Varahalduse AS
Seesami Völakirjade Pensionifond	01.09 ...	10,3900	10,5900	10,4900 ...	-	1,45	3,96	-	-	12 112 773	Seesam Varahalduse AS
Ühispanga Pensionifond Konservatiivne	01.09 ...	10,3000	10,5600	10,4000 ...	-	1,40	3,25	-	-	39 802 342	Ühispanga Varahaldus
Ühispanga Pensionifond Progressiivne	01.09 ...	10,7900	11,0600	10,9000 ...	-	6,94	8,36	-	-	131 522 819	Ühispanga Varahaldus
III PENSIONISAMBA FONDID											
Hansa Pensionifond V2	01.09 ...	14,0200	14,3000	14,1600 ...	3,58	13,37	16,16	8,91	-	33 291 459	Hansa Investeeringisfond
LHV Täiendav Pensionifond	01.09 ...	10,1400	10,3400	10,2400 ...	-	13,02	10,34	-	-	4 415 278	LHV Varahaldus
Sampo Pensionifond	01.09 ...	12,0384	12,2816	12,1600 ...	-	7,04	9,55	-	-	10 476 009	Sampo Varahaldus
Ühispanga Pensionifond Täiendav	01.09 ...	12,3900	12,6500	12,5200 ...	3,07	9,93	12,83	-	-	31 686 028	Ühispanga Varahaldus
AVATUD INVESTEERIMISFONDID											
Balti Kasvufond	01.09 .	273,1000	278,6200	275,8600 ...	7,99	28,86	35,23	17,49	15,59	170 364 648	Hansa Investeeringisfond
Hansa Läänemere Aktsiafond	01.09 ...	79,4800	81,0800 ...	80,2800 ...	-	18,74	-19,19	-	-	22 617 408	Hansa Investeeringisfond
Hansa Vene Kasvufond	01.09 .	548,1500	559,2300	553,6900 ...	23,37	33,43	34,18	15,97	35,89	54 607 042	Hansa Investeeringisfond
Nordea Euroland*	29.08 ..	1,8110	1,8476	1,8293 ..	26,59	11,71	-1,86	-17,00	-	172 000 000	Nordea Rahastoyhtiö
Nordea Optima.fi**	29.08 ..	0,2281	0,2327	0,2304 ..	9,34	4,69	1,84	-8,10	-0,60	520 300 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo Balti IF	01.09 .	3,3628	3,4658	3,4315 ..	13,48	38,88	49,63	25,34	-	343 693 416	Sampo Rahastoyhtiö
Sampo Kasvufond	01.09 ...	12,7017	12,9583	12,8300 ...	20,14	21,96	25,18	-	-	26 685 327	Sampo Varahaldus
Trigon Balti Aktsiafond	01.09 .	192,9014	197,7974	195,8390 ..	11,15	45,62	52,35	22,17	-	24 293 046	Trigon Funds
Trigon Kesk-ja Ida-Euroopa Fond	01.09 .	120,9912	124,0620	122,8337 ..	-	21,72	29,14	-	-	240 217 716	Trigon Funds
Äripäeva Indeksifond	01.09 ...	-	-	6,2914 ..	15,05	11,64	20,39	14,93	8,60	1 097 889	Ühispanga Varahaldus
Ühispanga Kasvufond	01.09	3,1261	3,1893	3,1577 ..	13,84	26,57	31,68	21,92	3,61	73 635 224	Ühispanga Varahaldus
VÖLAKIRJAFONDID											
Hansa Intressifond	01.09 .	132,3300	132,3300	132,3300 ...	0,15	1,62	3,03	4,27	-	1 277 512 983	Hansa Investeeringisfond
Kapitalikaitsefond	01.09 1	183,9793 ...	1 186,9467	1 186,9467	0,24	1,91	3,20	4,02	-	46 897 450	Trigon Funds
Nordea Euro Obligaatio*	29.08 ..	0,0530	0,0535	0,0533 ..	3,60	2,33	5,76	6,50	4,50	206 400 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo USD Intressifond**	01.09 ...	56,5442	56,5442	56,5442 ...	0,96	0,65	0,99	-	-	5 544 217	Sampo Varahaldus
Ühispanga Völakirjafond	01.09 ...	11,7030	11,7030	11,7030 ...	1,28	3,44	6,13	-	-	318 678 398	Ühispanga Varahaldus
tootlus (p.a.)											
fond	kuupäev	ost	müük	NAV	1 päev	1 kuu	3 kuud	12 kuud		fondi maht	haldav ettevõte
RAHATURUFONDID											
Hansa Rahaturufond	01.09	-	-	1 000,0000	1,66	1,69	1,96	2,57	-	1 454 680 691	Hansa Investeeringisfond.
Hansa USD Rahaturufond**	01.09	-	-	59,2401	0,11	0,56	0,61	1,02	-	14 169 703	Hansa Investeeringisfond.
Sampo Rahaturufond	01.09	-	-	1 152,0000	3,17	1,91	2,12	2,85	-	307 686 085	Sampo Varahaldus
Ühispanga Rahaturufond	01.09	-	-	100,0000	1,95	2,13	2,23	2,74	-	1 707 564 490	Ühispanga Varahaldus

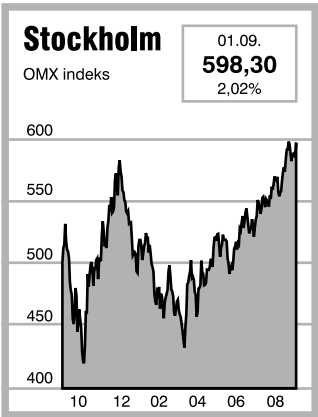
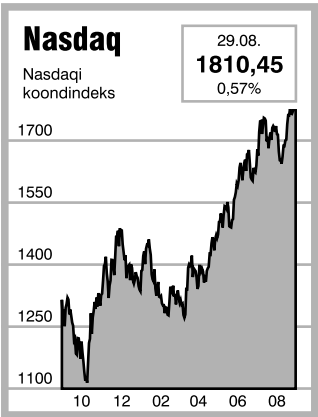
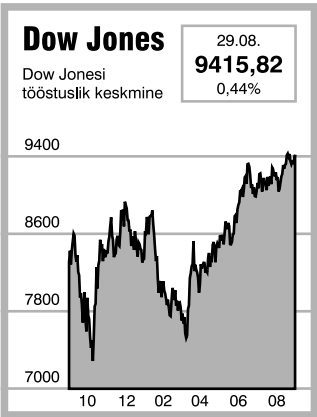
* noteeringud ja fondide mahud EUR' des; ** noteeringud ja fondide mahud USD' des; *** investeeringisfondi tootluse viimase 24 kuu standardhälve

Eesti Väärtpapierikeskuse kogumispensionifondide indeksid

Maaklerifirmad	
Eesti Krediidipank	Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0941, faks 661 6038
Eesti Ühispank	Tornimäe 2, Tallinn tel 665 6622, faks 665 6802
Hansapank	Liivalaia 8, Tallinn tel 613 1659, faks 613 1545
LHV	Roosikrantsi 2, Tallinn tel 611 0300, faks 611 0310
Sampo Pank	Narva mnt 11, Tallinn tel 630 2104
Suprema	Pärnu mnt 10, Tallinn tel 640 5784, faks 640 5701
Trigon Securities	Pärnu mnt 15, Tallinn tel 667 9233, faks 667 9201
Fondivalitsejad	
Ergo Varahalduse AS	Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200, faks 667 9201
Hansa Investeeringisfondide AS	Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0336, faks 626 0636 e-post: fondid@hansa.ee
LHV Varahalduse AS	Roosikrantsi 2, Tallinn 10 119, tel 611 0308 faks 611 0310, e-post: tonno.vahk@lhv.ee
Nordea Rahastoyhtiö	Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3344
Sampo Varahalduse AS	Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295, faks 630 2275 e-post funds@sampopank.ee kodulehekülj: http://www.sampo.ee
Trigon Funds	Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208 faks 667 9221, e-post:fond@trigon.ee kodulehekülj: http://www.trigon.ee
Ühispanga Varahalduse AS	Tornimäe 2, 15

toimetaja Romet Kreek tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee

USA börsid* 29.08.					
aktsia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
Adobe Sys Inc	TT	38,83	-0,15	40,00	17,71 45,2
Advanced Micro Dev	ET	11,29	3,39	10,92	3,10 -
Alcoa	MT	28,56	0,74	28,91	17,62 49,2
Altera Corp	ET	22,49	1,03	23,15	8,32 75,0
Altria Group Inc	MT	41,22	0,76	50,98	27,70 8,0
Amazon.com Inc	EK	46,32	0,83	46,95	14,21 -
American Express Co	FV	45,05	0,22	46,40	26,55 20,9
Amgen Inc	FT	65,94	-0,51	72,37	39,12 -
AOL Time Warner Inc	TN	16,36	1,11	17,89	9,90 -
Apple Computer Inc	AT	22,61	1,89	22,22	12,72 -
Applied Materials Inc	ET	21,63	0,28	22,34	10,26 -
AT&T Corp	TE	22,30	2,76	28,88	13,45 27,5
Bellsouth Corp	TE	25,20	-0,43	30,00	18,32 13,8
Biogen Inc	FT	39,46	2,39	50,52	28,43 29,2
Boeing Co	MT	37,39	1,11	37,80	24,73 106,8
Bristol Myers Squibb	FT	25,37	0,79	29,21	20,74 21,3
Broadcom Corp	ET	27,27	-0,66	29,96	9,52 -
Brocade Comm Sys	ET	5,64	-0,35	15,24	3,59 -
Campbell Soup	TO	24,20	1,30	26,43	19,65 16,5
Caterpillar	MT	71,83	1,67	73,97	33,75 23,9
Check Point Soft Tech	TT	17,43	3,44	22,20	12,62 17,6
ChevronTexaco	EG	72,87	-0,41	77,46	61,31 20,9

Chiron Corp	TT	50,81	0,81	51,13	33,80 35,3
Ciena Corp	ET	6,50	1,09	7,74	2,41 -
Cisco Systems	ET	19,14	-0,26	19,81	8,12 38,3
Citigroup Inc	FV	43,35	0,60	48,15	25,08 15,4
Colgate Palmolive	MT	55,28	-0,09	60,99	48,75 23,6
Coca Cola	TO	43,52	-0,71	53,10	37,01 25,0
Comcast Corp	TE	28,38	1,72	32,86	16,52 -
DaimlerChrysler	AU	38,23	-0,29	44,75	26,27 20,5
Delta Air Lines	TN	12,87	3,37	18,60	6,10 -
Dell Computer	AT	32,62	1,15	34,52	22,59 35,8
Du Pont	MT	44,74	0,47	45,55	34,71 21,8
Eastman Kodak	MT	27,89	1,20	41,08	24,18 14,1
eBay Inc	EK	55,41	1,19	58,93	25,11 116,7
EchoStar Comm	TE	37,05	1,31	37,70	16,00 -
Electronic Arts Inc	TT	89,97	1,02	90,00	47,51 40,7
EMC Corp	AT	12,75	1,67	12,85	3,67 318,8
Exxon Mobil Corp	EG	37,10	0,40	38,45	31,18 14,6
FDEx Corp	TN	67,70	0,10	68,96	42,75 24,5
Feltronics Intl Ltd	ET	13,48	1,97	13,50	5,47 -
Ford Motor Co	AU	11,56	1,05	11,91	6,58 24,1
General Electric	MT	29,57	-0,37	31,66	21,30 20,8

General Motors	AT	41,10	1,71	48,85	29,75 9,0
Genzyme Corp	FT	47,13	-1,57	52,43	17,92 44,9
Gillette Co	MT	32,46	0,40	33,78	27,57 26,4
GlaxoSmithKline	FT	38,83	-0,61	43,87	31,85 16,7
Hewlett-Packard	AT	19,93	0,81	23,90	10,92 28,9
Honda Motor	AU	20,36	0,69	21,50	15,47 11,2
Home Depot	JK	32,16	-0,31	34,99	20,10 19,5
Honeywell	MT	28,99	-0,03	30,80	18,77 -
IBM	AT	82,01	0,13	90,40	54,01 21,2
IDEC Pharm Corp	FT	34,72	3,00	47,41	27,80 39,0
Intel Corp	ET	28,59	1,02	29,04	12,95 52,9
International Paper	MP	40,55	-0,86	41,50	31,35 122,9
Intuit Inc	TT	45,51	-1,07	55,04	33,30 37,0
JP Morgan Chase	FV	34,22	0,91	38,26	15,26 24,6
JDS Uniphase Corp	ET	3,45	-1,40	4,71	1,58 -
Johnson & Johnson	MT	49,58	0,90	61,30	49,00 22,8
Juniper Networks	ET	17,21	-1,38	17,58	4,15 -
Kraft Foods Inc	TO	29,70	0,75	41,30	26,35 14,3
Kroger Co	JK	19,21	0,68	19,23	11,00 11,8
Linear Tech Corp	ET	41,24	-0,34	41,46	18,92 55,0
Lowes Companies	JK	54,86	0,64	54,88	33,37 26,0

Lucent Technologies	TE	1,89	-0,53	2,75	0,55 -
Maxim Intgr Products	ET	44,96	0,00	45,74	20,75 48,9
McDonald's	TN	22,42	0,31	24,11	12,12 29,1
MedImmune Inc	FT	34,70	1,76	42,09	20,45 51,8
Merck & Co	FT	50,32	1,13	60,19	41,09 15,5
Merrill Lynch & Co	FV	53,78	2,01	54,96	28,21 17,2
Microsoft Corp	TT	26,52	0,04	29,48	21,56 28,7
Millennium Pharm Inc	FT	13,91	1,46	18,36	6,24 -
3M Company	MT	142,47	0,15	145,70	108,45 25,9
Morgan Stanley	FV	48,79	1,10	50,49	28,80 18,8
Motorola Inc	TE	10,73	0,00	12,80	7,30 42,9
Nextel Comm	TE	19,33	7,03	20,53	6,70 8,1
Novell Inc	TT	5,03	-1,18	5,28	1,90 -
Office Depot	JK	18,24	2,47	18,09	10,28 18,2
Oracle Corp	TT	12,83	0,47	14,00	7,30 29,8
Palm Inc	AT	18,27	1,35	19,69	9,00 -
PanAmSat Corp	TE	15,81	0,00	20,29	12,60 22,3
Paychex Inc	TN	36,04	0,17	37,07	21,82 46,2
Pepsico Inc	TO	44,54	-0,51	47,98	34,00 21,9
Pfizer Inc	FT	29,92	0,37	36,92	27,00 42,1
PMC Sierra Inc	ET	14,25	1,64	14,88	2,70 -

Procter & Gamble	MT	87,29	-0,13	93,50	79,57 23,7
Qualcomm Inc	ET	41,33	0,88	42,89	25,10 46,4
RealNetworks Inc	TT	6,32	1,28	9,29	2,68 -
RF Micro Devices Inc	ET	8,83	-0,19	13,50	4,55 -
SBC Communications	TE	22,46	-1,49	31,65	18,85 9,4
Siebel Sys Inc	TT	10,10	-0,69	12,23	5,33 -
Sony Corp	ET	32,95	1,48	45,84	23,16 79,0
Sun Microsystems	AT	3,90	2,90	5,64	2,34 -
Tellabs Inc	ET	6,49	1,56	10,11	4,00 -
Texas Instruments	ET	23,85	0,38	23,99	13,10 -
Toyota Motor	AU	55,39	-0,20	59,49	41,17 16,8
Wal-Mart Stores	JK	59,17	-0,22	59,48	46,25 31,0
Walt Disney Co	MT	20,50	0,99	23,80	13,90 38,0
Wells Fargo & Co	FV	50,14	0,14	53,71	43,27 14,4
Verisign Inc	TT	14,98	-0,13	16,20	3,92 -
Veritas Software	TT	34,52	0,67	34,29	10,30 98,6
Verizon Comm	TE	35,32	-0,79	44,31	26,75 10,1
Viacom Inc	TN	44,99	2,69	48,13	33,26 33,1
Xilinx Inc	ET	30,88	2,15	31,00	13,50 83,5
Yahoo! Inc	MT	33,39	3,21	35,79	8,94 115,1

* sulgemishinnad, USD, Moneyline Telerate'i põhjal

Helsinki börs* 01.09.					
aktsia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
Aidata Solution	TT	1,80	1,12	1,83	0,43 64,3
Comptel	TT	1,59	5,30	1,74	0,68 -
Eimo	MT	1,02	0,00	1,38	0,81 19,6
Elisa Comm.	TE	9,38	5,39	9,20	4,46 -
Elcoteq Network	ET	12,40	2,48	14,20	6,80 18,8
Elektrobit Group	ET	0,34	0,00	0,40	0,25 -
F Secure	TT	0,99	1,02	1,16	0,44 -
Nordea	FV	4,70	0,43	5,17	3,32 -
Nokia	TE	14,96	0,27	20,50	10,55 20,9
Novo Group	TT	3,00	1,69	3,10	2,08 13,6
Outokumpu	MT	9,43	1,95	10,04	6,87 8,2
Pohjola Yhtymä	FV	16,80	3,26	17,60	11,32 6,4
Perlos	MT	4,95	3,77	8,43	2,96 -
Sampo	FV	7,08	0,85	7,80	5,05 11,2
Stonesoft	TT	0,50	0,00	0,90	0,30 -
Stora Enso	MP	12,16	2,53	12,70	8,30 -
Teleste	TE	3,60	1,41	4,00	2,21 -
TeliaSonera AB	TE	3,64	1,68	4,15	2,57 -
Tietoanator	TT	16,68	2,90	17,24	10,25 21,7
TJ Group	TT	0,25	31,58	0,20	0,12 -
UPM Kymmene	MP	16,69	1,15	18,88	11,05 7,9

* sulgemishinnad, EUR, Moneyline Telerate'i põhjal

Stockholmi börs* 01.09.					
aktsia	sektor	hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
ABB Ltd	MT	48,30	1,05	58,50	9,00 -
Autoliv	MT	254,00	1,40	253,50	154,50 -
Assa Abloy	MT	77,00	4,05	124,00	67,00 21,8
Atlas Copco	MT	257,50	3,00	265,50	137,50 -
AstraZeneca	FT	332,00	0,00	365,00	245,00 -
Electrolux	MT	188,00	0,80	188,50	119,50 11,1
Ericsson Tel Lm	TE	12,90	0,78	13,40	2,96 -
ForeningsSparbanken	FV	112,50	2,74	116,50	85,00 14,3
Hennes and Mauritz	MT	180,50	2,56	198,50	147,00 26,3
Holmen AB	MP	258,50	0,00	258,50	200,00 10,6
Icon Medialab Int	TT	1,98	-2,46	2,50	0,70 -
Investor	FV	69,50	1,46	72,00	39,30 33,1
Sandvik	FV	231,00	2,90	237,50	174,00 16,9
Skandia	FV	28,10	5,24	29,80	10,50 -
Skanska	MT	56,00	2,75	59,00	38,10 -
SKF	MT	270,00	4,25	269,00	191,50 12,5

SEB	FV	84,00	5,00	93,00	65,50 11,1
Securitas	TN	107,00	4,39	150,50	67,50 24,8
Svenska Cellulosa SCA	MP	296,00	2,25	322,00	246,50 12,1
Svenska Handelsbanken	FV	136,00	2,64	141,50	97,00 13,0
Tele2 AB	TE	306,00	-0,49	310,50	126,00 202,6
TeliaSonera AB	TE	33,40	1,83	36,20	22,70 -
Volvo	AU	208,00	2,97	213,50	124,00 63,0
WM Data	TT	15,70	10,56	14,80	5,50 -

* hinnad kella 18 seisuga, SEK, Moneyline Telerate'i alusel

Londoni börs* 01.09.					
aktsia	sektor	hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
Barclays	FV	4,68	1,85	4,95	3,10 13,9
British Airways	TN	1,94	3,48	1,94	0,85 -
British Telecom	TE	1,84	-0,27	2,24	1,40 5,9
HSBC Holdings	FV	8,18	0,68	8,24	6,24 18,0
Lloyds TSB Group	FV	4,18	0,66	5,99	2,95 12,8

Marks and Spencer	JK	3,07	0,82	3,84	2,58 14,8
BP	EG	4,37	1,86	5,06	3,49 14,9
Shell Trans & Trading	EG	4,01	1,20	4,90	3,32 11,8
Unilever	TO	5,19	0,87	6,40	4,73 7,9
Vodafone Group	TE	1,18	1,51	1,35	0,78 -

* hinnad kella 18 seisuga, GBP, Moneyline Telerate'i alusel

Viilnise börs* 01.09.					
aktsia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
Lietuvos Telekomas	TE	1,64	0,61	1,69	0,75 -
Ekranas	ET	6,55	2,66	6,75	4,70 -

* sulgemishinnad, LTL, Viilnise börsi põhjal

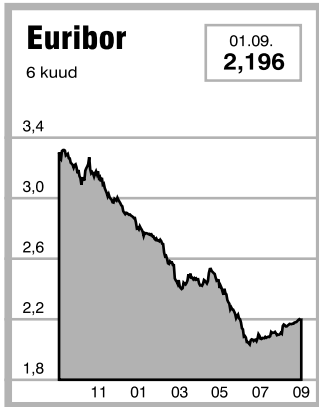
Riia börs* 01.09.					
aktsia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
Ventspils Nafta	EG	1,17	-2,50	1,20	0,57 -

* sulgemishinnad, LVL, Riia börsi põhjal

Moskva kauplemissüsteem* 01.09.					
aktsia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	min p/e
UES	EG	0,32	1,50	0,32	0,07 -
Lukoil	EG	19,70	0,97	20,85	13,61 14,2
Rostelekom	TE	1,77	1,96	1,99	0,98 -
Surgutneftgaz	EG	0,43	0,58	0,56	0,29 -

* sulgemishinnad, USD, Moneyline Telerate'i põhjal

Sektorite tähised:		
AT - arvutitööstus	FT - farmaatsiatööstus	EG - energeetika
ET - elektroonikatööstus	EK - e-kaubandus	MP - metsa- ja paberitööstus
TT - tarkvaratööstus	JK - jaekaubandus	
TE - telekommunikatsioon	AU - autotööstus	TN - teenindus
TO - toiduainetööstus	FV - finantsvahendus	MT - muu tööstus

Spekulandid ootavad jüaani tugevnemist

Peeter Stenberg

peeter.stenberg@aripaev.ee

Hiina jüaani kurssi näevad valuutaspekulandid *forward*-lepingute põhjal tugevnemas. Spekulantidele annab põhjuse jüaani tõusule panustada USA rahandusminister John Snow, kes on ringreisil Aasias.

Hiina jüaani *forward*-lepingud tõusid eile rekordtasemele, kuna kauplejad spekulatsioonide, et Snow võib avaldada Hiina valitsusele survet jüaani tugevdamiseks, kirjutas Bloomberg. Snow kavatseb Hii-

na rahandusministeeriumi ametnike ja keskpankuritega kohtuda täna ja homme, eile külastas ta Jaapanit. Hetkel on jüaan seotud USA dollariga ja dollar maksab 8,3 jüaani. 12kuuliste *forward*-ite tõus näitas, et juhul kui Hiina valuuta kurss oleks vabalt kujunev, tugevneks aastaga jüaan tasemele, kus dollar maksaks 8,0920 jüaani. USA-le valmistab peavalu jüaani kurss, kuna see on dollari suhtes alahinnatud, tekitab seega suurt kaubanduspuudujääki ning pärsib USA firmade konkurentsivõimet.

Meriton Hotels is new hotel network of Alexander Kofkin in Tallinn

Grand Hotel Tallinn has been rebranded into Meriton Grand Hotel Tallinn yesterday.

The operator of the hotel which is owned by Alexander Kofkin, an Estonian businessman, announced that it will adopt a new name of Meriton Grand Hotel Tallinn as a result of setting up a new hotel network Meriton Hotels.

The objective of the new hotel operator based on Grand Hotel Tallinn is to provide hotel services in all three Baltic countries.

In 2004 the hotel chain will include a two-star hotel to be built on Lai street that will be completed in March and several hotels in Vilnius and Riga.

In the future Meriton Hotels plans to build a large acquisition park next to the current hotel in Tallinn and another two-star hotel which will also be part of the Meriton chain.

"We have already acquired some land next to Meriton Grand Hotel," said a representative.

Alexander Kofkin.

Risk of Finnish business drain to Estonia exaggerated - tax expert

Timo Torkkeli, a tax expert at the KPMG auditing bureau, says that the likelihood that Finnish companies start moving their head office to Estonia is not very high.

The tax expert was responding to claims that Finland was becoming an economy of subsidiaries as companies move their head offices abroad in their chase for more advantageous taxes.

When Antti Piippo, chief of the Finnish Elcoteq, the largest European electronics manufacturing services (EMS) company, in June stated that the company considers a move of its head office abroad, the discussion picked up about the fate of the head offices here. Piippo saw no advantage of doing business with Finland as a base.

"It happens of course that companies move their head office away but the risk must not be exaggerated. It is not a question of any rush abroad," says Torkkeli who helps companies getting a picture of where the best social premises exist.

Paul Oberschneider denies rumours that Ober-Haus is looking for a buyer

Paul Oberschneider, chairman and founder of Ober-Haus, said that the recent transaction in which Ober-Haus sold its 600 million kroon retail portfolio in Estonia did not mean that the company was on sale.

Oberschneider told Äripäev in an interview that Ober-Haus continues to develop three areas of business: property administration, hotel business and property development also in the future.

The retail portfolio sold by Ober-Haus included consisted of a total of 50,000 square meters of retail space, primarily located in Tallinn.

The transaction price was approximately EEK 600 million.

For more on these and other stories visit www.balticbusinessnews.com

Paul Oberschneider.

Eesti Pank 01.09.

valuuta	tähis	EEK
Austraalia dollar	AUD	9,195233000
Bulgaaria lev	BGN	8,037365000
Euro	EUR	15,646640000
Hina jüaan	CNY	1,721185000
Hongkongi dollar	HKD	1,826616000
IMF arveldusühik	SDR	19,660830000
Jaapani jeen	JPY	0,122128000
Kanada dollar	CAD	10,303947000
Küprose nael	CYP	26,760140000

Rahaturu intressid 01.09.

tähtaeg	Euribor	Talibor	Talibid
1 kuu	2,1320	2,6100	2,1100
2 kuud	2,1420	2,6400	2,1400
3 kuud	2,1510	2,6700	2,1700
6 kuud	2,1960	2,7200	2,2200
9 kuud	2,2460	2,7800	2,2800
12 kuud	2,3140	2,7700	2,3000

Börsikaubad

Kütused Rotterdami sadamates

kuupäev	ühik	toornafta*	kerge kütteõli	masuut	bensiin 95	diislikütus
29.08.	USD/t	29,49	252,00	154,00	319,00	264,25
28.08.	USD/t	29,44	245,00	152,50	316,00	260,75
27.08.	USD/t	29,18	246,00	155,50	330,00	255,50
26.08.	USD/t	29,77	248,00	156,00	333,00	260,50

*brenti segu Londoni rahvusvahelisel naftabörsil (USD/barrel)

Väärismetallid*

kuupäev	kuld	hõbe	plaatina
01.09.	376,25	5,1550	709,00
29.08.	375,60	5,1050	-
28.08.	369,80	5,0900	707,00

*USD/oz tr. pärastlõunase seisuga (oz tr – 31,103 g)

Kohv

kuup.	Arabica (USc)/LB*	Robusta(USD/t)
01.09.*	-	750,00
29.08.	63,40	747,00
28.08.	63,10	739,00

*1 LB – 453,59 g, * kell 17 seisuga

Suhkur

kuup.	valge(USD/t)	toor-(USc/LB)
01.09.*	194,80	-
29.08.	194,70	6,29
28.08.	195,10	6,40

* kell 17 seisuga

Põhivaluutade kursid* 01.09.

ÜLEKANNE	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	14,1388	14,2935	15,6020	15,6935	1,6978	1,7152
Krediidipank	14,1692	14,3116	15,6040	15,6900	1,6991	1,7162
Ühispank	14,1324	14,2977	15,6000	15,6940	1,6977	1,7175
Tallinna Äripank	14,1795	14,3116	15,6232	15,6701	1,6971	1,7132

SULARAHA	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	14,0976	14,3134	15,5550	15,7250	1,6807	1,7169
Krediidipank	14,1260	14,3690	-	-	1,6840	1,7160
Ühispank	14,0931	14,3134	15,5700	15,6995	1,6831	1,7199
Tallinna Äripank	14,1744	14,3382	15,5919	15,6858	1,6668	1,7145

* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Muude valuutade kursid 01.09.

UAH / EEK	USD ost	USD müük	PLN / EEK	USD ost	USD müük	HKD / EEK	USD ost	USD müük
Ühispank	2,5800	2,6800	3,5543	3,6244	1,7944	1,8490		

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Kontaktandmed

Eesti Ühispank – Tornimäe 2, Tallinn tel 665 5100

Hansapank – Liivalaia 8, Tallinn tel 631 0311, faks 631 0410

Eesti Krediidipank – Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0900, faks 661 6037

Tallinna Äripank – Vana-Viru 7, Tallinn tel 668 8088, faks 668 8089

Nordea Pank – Hobujaama 4, Tallinn 10151tel 628 3300, faks 628 3201

e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee

Sampo Pank – Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee

Eurex Valuutavahetus – Pronksi 7, Tallinn tel 631 2100, GSM 05161332 e-post

eurex@eurex.ee, www.eurex.ee

Värvilised metallid (01.09.)

metall	ühik	ost	müük
alumiinium	USD/t	1427,0	1428,0
nikkel	USD/t	9420,0	9430,0
plii	USD/t	500,0	501,0
tina	USD/t	4900,0	4905,0
tsink	USD/t	822,0	823,0
vask	USD/t	1768,5	1769,5

Forward-tehingute kursid Eesti pankades 01.09.

Eesti Ühispank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
spot	14,2172	14,2507	15,6450	15,6470	1,7045	1,7125
1 nädal	20	47	-5	14	-3	-1
1 kuu	84	198	-33	63	-15	-3
3 kuud	224	597	-126	197	-48	-11

Sampo Pank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	EUR/USD ost	EUR/USD müük
spot	14,1388	14,2935	15,6020	15,6935	1,0914	1,1104
1 nädal	24	39	-4	11	-3	-1
2 nädalat	49	76	-8	18	-6	-3
3 nädalat	73	114	-14	25	-9	-5
1 kuu	102	163	-26	31	-13	-8
2 kuud	187	310	-64	54	-26	-16
3 kuud	289	462	-77	81	-35	-25

Nordea Pank	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
spot	14,2900	14,3000	15,6455	15,6475	1,6987	1,6996
1 nädal	14,2928	14,2942	15,6453	15,6491	1,6983	1,6994
1 kuu	14,3016	14,3080	15,6446	15,6540	1,6973	1,6992
3 kuud	14,3255	14,3445	15,6453	15,6676	1,6952	1,6984
6 kuud	14,9900	14,4000	15,6422	15,6907	1,6926	1,6982
9 kuud	14,3930	14,4530	15,6428	15,7137	1,6924	1,7002
12 kuud	14,4100	14,4900	15,6443	15,7264	1,6899	1,6997

Läti, Leedu ja Vene valuuta kursid 01.09.

	RUB ost	RUB müük	LTL ost	LTL müük	LVL ost	LVL müük
Sampo Pank (üle)	0,4619	0,4694	4,5135	4,5500	24,5252	24,9219
Krediidipank (sular)	0,4650	0,4830	4,4950	4,5770	24,3940	24,9880
(üle)	0,4637	0,4696	4,5157	4,5474	24,5500	24,9300
Ühispank (sular)	-	-	4,4760	4,5800	24,3253	24,9358
(üle)	0,4628	0,4688	4,5157	4,5474	24,5280	24,8987
Tallinna Äripank (üle)	0,4617	0,4713	4,5073	4,5579	24,6006	24,8763
(sular)	0,4646	0,4852				

*kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Arvelduskonto intressid

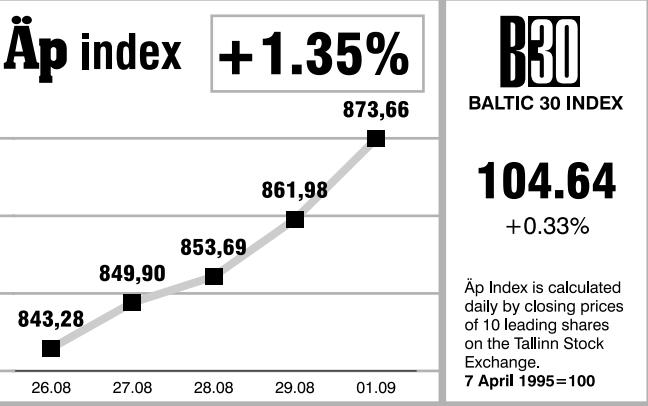
Nordea Pank, EEK, EUR,* päevasaldolt	panga klient	püsiklient	võtmeklient
kuni 50 000 kr	0,4%	1,0	1,25
50 000–250 000 kr	1,75	1,75	2,0
üle 250 000 kr	2,1	2,1	2,1

Kommertspankade intressitooted

jooksev hoius %														
pank	keskmiselt kuu jäägit	kuu püsijäägit	min püsijääk	tähtajaline hoius %										
				1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	min summa			
Sampo Pank	0,25	0,25 ⁽⁴⁾	-	1,75	1,80	1,85	2,05	2,35	2,55	2,60	1000/5000 ⁽⁶⁾			
Sampo Pank ⁽⁵⁾	0,30	-	-	2,05	2,05	2,05	2,20	2,45	2,70	2,75	1000/5000 ⁽⁶⁾			
Krediidipank	-	0,50	1000**	2,10	2,20	2,30	2,60	2,90	3,20	3,30	1000			
Ühispank	0,20	0,25	-	1,70	1,75	1,80	2,00	2,30	2,55	2,55	2000*			
Hansapank	0,20	-	-	1,70	1,75	1,75	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽³⁾			
Tallinna Äripank	-	0,30	-	2,20	2,25	2,30	2,70	3,10	3,50	4,00	1000			
Nordea Pank	kuni 2,10 (vt tabel ülal)			1,74	1,75	1,76	1,79	1,82	1,85	-	5000 EEK			
pank														
tähtajaline hoius %, USD														
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	tähtajaline hoius %, EUR						
								1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,80	0,85	0,85	0,90	1,00	1,10	-	2,05	2,05	2,05	2,10	2,10	2,15	-
Krediidipank	1,00	1,10	1,20	1,40	1,60	1,80	100 USD	2,15	2,15	2,20	2,35	2,50	2,70	100 EUR
Ühispank	0,70	0,72	0,74	0,80	0,86	0,90	600 USD	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	640 EUR
Hansapank	-	-	0,65	0,75	0,80	0,90	225 USD	-	-	-	1,85	1,85	1,85	195 EUR
Tallinna Äripank	1,05	1,10	1,20	1,25	1,35	1,60	100 USD	2,10	2,10	2,15	2,20	2,20	2,75	65 EUR
Nordea Pank	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	5000 EEK	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	5000 EEK

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad ** maks 99 999 EEK * nii era- kui jur. isikutele ⁽³⁾ alla 3 kuu 30 000 kr, alates 3 kuud 3000 kr ja alla 1 kuu 100 000 kr ⁽⁴⁾ juridiline isik ⁽⁵⁾ personaal panganduse klientidele ⁽⁶⁾ kontoris

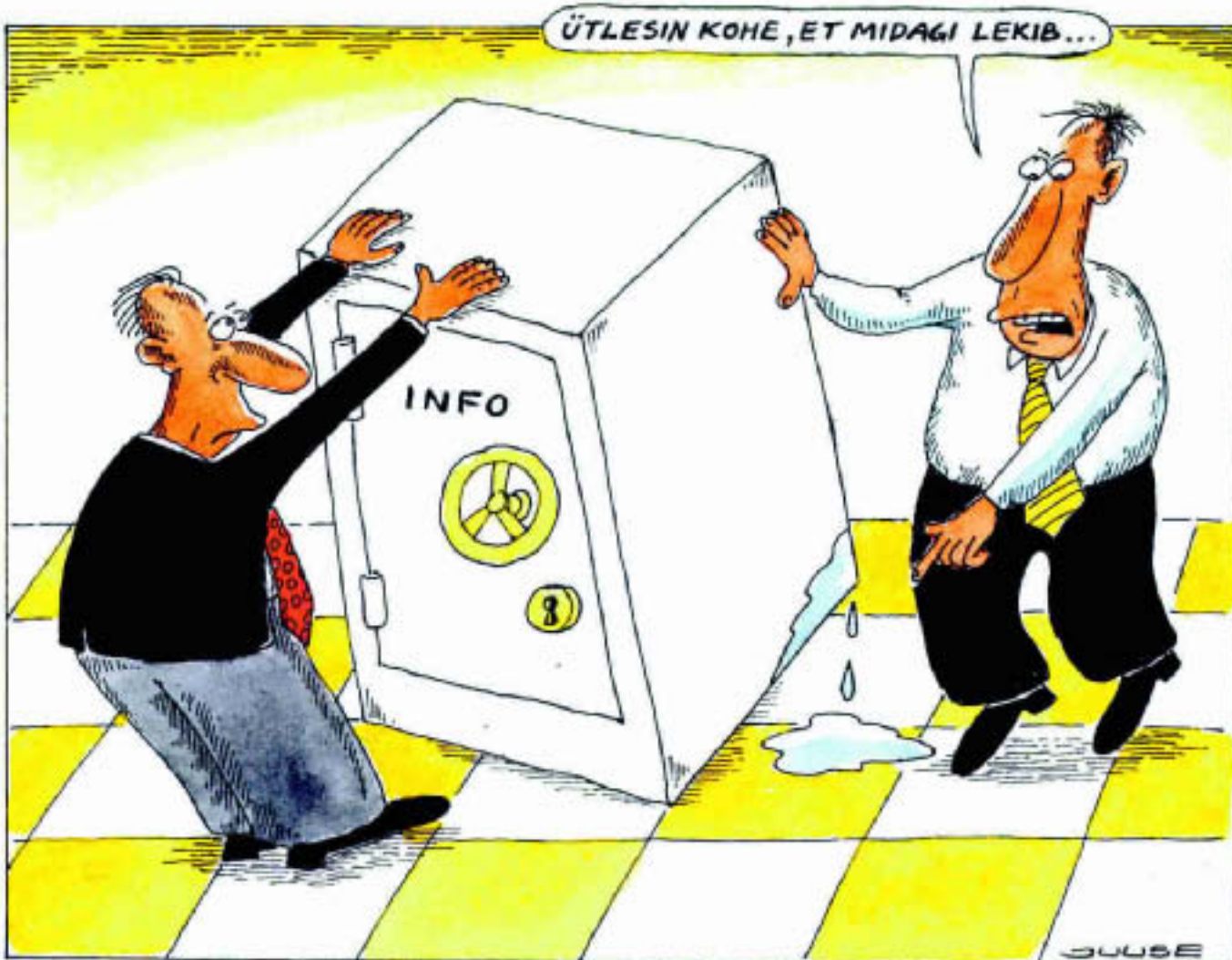
kursid on päeva jooksul korrigeeritavad* maks 99 999 EEK! ** nii era- kui jur. isikutele ⁽³⁾ alla 3 kuu 30 000 kr, alates 3 kuud 3000 kr ja alla 1 kuu 100 000 kr ⁽⁴⁾ juriidiline isik ⁽⁶⁾ personaalpankanduse klientidele ⁽⁸⁾ kontor

arvamus

toimetaja Mati Feldmann tel 667 0115, e-post arvamus@aripaev.ee

JUHTKIRI

Raha tõmbub rahaga ehk kinnisvaraäri pangaga

Oletame, et te tulite arsti juurest: rääkisite oma muredest ja teile kirjutati rohtusid ning protseduure. Kui olete kabinetist väljunud, hakkavad teile laekuma telefonikõned apteekritelt: meilt saate neid rohtusid nii- ja niisuguse hinnaga, pakume teile veel muid teenuseid jne. Tunnete end nagu alasti rebitud? Midagi analoogset toimub Eesti kinnisvaraturul, kus rahakamate klientide soovid ja võimalused jõuavad mitteametliku infona mitmesse panka.

Äripäev kardab võimsa kinnisvaraäri ja panganduse liidu teket, kus kummagi klientide andmeid vahetatakse vastavalt hetkelisele ärivajadusele. Kui kellelgi on vaja laenu kinnisvara ostuks, siis ootamatult laekub pakkumisi mitmelt pangalt. Või vastupidi – kui kellelgi on vaba raha, siis laekub pakkumisi selle investeerimiseks.

Äripäev teadvustab siinkohal mitut kinnisvaraga seonduvat trendi, mille iseloomulik joon on ühine turundus pankadega. Kui rajatakse mõnda uut elamurajooni, müüakse krunte vms, on pankade laenupakkumised kohe kõrval. See on arusaadav – kinnisvaraarendajal on vaja majad või krundid maha müüa ja pankadel on tarvis uusi laene väljas-

tada. Ent tänaseks oleme jõudnud olukorrani, kus passiivne reklaam ei anna enam nõutavat tulemust.

Väga paljud, tõenäoliselt enamik neist, kes pikaajaliseks eluasemelaenu kliendiks kvalifitseerub, on juba laenu võtnud. Näiteks Skandinaavia mõistes on meil laenuvõtjaid endiselt üpris vähe, kuid meie sissetulekute tase jääb Skandinaaviale veelgi enam alla.

Teisalt tuleb arendatavaid projekte pidevalt juurde, üha rohkem on vaja müüa uusi ruutmeetreid. Me räägime täna üsna veendunult kinnisvarabuumist, kuid kas pole mitte need kinnisvaraarendajad, kes alles täna oma ruutmeetrid müüki paiskavad, juba rongist lootusetult maha jäänud? Hea aeg alustamiseks oli paar-kolm, kõige enam aasta tagasi.

Kinnisvaraturu küllastumine panebki osa kinnisvaramaaklereid ja pangatöötajaid moraalse dilemma ette, lekitades klientide ostu- ja laenusoove. Maakler soovib, et tema kinnisvara saaks müüdud, selle nimel võib pangale märku anda, et klient on liikvel. Seda on nimetatud ka kinnisvarafirmade puge-

miseks pankade ees. Eesti väiksuse juures tunnevad ka pangatöötajad üksteist mitteametlikult liiga hästi selleks, et laenusoov ei jõuaks teise panga töötaja kõrvu.

Samas võib klient tõepoolest saada madalama laenuintressiga laenu. Kuid selleks on omaalgatuslikult kasutatud kliendiandmeid, mida ei saa õigustada.

Kas pole need kinnisvaraarendajad, kes alles täna oma ruutmeetrid müüki paiskavad, juba rongist lootusetult maas?

Probleem seondub ka litsentseeritud kinnisvarahindajatega, keda pangad kasutavad kinnisvara hinna määramisel laenutagatisena. Neid hindajaid on (ehk liiga) kitsas ring. Tagatishinda ei tohi üles bluffida, seepärast usaldavad pangad üksikuid siseringi pääsenud kinnisvarafirmasid. Samas võib tekkida liiga usalduslik side – konkurentsi moonutav sündikaat või trust.

Kui me astume sisse autosalongi, siis saame liisingu vormistatud salongist väljumata ehk teisisõnu panka külastamata. Ehkki raha annab ostuks ikkagi pank. Ent kas on hea, kui kinnisvarabüroos vormistatakse ka laen ära? Ei meeldi, kui juba ukse peal sinust kõike teatakse.

TAUSTAINFO

Pangaga lepingu sõlmimine: pangasaladus

Pank hoiab tähtajatult saladuses kõiki andmeid, mis on talle teatavaks saanud kliendi kohta ja kliendiga sõlmitud lepingute alusel.

■ ■ ■
Pangal on õigus töödelda pangale teadaolevaid klienti isikuandmeid, sh kliendi isikukoodi.

■ ■ ■
Pank on õigustatud avaldama andmeid kliendi ja kliendiga sõlmitud lepingute kohta isikutele, kellele pank õigusaktide alusel on kohustatud informatsiooni andma.

■ ■ ■
Pangal on õigus avaldada andmeid kliendi ja kliendiga sõlmitud lepingute kohta pangaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatele juriidilistele isikutele eesmärgiga tagada kliendi kiire ja igakülgne teenindamine kasutades efektiivselt kogutud isikuandmeid, finantsinformatsiooni ja teostatud finantsanalüüse. Samal eesmärgil on pangal õigus küsida kliendi kohta täiendavat informatsiooni pangaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatel juriidilistel isikutelt.

Ühispank

Konkurentsivõimelised pakkumised

Täna on eluasemelaene üle 50 000 leibkonnal. Loomulikult ei osanud me sellist kasvu ette näha. Nagu ka seda, et Eesti on tõusnud selles valdkonnas Ida-Euroopa kõige arenenumaks riigiks ning eluasemelaene on rahvusliku koguprodukti kohta juba sama palju kui näiteks Itaalias.

1996. aastal oli laenuintress 12%. See täna ülikõrgena näiv intressimäär tundus siis isegi väga madal. Kõik need, kes võtsid tookord laenu, on kindlasti oma otsusega väga rahul. Esiteks on neil olemas elupaik ning teiseks on kinnisvara hinnad selle ajaga oluliselt tõusnud.

■ ■ ■
Täna võib öelda, et oleme ehmatusest üle saanud ning teeme oma tööd. Hansapanga lubadus on ühene: meie klient peab saama oma pangast alati konkurentsivõimelise pakkumise. Seda nii uute kui ka olemasolevate laenude korral, mille intresse me täna üle vaatame, see tähendab alandame.

Lisaks tahaksin kõigile meelde tuletada, et majandus on tsükliline ja laenamisega ei maksa ka liiale minna. Kahjuks on täna siiski palju neid, kes oma võimeid üle hindavad ning liigsuure laenu võtavad. Jah, laenu teenindamisega võib küll kuidagi hakkama saada, aga muuks eluks raha enam ei ole. Ning mis elu see ikka on, kui maja on suur, aga kütmiseks, rääkimata mööbli ostmiseks, enam raha ei jätku. Kui kinnisvara hinnad stabiliseeruvad ja sissetulek enam nii kiiresti ei kasva, võib tänasest rõõmust saada ühel päeval lisamure ja kohustus. Mõelgem laenuotsuse tegemisel põhjalikult. Kiirustamisel pole siin kindlasti mõtet.

Lõpetuseks – lubame pakkuda oma klientidele laenu konkurentsivõimelise hinnaga ja anda teeninduses endast parim.

Indrek Neivelt, Hansapanga võtmekliendileht, suvi 2003

REPLIIK

Avalik-õiguslikul ETV-1 pole õigustust

Peaminister Juhan Parts esines teadmistepäeva, 1. septembri puhul mitte ETVs, vaid hoopiski Kanal 2 "Uutes uudistes". Ja mis siis, võiks küsida. Vaatajatel oli tõenäoliselt üsna ükskõik, kas päevakohane pöördumine sai tehtud ühes või teises telekanalis. Kanalite vaadatavuse ja levi vahel pole ju suuri erinevusi.

On siiski üks erinevus. Avalik-õiguslikku ETVd polevat võimalik erastada seetõttu, et riik saaks seal pakilisi ja tähtsaid pöördumisi ette lugeda. Nüüd selgus, et ega ikka ei saa küll – ETV kava on kaks nädalat ette paika pandud. Säh sulle!

9 aastat turismiturul

Estintour

REISID MAJUTUS VIISATEENUSED

VENEMAA, UKRAINA, VALGEVENE, TEISED SRÜ RIIGID

Pärnu mnt 20a, Tallinn
Tel 646 1390, tel/faks 646 3601, e-post estintour@datanet.ee

HOTELL & AQUAPARK LAAGNA

IDA-VIRUMAA Tel. +372 39 25 900
www.laagna.ee

Müüa tootmise lõpetanud

LIHATÖÖSTUSE TÖÖSTUSLIKUD SEADMED:

- suitsuahi
- vorstiprits
- kutrimasin
- hakklihamasin
- lihalõikelaud jm

Huvilistel palun helistada tööpäevadel kl 9–17
tel 052 28 804, 609 0011

T PARTS

USA AUTODE VARUOSAD

Chrysler • Jeep • Chevrolet • Ford

HOOLDUS & REMONT

WWW.TOPPARTS.EE TEL (0) 678 1888

uued ja kasutatud KAUBAALUSED

ost-müük **EUR FIN**

Tel/faks 621 1352,
Tel 621 1422, 056 911 303
www.pallet.ee

RAAMATUPIDAMISTEENUS

tel 050 34 749, 631 4737 faks 631 4903

SAPARD'i NOUSTAMINE

050 34 749

Küsi julgelt raamatupidamisteenust! 050 34 749

Altius CONSULT

FIRMADE ASUTAMINE JA MÜÜK

Tönnismägi 3a, tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

AS TALLINNA SADAM VANASADAM

KUULUTAB VÄLJA KONKURSI

operaatorfirma leidmiseks valuutavahetusoperatsioonide teostamiseks Vanasadama D-terminalis

konkursi tingimusi väljastatakse 5. septembril 2003 kl 10–15 Vanasadama administratsioonis B-terminali 4. korrusel.

Oma Maja ilmub 1. oktoobril

TEEMAD

- Kinnisvara: kuidas saab teada, kellele kuulub naabruses asuv lagunev maja
- Kuidas valida head katuse aluskatet?
- Veetorude soojustamine?
- Vana tarkus: kuidas kütta ahju ja pliiti
- Kuidas turvata eraldi asuvat metsamaja
- Maastikukujundamise põhitõed
- Mis materjal on tselluvill?
- Sanitaartechnika valimine

Reklaami tellimine 10. septembrini

Piret Veski, reklaamimüügi projektijuht
tel 667 0069, 052 97 339
faks 667 0200
piret.veski@aripaev.ee

Äripäev

KOMMENTAAR ■ Reformierakond kujundas oma seisukoha haldusreformi kohta

Haldusreform on vajalik

Peep Aru
Riigikogu liige,
Reformierakond

Eesti halduskorralduse uut mudelit on otsitud juba aastaid. Kired on möllanud maakondade kaotamise ümber. Mõne aasta eest ringelnud kirevad kaardid uute vallapiiridega tegid omavalitsusjuhte murelikuks üle Eesti. Sisulise küljega, s.o kuidas muuta regionaalne haldus efektiivsemaks ja avalike teenuste kvaliteet paremaks, on tegeldud vähem.

Samal ajal on tegelikult valitsemises toimunud isevoolselt suured muudatused: maavalitsuste roll on oluliselt vähenenud, riiklike struktuuride optimeerimise eesmärgil on koordineerimata maakondadest kadunud paljud riigiasutused ja keskvoim on üha rohkem tsentraliseerunud, omavalitsused on aasta-aastalt muutunud iseseisvamaks ja tugevamaks.

Regionaalküsimustega tegelev siseminister Jaan Ounapuu on haldusreformi kavandamisel mõne kuuga ära teinud tänuväärse ja sisuka töö. Valminud kontseptsioon lähtub soovist muuta nii omavalitsuslik kui ka riiklik haldamine kodaniku jaoks paremini toimivaks ja mõistetavamaks. Ent selle

kõrval on reformimise viis ise kaheldava väärtusega ja suunatud pigem poliitiliste eesmärkide saavutamisele. Just sellele viitab haldusreformikavas välja pakutud ebaselge mandaadi ja ülesannetega teise tasandi omavalitsuste tekitamise idee.

Tuleb arvestada, et Eestis on valitud ühetasandilise omavalitsuse tee. Selline süsteem on töötanud veel liiga vähe, et teha kaugeleulatuvaid järeldusi kardinaalsete muudatuste vajalikkuse kohta. Haldusreformikavas välja pakutud teise tasandi omavalitsuse tekitamine maakogude loomise näol tähendab Eesti riigi haldusmudeli muutmist keerulisemaks ja see ei ole otstarbekaks. On oht, et võim ja kodaniku suhe riigiga kaugeneb veelgi.

Reformierakonna hinnangul on reaalne viia haldusreform läbi aastal 2005.

Res Publica, Reformierakonna ja Rahvaliidu koalitsioonilepe paneb haldusreformi eesmärgid selgesti paika. Riigihalduse ümberkorraldamise ühe eesmärgina märgitakse olemuslikult omavalitsuslike funktsioonide üleandmist omavalitsustele, selle kõrval soodustades ühisasutuste, omavalitsustevaheliste sihtasutuste jms loomist teenuste osutamiseks, mida on efektiivsem koos pakkuda. Koalitsioonilepinguga on kokku lepitud, et praegu maavalitsuse täidetavad omavalitsuslikud funktsioonid antakse üle oma-

Haldusreformi võimalik ajakava

Reformierakond pakub koalitsioonipartneritele haldusreformi läbiviimiseks järgmist ajakava:

- 1. detsembril 2003 töötatakse koalitsiooni kuuluvate erakondade poolt välja haldusreformi täpne kava, kus on näidatud vajalikud seadusemuudatused ja reformi elluviimiseks vajalikud eraldised riigieelarvest.
- 1. juuliks 2004 luuakse haldusreformi elluviimiseks vajalik seadusandlik baas.
- Haldusreform viiakse läbi 2005. aasta jooksul.

Allikas: Reformierakond

valitsustele. Nimetatud põhimõtteid tuleb haldusreformi kavandamisel järgida. Reformierakonna juhatuse liikmetest ja omavalitsusjuhtidest koosneva töögrupp töötas haldusreformi kohta välja arvamus, mille erakonna juhatuse 25. augustil kinnitas.

Reformierakond toetab haldusreformi nii riigi kui ka omavalitsuste tasandil. Reform peab olema suunatud omavalitsuste tugevdamisele koos neile kohaliku elu korraldamiseks laiemate volituste ja võimaluste andmisega seaduste alusel. Reformierakond näeb haldusreformi tulemina tugevaid omavalitsusi, maavalitsuste reorganiseerimist riiklikeks järelevalvebüroodeks ja omavalitsuste senisest palju laiemat ühistegevust koos selleks vajaliku tulubaasiga. Sobilik vorm on siin omavalitsuste koostöö soodustamine ja praegustele omavalitsusliitudele suuremate õiguste

andmine. Riigi partneriks saab igas maakonnas üks omavalitsuste liit, kuhu kuulub üle poole maakonna omavalitsustest ja üle poole maakonna elanikest.

Omavalitsusliitu kuulumine ei ole kohustuslik eeldusel, et omavalitsus suudab kõiki temale pandud ülesandeid täita riigipoolse abita. Toetada tuleb omavalitsuste vabatahtlikku liitumist. Otstarbekas on riiklikult käivitada programmid, mis soodustavad omavalitsuste ühine- mist ja toetavad ühe omavalitsuse piire ületavaid avalike teenuste osutamise ning arenguprojekte.

Riikliku halduse paremaks korraldamiseks on otstarbekas määratleda regioonid, mille piires on optimaalne teostada riikliku regionaalset haldust. Arvestades Eestis välja kujunenud maakondlikku identiteeti, peavad maakonnad regioonide vahel jaotuma nii, et maakond tervikuna asub ühes regioonis.

KOMMENTAAR ■ Euroopa Liidu sotsiaalkindlustussüsteem ähvardab eurot

Euro kohale kogunevad tormipilved

Georges de Menil

Pariisi sotsiaalteaduste ülikooli majandusprofessor

Euroopa rahaliidu ehk EMU loomine on olnud pretsedenditu saavutus, mille eesmärgiks oli anda Euroopa majandusele uus ja sügavam mõde. Kaubanduse ja investeeringute stimuleerimiseks on EMU ennast selgelt õigustanud. Kuid kas euro jääb püsima?

Et sellele küsimusele vastata, tuleks analüüsida kahte aktuaalset protsessi. Esimene on sotsiaalkindlustuse reform, mida Prantsusmaa, Saksamaa ja teised riigid on lõpuks hakanud ellu viima. Teiseks protsessiks on arutelu selle üle, kas inimeste sotsiaalsed õigused tuleks sätestada Euroopa Liidu konstitutsioonis.

Kõik Euroopa heaoluriigid on üksteisest väga erinevad. Just need erinevused tekitavad ki EMU sees suuri pingeid. Prantsusmaa, Saksamaa ja Itaalia seisavad olukorra ees, kus nad peavad kas vähendama sotsiaalseid tagatisi, suurendama makse või laenama raha juurde. Kuna eurosoonis valitsev konkurents tähendab, et maksude tõstmine ajaks ettevõtteid murelikuks ja sotsiaalseid tagatisi vähendamine oleks võrdne poliitilise enesetapuga, siis on riikide kiusatus raha turgudele juurde laenata mõistetav.

Selle kiusatuse vähendamiseks võetigi vastu stabiilsus- ja

kasvupakt, mis kohustab EMU riike hoidma oma eelarvepuudujääki madalamal kui 3% SKTst. Kuid kogu pakt ragiseb õmblustest juba praegu ja keegi ei kujuta ette, mis saab siis, kui beebibuumi põlvkond jõuab pensioniikka ning rahvapensioni ja tervishoiu kohustused muutuvad rahalisteks nõueteks. Arvatakse, et selle tulemusena ületab mõnede riikide eelarvepuudujääk paktis lubatud piiri kahekordselt.

Juhul kui see juhtub, siis ei saa sellised riigid loota Euroopa keskpangale, sest viimasel on keelatud liikmesriikide päästmiseks kautsjonit maksta. Itaalia ja Belgia, mis olid suurtes võlgades juba siis, kui euro alles turule tuli, võivad sattuda klassikalisse nõiaringi, kus suur puudujääk tõstab intressimäärasid, suurendab kulutusi laenule, see omakorda kasvatab veelgi puudujääki ja muudab kogu riigi lõpuks maksejõuetuks. Kui mõni EMU liige peaks muutuma maksejõuetuks, satub ta tohutu surve alla, et lahutada eurosoonest, saavutada kontroll oma valuuta üle ja maksta vähemalt tagasi oma siseriiklik võlg. Ja kui selline riik on suur, siis võib sellega kaasnev šokk tõmmata ka teised liikmesriigid endaga keerisesse.

Euro ees seisab teinegi katsumus. Valitsused, mis EMU

käivitasid, eeldasid, et nende töötajad ja ettevõtted muutuvad ajapikku piisavalt mobiilseks ja paindlikuks, et koheneda majanduslike muudatustega, mis neid erinevalt mõjutavad. Praegusel hetkel ei ole Euroopa Liidus mingeid märke, et töötajad tahaksid loobuda oma töökohast ja kolida mujale ning sotsiaalsed piirangud

piiravad ettevõtete mobiilsust. See on seadnud seadusandjad vajaduse ette neid piiranguid lõdvendada. Kuid väheräägitud sotsiaalsed sätted Euroopa Liidu konstitutsiooni projektis, mida Euroopa juhid valmis- tuvad alla kirjutama vähem kui aasta pärast, ohustab kogu liberaliseerimisprotsessi.

Konstitutsiooni II osas on sotsiaalsete õiguste loetelu toodud ära konstitutsiooniliste õiguste all, mida kehtestab Euroopa kohus. Nendeks on kaitse ebaõige vallandamise vastu, õigus töötada tingimustes, mis arvestavad töötaja tervise, ohutuse ja väärikusega ning õigus saada sotsiaalkindlustushüvitisi haiguse, vanaduse ja töö kaotuse korral.

Nende uute põhimõtete valguses on võimalik, et Euroopa kohus muudab oma praegust suhtumist. Alates oma asutamisest on kohus tegutsenud eesmärgiga mõjutada riike rakedama majanduslikke vabadusi,

misses on kokku lepitud juba Rooma lepinguga. Sotsiaalõiguste pakti vastuvõtmine tähendaks, et Euroopa kohus peaks hakkama tasakaalustama oma senist eesmärki vähendada majandust piiravaid tõkkeid, et tagada uute õiguste kaitse. Kui nii juhtub, võib see tekitada ennenägematu juriidilise keskkonna, kus riigid, kes tõeliselt soovivad kõrvaldada majanduslikke tõkkeid, ei saa seda teha.

Sellisel sammul oleks ka eurole suur mõju. Ilma täiendava liberaliseerimiseta jääks EMU endiselt liiduks, kus teatud riike tabanud vapustused mõjutavad kõiki liidu liikmeid.

Eurot on veel võimalik kriisist päästa. Kuid selleks on vaja, et Euroopa riigid lahendaksid pensionikulude ja tööturu regulatiivsete piirangute omavalisel vastuolu.

Prantsusmaa ja Saksamaa on juba asunud ellu viima tagasihoidlikke, kuid siiski tuntavaid reforme. Et kõrvaldada tõkkeid majanduskasvu eest, peaksid nende ja teiste Euroopa riikide juhid tagama, et Euroopa Liidu konstitutsiooni ei läheks töötajate sotsiaalsete õiguste sätted sisse praegusel kujul. Selle asemel tuleks need õigused jätta liikmesriikide endi pädevusse, sest ainult riigid ise on piisavalt paindlikud, et kohandada end muutuvate oludega.

© Project Syndicate

KOLUMN

Investeering kestvusse

Vanemahüvitise eelnõu nagu ka teised al-les pikemat ettevalmistust nõudvad iibe-tõusule suunatud ideed (nt viljatusravi kulude kompenseerimine) on tekitanud mõningast ärevust – et kas see pole mitte raha tuuldeloopimine ja kust see raha üld-se võetakse. Õli valasid kahtlustekoldesse ka IMFi hiljutised manitsused mitte riski-da üheaegselt maksude alandamisega ja radikaalsete demograafiliste meetoditega.

Samas on tasakaalustatud eelarveka-vand 2004. aastaks praktiliselt valmis ja seda niisugusel kujul, mis võimaldab kahe olulise valimislubaduse (üksikisiku tulu-maksumäära alandamine koos maksuva-ba miinimumi tõusuga ja vanemahüvitise kehtestamine) täitmise. Kusujuures amet-kondadevahelised heitlused ei olnud ta-vapärastest hullemad. Eelarvesse mahuvad ka väiksemat kulu nõudvad demograafia-meetmed, mis niisamuti koalitsioonilep-pes kirjas (õpingud edukalt lõpetanu õp-pelaenu osaline kustutamine lapse sünni korral ja riigipoolne panus noore ema ko-gumispensionisse). Nii et on põhjust ra-huldust tunda heast poliitilisest tahtest.

Vanemahüvitise brutokuluks on arves-tatud 358,2 miljonit krooni, millest tulu-maksuna tuleb tagasi 63 miljonit. Tegelik kulu on seega 295,2 miljonit ehk 0,63% riigieelarvest ehk 0,23% SKPst. Küsimus, kas seda pole mitte palju ja kas see ei lenda tuulde, langeb ära, kui käsitame seda investeeringuna rahva kestvusse.

Alternatiiv on võõrtööjõud

Viimati öeldu ei ole ainult pateetiline ku-jund, vaid ka külmalt pragmaatilist käsi-tamist eeldav reaalsus. Seniste iibetrendi-de jätkudes langeb Eesti rahvaarv komba-tavas tulevikus tugevalt alla ühe miljoni (950 000 inimest juba aastal 2050). Üht-lasi on jätkuvalt vähenemas tööaliste arv pensioniealiste suhtes. Kõik see toimub üsna tugevasti juurduunud hoiakute foonil, mis ei tahaks Eestis näha väga suurt hulka võõrtöölisi, ja kui need mõistetakse tun-deid ka mingil moel alla suruda, tähendab uus-immigrantide integreerimine sotsiaal-se ja kultuurilise stabiilsuse huvides ikka-gi omakorda küllalt suuri kulutusi. Nii või teisiti, demograafiline krahh (või kui see ilusamini kõlab, siis vaikne hääbumine)

Paul-Eerik Rummo

Seniste iibetrendide jätkudes langeb Eesti rahvaarv kombatavas tulevikus tugevalt alla ühe miljoni.

toob vältimatult kaasa sellesama majan-duses ja riikluses. Samas on praeguseks just selles rahvastikurühmas, kelle õlul on kõige enam Eesti majandusliku ja vasta-valt ka sotsiaalse võimekuse edendamine – noored ja nooremas keskeas töötajad – jõutud seisundi ja arusaamani, mis lubab mõelda ka muudele inimlikele väärtustele peale töörabamise ja küsitava järeelmõjuga hootise lõõgastumise. Eeskätt lastesaami-sele ja stabiilsele pereelule. Viletsa iibega riik peaks olema pururumal, kui ta sellest hoiakumuutusest kinni ei haaraks ja seda tugevasti ei toetaks. Isegi kui riiklikke ot-suseid langetavad poliitikud oleksid viim-seni emotsionaalselt tuimad ja võimetud tajuma lastega kaasnevat õnne ja rahul-dustunde õhkkonda, ütleb puhtratsionaal-ne kalkuleerimisvõime: tegemist on tule-vaste maksumaksjatega, tootjate ja tarbi-jatega, kultuuri edasikandjatega, riigi kaitsjatega.

Vanemahüvitise kontseptsioon on raja-

tud sellele, et vastsündinu vanem on enne lapsesaamist töötanud ja üldreeglina pöör-dub aasta möödudes tööle tagasi. Koos paindlike lisameetmetega vastab see kõige tüüpilisemale küsitlustega välja selgitatud eelismudelile: tahetakse võimalusi töö- ja pereelu ühitamiseks (puhtalt “karjäärinai-se” ja puhtalt “kodukana” ideaalidega rüh-mad on marginaalsed).

Sotsiaaltoetused vähenevad

Muu hulgas tähendab see ka seda, et selli-sesse meelsuskeskkonda sündinud lastel on väga väike risk sattuda sotsiaaltoetuste va-jajate hulka (kuhu liigagi tihti jäädakse ka täis kasvades), kuna nende vanemad on jätkuvalt orienteeritud tööle ja suudavad seda ka leida. See omakorda tähendab tea-tud ressursi vabanemist sotsiaaltoetuste alt, mida saab suunata töökohtade tekkesse ja töötute ümberõppesse, lõppkokkuvõttes tootlikkuse tõusu ja abituse ning vaesuse vähendamisse. Mis on samuti üheks ilmsel-geks vanemahüvitise kui investeeringu ta-suvuse komponendiks.

Nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt kõi-ge riskantsemaks on vanemahüvitise kriiti-kud pidanud eelnõu teist sihtühma – mit-tetöötavaid sünnitajaid, kellele nähakse ette hüvitist miinimumpalga ulatuses. Siit kar-detakse tulevat asotsiaalide “äriprojekti”, s.o laste ärakasutamist, nende väärkohtle-mise laienemist ja põlvest põlve kanduvate allakäiguspiraalide teket.

Neile kartustele on tegelikult raske vas-tu vaielda, välja arvatud muidugi juhud, kus on tegemist ajutise töötuse ja halva õnnega, mitte lootusetu vastutustundetuse-ga. Siiski on ka ses punktis mängus koa-litsioonileppes fikseeritu ning meil tuleb keskenduda kirjeldatud riskide maandamis-võimalustele. Esimese asjana – millise ette-paneku olen ka valitsusele teinud – tuleks teha selge vahe, mis on hüvitist (saamata-jääva palga kompenseerimine) ja mis on toetus (sissetulekut mitteomava inimese aitamine). Kõnealuse sihtühma puhul on olemuslikult tegemist toetusega, vastav motiiv tuleks vanemahüvitise seadusest viia peretoetuste seadusse ja rakendada seda omavalitsuste kaudu.

Paul-Eerik Rummo on rahvastikuminister ja Reformierakonna liige

VIIS
AASTAT
TAGASI

Äripäev

2. september 1998

Norma vallandas juhtkonna

ASi Norma nõukogu otsustas kutsuda tagasi juhatuse ja lõpetada töölepingu juhatuse esimehe Peep Aaviksooga. Aaviksoo sõnul oli tal osa nõukogu liikmetega erinev aru-saam Norma kriisi lahendamisest. Aaviksoo soovis agres-siivsemalt tegutseda lääne suunal.

MAAKONNAKOMMENTAAR

Viljandis muutub elu roosilisemaks

Peep Talimaa

Olen palju kordi mõelnud, et küll need avaliku elu tegelased peavad ikka paksu nahaga olema. Eriti tänapäevasel internetiajastul. Viimati juurdlesin selle üle vastukajasid lugedes, mis järgnesid Sakalas ilmunud uudisele, kus Viljandi linnapea Malle Vahtra ütles välja idee asutada Viljandis Valge Roosi Klubi.

Küll heideti talle (ja teistelegi ametnikele) ette, et kas linnapeal ei ole muud teha kui roose kasvatada. Ja taheti teada kõike, mida meer (veel) töö ajal teeb. Samuti sooviti luge-da linna eelmiste (keskkonna)tööde kokkuvõ-tet; avaldati arvamus, et uue projektiga tahe-takse kõik endised ja poolelijäänud Viljandi haljastusprojektid unustada jne. Oma osa said maakonnalehe ajakir-janikud, kes seda kõike polnud suut-nud ühte uudisloosse kirja panna.

Mõistagi oli kommentaaride hul-gas neidki, kus Viljandi esimese nais-linnapea algatust toetati ja Valge Roosi liikumisele edu sooviti. Liiku-mise eesmärk on parandada Viljan-di heakorda, väärtustada heategevust ja -tegi-jaid ning teistest inimesest hoolimist. Linn soo-vib edaspidi Valge Roosi märgi alla koondada ka oma heakorrvõistlused “Lilled linna!”, “Värvid linna” ja “Kaunis kodu”.

Valge Roosi liikumise nimetus ei tulene aga sellest, et see oleks roosikasvatajate ühendus, vaid Viljandi linna vapol olevast heraldilisest valgest roosist. Ent alguse sai see mõte väide-tavalt just 720 roosiga peenra rajamisest rae-koja ette ning küllap on roosidel edaspidigi oluline roll täita. 720 omakorda näitab, et nii vanaks sai hansalinn Viljandi tänavu.

Liikumise eestvedajaks peaks kujunema loodav Valge Roosi Klubi. Sinna hakatakse kut-suma neid, kes on arvestava rahalise panuse või tegevusega kaasa aidanud linna ilusamaks, turvalisemaks ja paremaks muutmisele, kui linnapead osundada. Ehkki Malle Vahtra kin-nitas, et tegu ei ole linnavalitsusega otseselt seotud ettevõtmisega, võiksid ehk järgmised-ki linnapead kaaluda klubi juhiks või patroo-niks olemist – see lisaks liikumisele toekust.

Agas eks põhiküsimuseks jääb ikkagi tasa-kaalu leidmine Valge Roosi Klubi ja linna te-gemiste vahel, et ettevõtmine ennast ei bla-meeriks. Ei tahaks ju, et klubi(le) annetatud rahadest hakataks lihtlabaselt linnaelarve auke kinni toppima. Või siis vastupidi – et ühenduse kui sellise iga hinna eest hinges hoidmiseks hakataks linnaelarve heakorras-summasid läbi klubi “liigutama”.

Viljandlane **Peep Talimaa** on ajalehe Meditsiiniuudised peatoimetaja

KIRI TOIMETAJALE

Mandeli ja Rõtovi pärast lõpetasin Äripäeva tellimise

Tere! Poole tunni eest lõpetasin internetipangas otse-korralduse, mille alusel pank minu arvelt iga kuu Äripäeva Kirjastuse ASile teatud raha-summa kandis. Olen Äripäeva lugeja olnud kümmekond aastat, nüüd sai mul mõõt täis. Rõtovi reedene kolumn mitte ei pehmandanud Mandeli va-rasemat seisukohavõttu ELi kü-simuses, vaid näitas ajalehte valguses, mis on mulle lugeja-na vastuvõtmatu. Peatoimetaja kirjutab, et talle ei meeldi euro-liit, kuid ta siiski hääletab selle poolt, seda protestivaimu puu-dumise tõttu, mida on märki-misväärselt kolleeg Meelisel. Sellega paistab Rõtov heaks kiitvat Mandeli haige aju sünnitise, mis enamikul mu tut-tavatest südame pahaks ajas.

Mulle tundub, et ajalehel, mille peatoimetajale euroliit ei meeldi ja mille uudistetoime-

taja ajab sellel teemal täiesti vastutustundetut jama ja dema-googiat ning kavatseb “ei” öel-da, pole majandusväljaandena tulevikku. Vähemalt mitte sel-lise majandusväljaandena, kes oskaks või sooviks ELis toimu-vatest majandusprotsessidest aru saada. Olen absoluutselt to-lerantne inimene ja mind jätab jahedaks, mismoodi hääletavad referendumil keegi Rõtov või Mandel. Aga majandusle-he tegijatena poleks nad toht-nud sellist möga kirjutada, õigemini avaldada.

Endine tellija **Ester Vilgats**

Väikestest ja suurtest ELis

Riikide mõju rahvusvahe-lisel areenil on peamiselt määratud nende majanduse, rahvastiku, territooriumi suu-ruse ning mõnikord ka sõjalise võimsusega. Sõltuvalt olukor-rast võib nende tegurite täht-sus, järjekord või proportsioon olla erinev.

Jättes Euroopa Liidu kon-tekstis sõjalise aspekti kõrvale, selgub, et laienenud Euroopa Liidus on Eesti osa 0,07%

SKPst, 0,3% rahvastikust ja 1,1% territooriumist (vt Eesti statistika aastaraamat 2003).

Vaadates Ühinemislepingu osaks olevat ühinemisakti ning Euroopa Ühenduse asutamisle-pingut, avaneb järgmine pilt ins-titutsioonide osas, kus Eestil saab olema sõna- ja otsustusõigus. Ministrite nõukogu kvalifitseeri-tud hääleteenamuse puhul hääli kokku 321, neist Eestil neli ehk 1,2%. Ministrite nõukogu hää-leteenamuse puhul hääli kokku 25, neist Eestil üks ehk 4%, Euroopa Keskpanga nõukogus liikmeid kokku 31, neist Eestist üks ehk 3,2%, Euroopa parlamendis koh-ti 732, neist Eestil kuus ehk

0,8%, majandus- ja sotsiaalko-mitee liikmeid kokku 398, neist Eestist seitse ehk 1,7%, regioo-nide komitee liikmeid kokku 317, neist Eestist seitse ehk 2,2%.

Need numbrilised võrdlused näitavad, et Eesti on laienenud ELis ebaproportsionaalselt suurte õigustega. Suhe numb-rite vahel, mis ühest küljest ise-loomustab Eesti hääle kaalu-kust Euroopa asjade otsustami-sel ja teisalt Eesti suurust, on igati Eesti kasuks. Ja vastupidi – kui me ei ole ELis, on meie mõju proportsioonis meie suu-rusega või alla selle.

Ärijuhtimise magistrant **Margus Raava**

Äripäev

peatoimetaja: Igor Rõtov
väljaandja: Äripäeva Kirjastuse ASPämu mnt 105, 19094 Tallinn
tel: (372) 667 0111
(372) 667 0222
faks: (372) 667 0285
(372) 667 0165e-post: aripaev@aripaev.ee
WWW: http://www.aripaev.eeToimetus e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
faks: (372) 667 0285Reklaamiosakond e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
faks: (372) 667 0200Tellimine ja levi e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
faks: (372) 667 0300Tellimishind 12 kuuks 1900 kr
Tellimine internetis http://pood.aripaev.ee
trükk: AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitsitud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Äripäeva Kirjastuse ASi kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363

Elu Iirimaaal veenab euroliitu astuma

Iirimaaal ei ole miski kunagi varem nii palju eestlasi kokku ajanud kui euroreferendum eile ja üleile. Siin ei hääletata lihtsalt Eesti teoreetilise edu või ebaedu vahel, vaid otsustatakse, kas edaspidi sirge seljaga üle piiripunktide marssida või jääda lõputult töölubade pärast võitlema.

Silva Männik

silva.mannik@aripaev.ee

“Viimaste Riigikogu valimiste ajal käis valimas kokku umbes 30 inimest, aga näete ise, täna on juba esimese tunniga umbes sama palju inimesi läbi käinud,” rõõmustab Dublini tänavate vahele ära peidetud väikese Eesti saatkonna majanduse ja kultuuri valdkonnaga tegelev infosekretär Marju Tooding. Lisaks on tema laual üksteist kahekordsesse ümbrikusse peidetud häält. Kas nendes peituvad “jah” või “ei” otsused, on saladus, kuniks nad Eestis vastavates valimisringkondades kõigi reeglite kohaselt avatakse. Eile õhtuks oli saatkonnas hääletamas käinud üle 80 inimese, saatkonna töötajate sõnul näitab erakordselt suurt valimisaktiivsust.

Pühapäeva hommikul alates kella üheteistkümnest saatkonna pisikese ukse vahelt sissevälja voorivate maarjamaalaste vastustele tuginedes on Euroopasse minek kindel. “Ei” ütlejaid leidub hommikupoolikul vaid üks. Ülestunnistusele lisandub palve jääda tundmatuks. Põhjus: “Ma ei avalikusta oma otsust, sest muidu mind enam saatkonda ei kutsuta. Aga tegelikult kardan ma, et eestlased ei ela seda hinnatõusu üle. Kui siin uus raha tuli, olid järgmistel päevadel hinnad kuni veerandi võrra kallimad.”

Statoilis töötav Helery Blank-McDermott ütleb “jah”. Põhjus: “Veendumus tekkis siin töötades. Enne seda nii tugevalt ei olnud. Identiteedi kaotamist, mis on eestlaste peamine hirm, ei tasu karta. Kui oleme nii kaua rahvusena vastu pidanud, suudame seda edas-

pidigi. Loodan, et riigipiiridel kaob halvustav suhtumine. Seda juhtub sageli. Näiteks kui meil Leoga pulmad olid, siis mu ema puistati piiril väga kaua, küsiti mitu korda sama küsimust ja asjad otsiti läbi.”

Kolme iirlasest venna loodud perefirma disaini valdkonnas töötav Igor Öunpuu ütleb “jah”. Põhjus: “Usun küll, et Eesti hakkab siis kiiremini arenema. Samas võiks me Euroopa Liitu minnes euro kõrval säilitada ka oma raha. Meil on liiga hea raha, et sellest loobuda.”

Community Children Centres tegevusev psühholoog Anneli Liivamägi ütleb “jah”. Põhjus: “Tahaks ikka, et Eestil paremini hakkaks minema ja tööjõud saaks vabalt liikuda. Eestlased kardavad, et liidus kaotame oma kultuuri. Aga see sõltub ju ainult eestlastest enestest ja liit seda ei mõjuta.”

City Hallis leiba teeniv Mati hääletab “jah”. Põhjus: “Argumente Euroopa Liidu poolt on rohkem. “Ei” ütlejatel on tavaliselt väga veidrad argumendid, pigem ainult emotsionaalset laadi.”

820 Iirimaaal tööloaga ametis olevat eestlast teavad rohkemal või vähemal määral kõik, mis tunne on aegunud aastaga aegunud tööloa kuni kvartali jagu oodata ja piiridel kannatlikult oma päritolu ja reisimotiive selgitada. Paljud neist tulevad valmis päeval saatkonda ütlema, kas

jätkata samal moel või muuta elu võõral maal lihtsamaks.

Eesti suursaadik Iirimaaal Simmu Tiik tuleb saatkonna kööki ja teatab, et ka tema hää-

lud,” teatab ta. Mõeldud, tehtud! Saadame fotograafia artikli ja pildid Eesti poole teele ja astume ka üle hääletamistoa läve ...

Kuni euroreferendumini tutvustab Äripäev ettevõttekeskkonda Portugalis, Iirimaaal, Rootsis ja endisel Ida-Saksamaal ning valgustab Brüsseli võimukoridories toimuvat.

artikli tegemiseks vajaliku reisi rahastas osaliselt Euroopa Liit

Äripäev

VALUUTAKURSID

01.09.2003

USD 14,25 EEK

SEK 1,71 EEK

LVL 24,75 EEK

EUR 1,10 USD

ÄRILAUSE

majandusminister

Meelis Atonen

Ma olen ammu välja öelnud, et lõpetage see pehmete erialade, sotsiaalteaduste õpetamine riigi rahaga. Meil on vaja insenere ja spetsialiste!

Äripäev
01.09.2003

Eesti suursaadik Simmu Tiik (paremal) hääletas pühapäeval koos teiste Iirimaaal viibivate kaaskodanikega Dublini saatkonnahoones Euroopa Liitu astumise üle.

Foto: Raul Mee

kiiremini,
kõrgemale,
tasuta!

Uninet ADSL 1000

kuutasu 1000kr + k/m

allalaadimine 1000 Kbit/s

liitumine 0 krooni*

Helista (0) 6 800 020

www.uninet.ee

uninet

* Septembris tasuta liitumine Tallinna piires.